

Fuglar og önnur dýr á verndarsvæðum vatnsbóla Reykjavíkur

Tuttugasta og þriðja útgáfa

Hafsteinn Björgvinsson

Útgefandi: Veitur ohf.
Útgáfudagur: Janúar 2019
Umsjón og ábyrgð: Hafsteinn Björgvinsson

Skýrsla nr. 2019-001	Útgáfudagur Janúar 2019	Útgáfustaður Reykjavík
Heiti skýrslu Fuglar og önnur dýr á verndarsvæðum vatnsbóla Reykjavíkur Tuttugasta og þriðja útgáfa		
Upplag PDF	Fjöldi síðna 121 blaðsíður	Dreifing Ytri vefur
Höfundur/ar Hafsteinn Björgvinsson		Verknúmer
Unnið fyrir		Samvinnuaðilar
Útdráttur Árlega útgefin skýrsla um fugla og spendýr sem sjást á brunnsvæðum Veitna í Heiðmörk og nágrenni þeirra. Samantekt um fjölda milli ára og flækinga sem sjást og yfirlit fyrir hvert ár síðan 1998.		
Efnisorð Umhverfismál, fuglar, spendýr, vatnsvernd		Yfirfarið

Fuglar og önnur dýr á verndarsvæðum vatnsbóla Reykjavíkur

Tuttugasta og þriðja útgáfa 2019

Formáli

Nú lítur dagsins ljós enn ein útgáfan um fugla og dýralíf á verndarsvæðum vatnsbóla Reykjavíkur í Heiðmörk.

Hugsunin á bak við þetta rit er að nýta má það sem heimildir þegar fram líða stundir. Erfitt er að fá heimildir um hvernig ástand dýralífs var í Heiðmörk áður en skógrækt þar hófst og því fannst höfundi upplagt að koma einu slíku riti á framfæri fyrir komandi kynslóðir. Einnig ber að hafa í huga að Heiðmörkin er vatnsverndarsvæði og því eðlilegt að skráning á dýralífi sé til staðar og sem mestar upplýsingar fáanlegar um fjölda og tegundir sem þar þrífast.

Frá því höfundur hóf fyrst störf við vatnsbólin í Heiðmörk 1984 hafa orðið mikil umskipti á fjölda ýmissa tegunda og nokkrar nýjar tegundir hafið búsetu þar eða viðdvöl. Ýmsar framkvæmdir hafa einnig orðið til þess að fuglar hafa fært varpstöðvar sínar eða horfið af svæðunum.

Ég vil þakka höfundum mynda sérstaklega fyrir höfðingsskap þeirra að leyfa mér að notast við þær. Það er von mín að sem flestir hafi einhverja ánægju og fróðleik af þessu riti og það megi verða Veitum til sóma.

Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

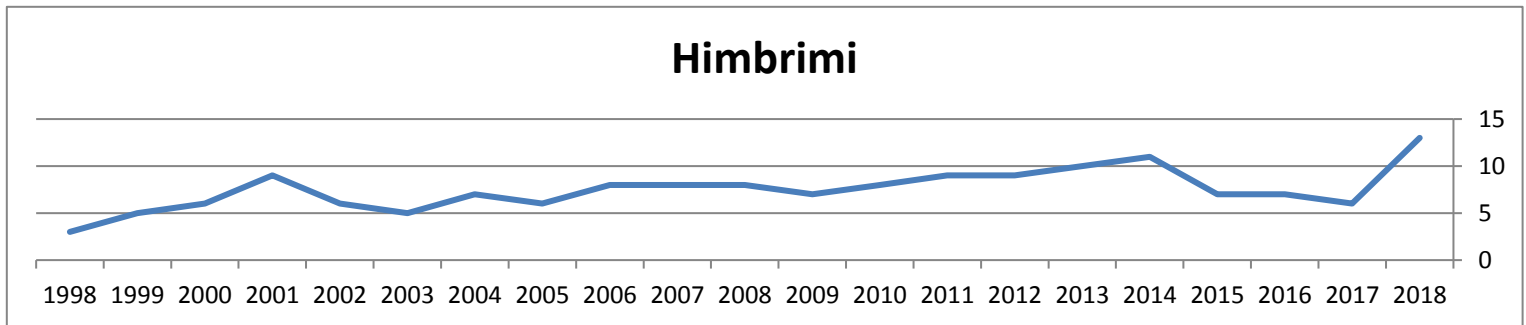
Himbrimi (Gavia immer)

Himbrimapar hóf fyrst varp við Hrauntúnstjörn um 1985 og hefur síðan verpt þar á hverju ári. Til undantekningar hefur þó komið nokkrum sinnum þegar flætt hefur yfir hreiðrið eða annar fuglinn hefur látist áður eða eftir að varp hófst. Oftast koma tveir ungar úr hreiðri en illa hefur gengið að koma þeim á legg vegna háspennulína er liggja yfir Hrauntúnstjörn. Ungarnir hafa flogið á línurnar og vængbrotnað eða týnt lífi. Himbriminn er mjög ráðríkur og rekur aðra vatnafugla burt af vötnum sem hann verpir við og dæmi er um að hann bani jafnvel álftum. Þegar himbrimaparið mætir á Hrauntúnstjörn snemma vors, yfirleitt í byrjun maí, hverfa skúfendur sem þar halda sig yfir vetrartímann af tjörninni ásamt öðrum andartegundum. Himbriminn er góður kafari og oft getur verið erfitt að sjá hvort hann er á tjörninni því hann á það til að mara hálfur í kafi og láta lítið fara fyrir sér. Hann getur einnig kafað ansi langa vegalengd í einu og á ótrúlega miklum hraða enda lifir himbriminn á fiski sem hann eltir uppi í kafi. Algengt er að sjá hann mata unga sína á hornsílum. Ef aðrir himbrimar koma á vatnið hafa ungarirnir falið sig meðan á þeirri heimsókn stendur. Mikill slagur hefst þá oftast á milli himbrimanna. Þrjú til fjögur pör verpa nú í Heiðmörk, við Hrauntúnstjörn, Myllulækjartjörn, Helluvatn og Elliðavatn.

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

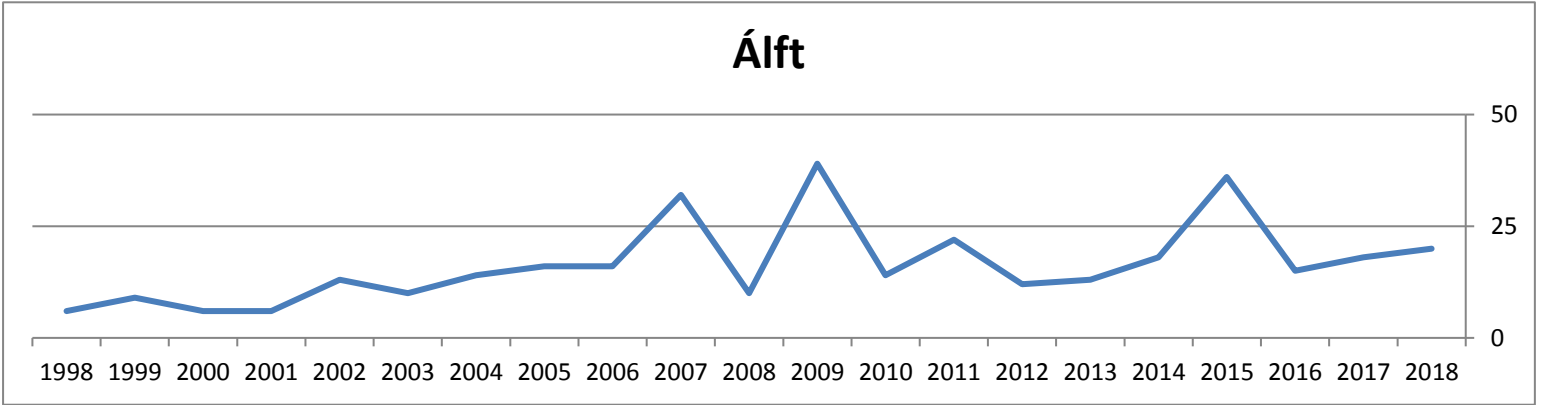
Álft (*Cygnus cygnus*)

Álftir hafa í gegnum tíðina verið staðbundnir varpfuglar við Hrauntúnstjörn, Kirkjuhólmatjörn og Myllulækjartjörn og hefur yfirleitt verið sitthvort parið á Jaðars- og Myllulækjarsvæði. Ekkert varp var við Hrauntúnstjörn í allmörg ár. Ástæðuna fyrir því tel ég einkum vera varp himbrimans við Hrauntúnstjörn og ráðríki hans. Einnig gæti girðingin sem nú er komin upp í kringum vatnsbólin takmarkað um of beitoland hennar.

Parið sem verpir á Myllulækjartjörn fer oftast strax með ungana sína yfir á Elliðavatn og er líkleg skýring á því hve umferð refa hefur aukist í Heiðmörkinni. Háspennulínur þær er liggja yfir Hrauntúnstjörn hafa grandað mörgum álftum undanfarin ár og eru þau mörg hræin sem fjarlægð hafa verið af svæðinu. Það er umhugsunarefni fyrir orkufyrirtæki landsins að leggja ekki raflínur yfir vötn þar sem mikil umferð fugla er eða taka tillit til þess í framtíðinni.

Oftast er fjöldi unga um fjórir til sex úr hverju hreiðri. Álftir eru grasbítar og sækja mikið í vatnagróður. Þær halda til á vatnasvæðum Heiðmerkur allt árið.

Grágæs (*Anser anser*)

Áætlaður fjöldi varppara er í kringum tíu til fimmtán á Myllulækjarsvæði og fimmtán til tuttugu á Jaðarssvæði. Skipta má varpsvæðum gæsa í fjóra hluta: Myllulækjar-, Jaðars-, Suðurár- og Hólmsársvæði. Virðast þessir fjórir hópar halda sig aðskildir fram að hausti. Ásókn hrafna og refa í gæsaregg er mikil og eins eru töluverð afföll vegna rafmagnslína. Árið 1987 eftir að girðing var reist kringum vatnsbólin, fækkaði gæsnum verulega á Jaðarssvæði en fjölgaði þó fljótlega aftur. Síðustu ár hefur grágæsum farið fækkandi í Heiðmörk. Gæsir eru grasbítar en sækjast mikið eftir berjum á haustin. Þær verpa yfirleitt um fjórum til sex eggjum. Þegar líður á varptímamann eftir útungun hópast þær meira saman með unguna og sennilega veitir sú hegðun meiri vörn við afföllum vegna vargs. Þær halda sig nálægt vötnum með unguna þar sem það er eina vörnin að flýja út á vatn þegar hætta steðjar að.

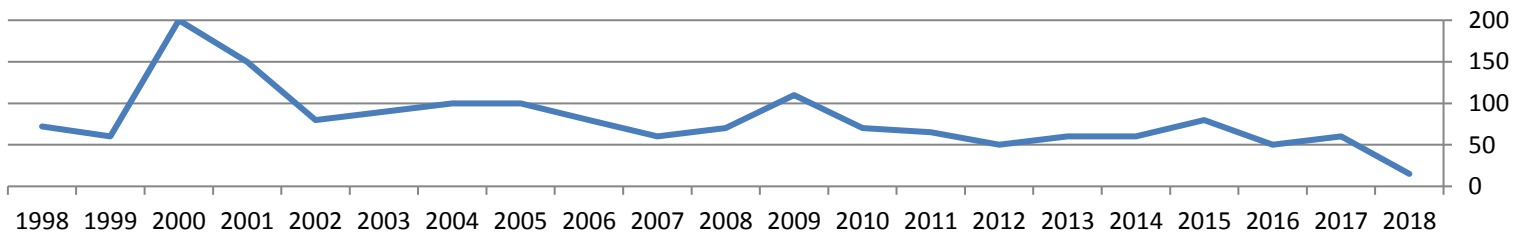
Ekki virðist varp himbrimans á Hrauntúnstjörn hafa áhrif á varpið en gæsirnar eru ófúsar að fara út á Hrauntúnstjörn meðan himbriminn er þar. Þegar fjaðrafelli er lokið og ungarnir orðnir fleygir í ágúst, þá hverfur meginhlutinn af gæsunum af svæðunum. Sennilega flytja þær sig til fjalla í ber og betra æti. Þegar frystir á haustin fara þær þó að sjást aftur í meira mæli þar til þær hverfa til vetrarstöðva.

© Hafsteinn Björgvinsson

Grágæs

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

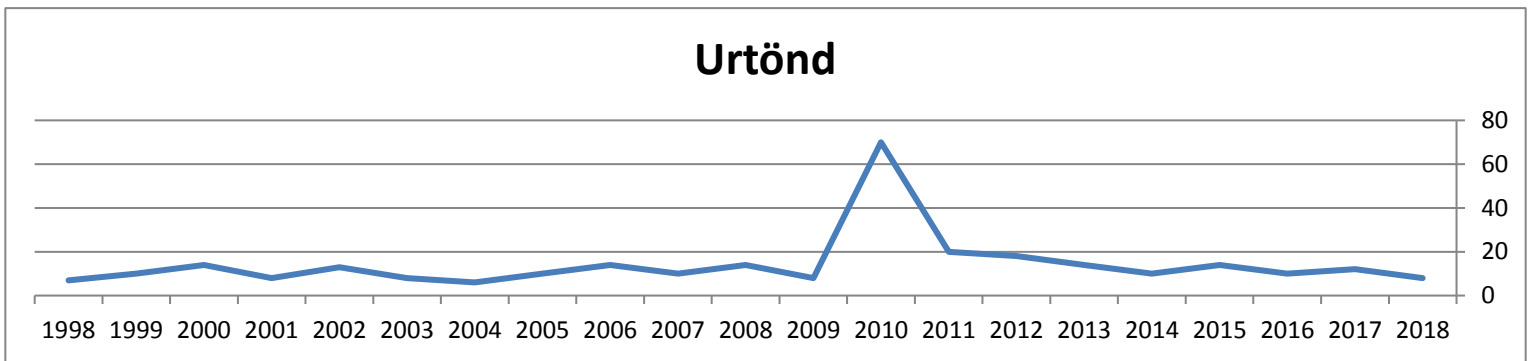
Urtönd (*Anas crecca*)

Urtöndin er algengur varpfugl á vatnasvæðum Heiðmerkur þótt fjöldi varppara sé lítil. Algengt er að tvö til þrjú pör verpi þar árlega. Fjöldi unga er misjafn enda afföll mikil, venjulega þó fjórir til átta ungar. Urtöndin lifir á mýi og vatnagróðri og sést allan ársins hring en flestar þó á vorin og síðla hausts.

© Hafsteinn Björgvinsson

Stökkönd (*Anas platyrhynchos*)

Stökkendur halda sig allt árið á vötnum vatnsverndarsvæða. Fjöldi þeirra er þó mjög misjafn en yfirleitt eru um tíu til tuttugu stökkendur á svæðunum. Fjöldi varppara er misjafn en venjulega verpa þrjú pör á Jaðarssvæði og eitt til tvö á Myllulækjarsvæði.

Algengur fjöldi unga er nálægt 6 til 8. Helsta fæða er lirfur og vatnagróður.

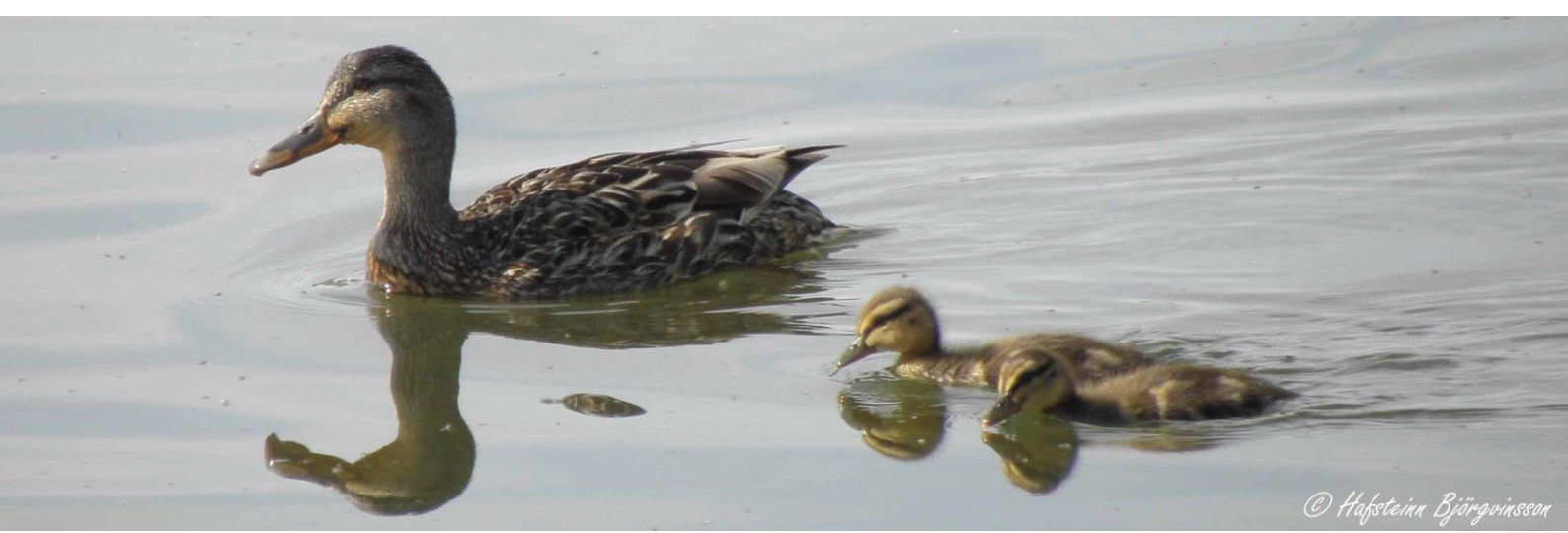
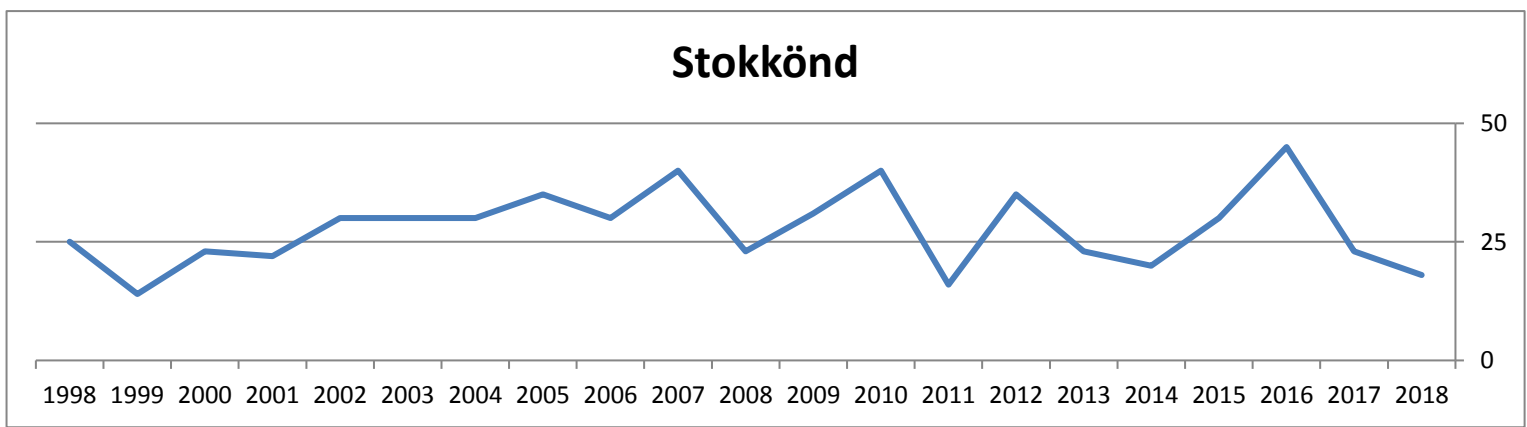
Stökkendurnar í Heiðmörk eru frekar gæfar enda umferð fólks mikil og sennilega koma þær margar frá Reykjavíkurtjörn.

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björvinsson

Skúfönd (*Aythya fuligula*)

Skúfendur eru að verða ein algengasta andartegundin sem heldur til í Heiðmörk. Skúfendur halda þar til allt árið um kring. Venjulega eru þó ekki mörg pör sem verpa þar miðað við þann fjölda sem oft sést. Um fjögur pör verpa árlega innan girðinga vatnsbóla og er hver önd með um fjóra til átta unga.

Oft má sjá unga skúfandar staka á ferð og grunar mig að ungar og óreyndar skúfendur séu að týna þessum ungum vegna reynsluleysis.

Fæða skúfanda er aðallega mý og krabbadýr sem þær sækja niður á botn vatna enda kafarar góðir. Flestar hef ég talið 170 skúfendur í apríl árið 2010 á Hrauntúnstjörn.

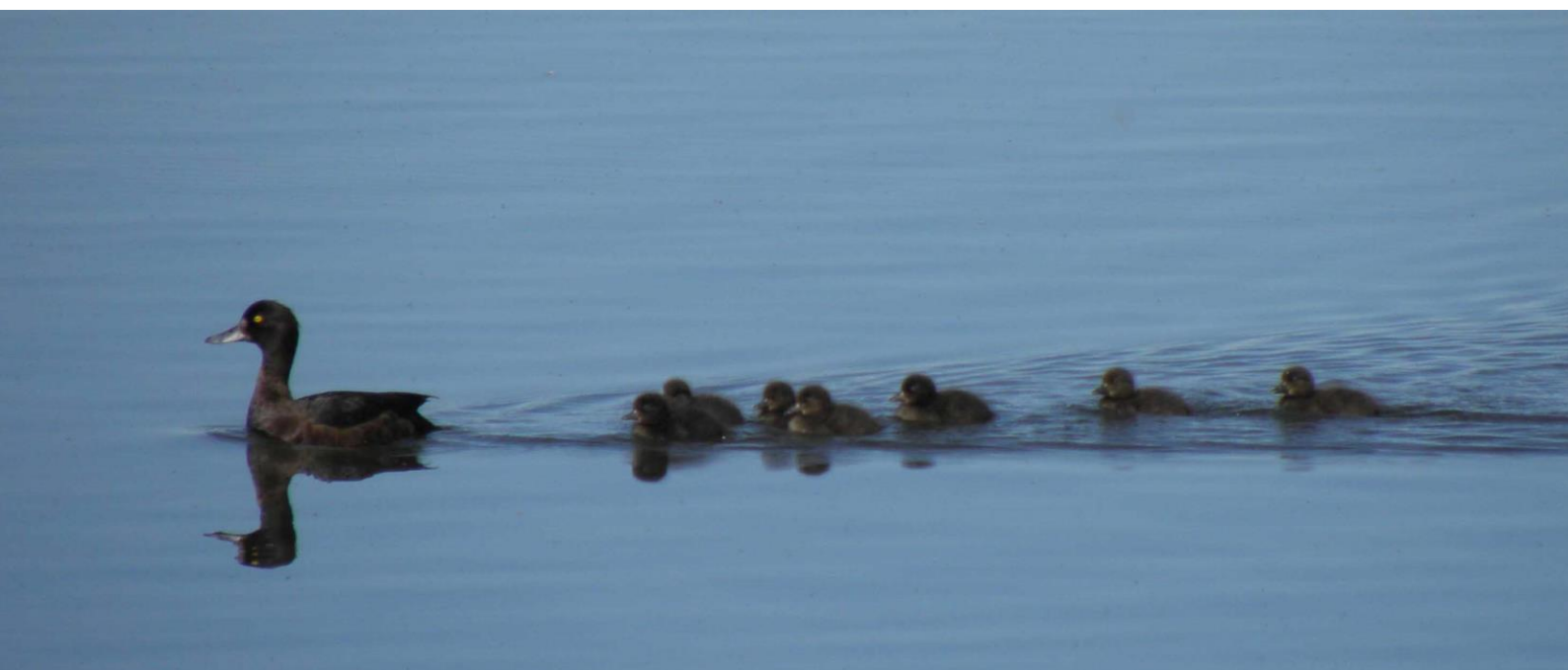
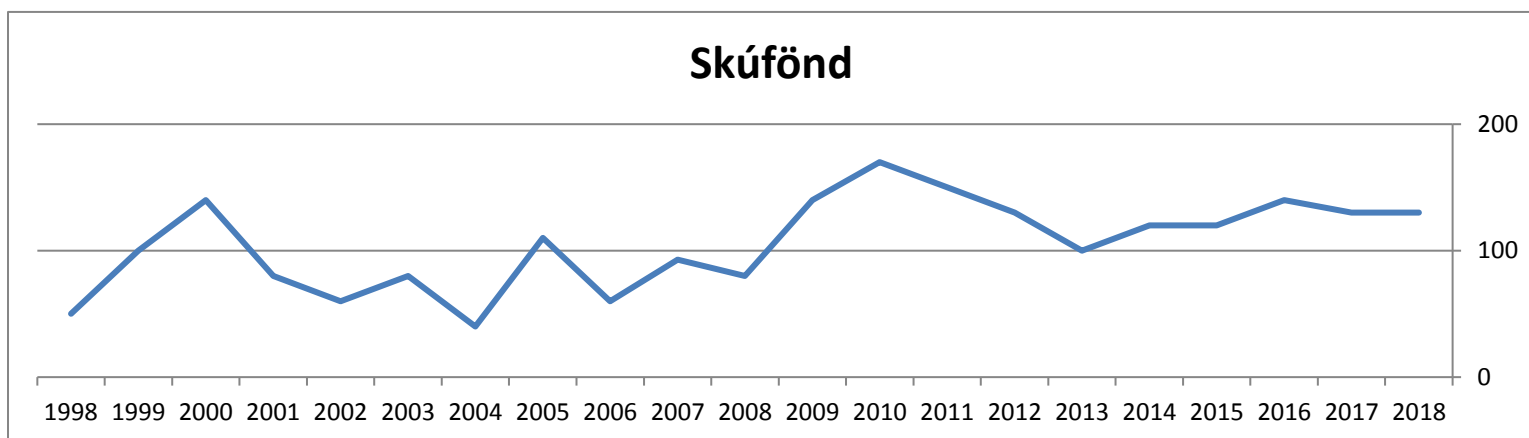

© Hafsteinn Björvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

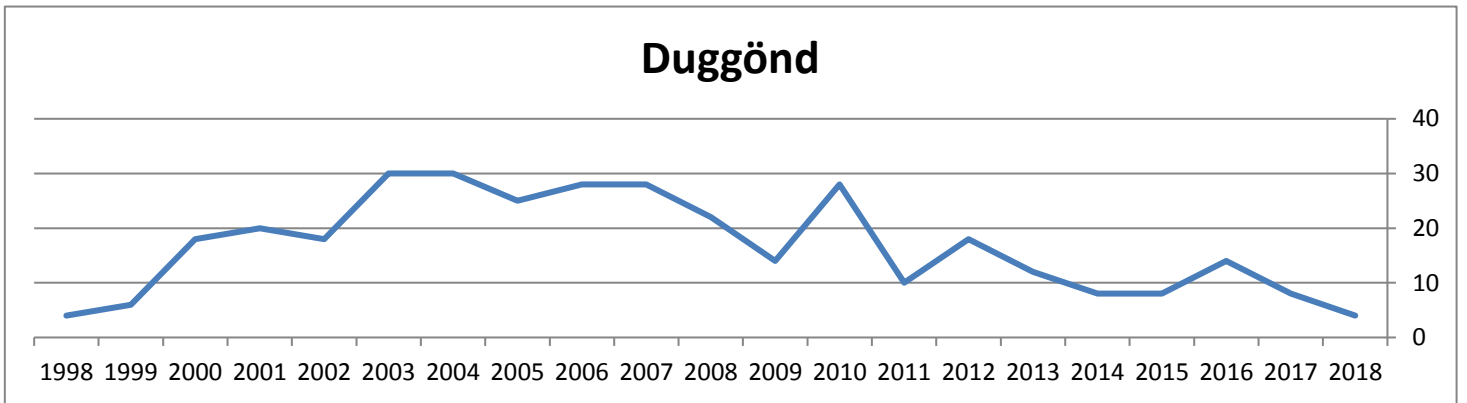

Duggönd (*Aythya marila*)

Duggendur eru algengar yfir sumarmánuðina og yfirleitt eru fleiri duggendur en skúfendur með unga á vatnasvæðunum. Fjöldi dugganda er þó ekki eins mikill og skúfanda en flestar hef ég talið þær um tuttugu. Fjöldi unga er svipaður og hjá skúföndinni en þó hefur mér fundist að betur gangi hjá duggöndinni að koma upp ungum. Duggendur eru góðir kafarar og sækja sér æti við botn vatna, aðallega krabbadýr og mýflugnalirfur. Þær eru sjaldséðar yfir vetrarmánuðina.

© Hafsteinn Björgvinsson

Toppönd (*Mergus serrator*)

Toppöndur sjást á vatnasvæðum Heiðmerkur á öllum árstíðum. Venjulega verpa um fjögur pör á vatnasvæðunum. Fjöldi unga getur verið ansi mikill því algengt er að sjá toppönd með 10 eða fleiri unga í senn. Þær sækjast einna helst eftir sílum og seiðum en ungarnir eltast við mý fyrstu vikurnar.

Mestan fjölda toppöndu hef ég talið um 35 og þá aðallega síðla sumars.

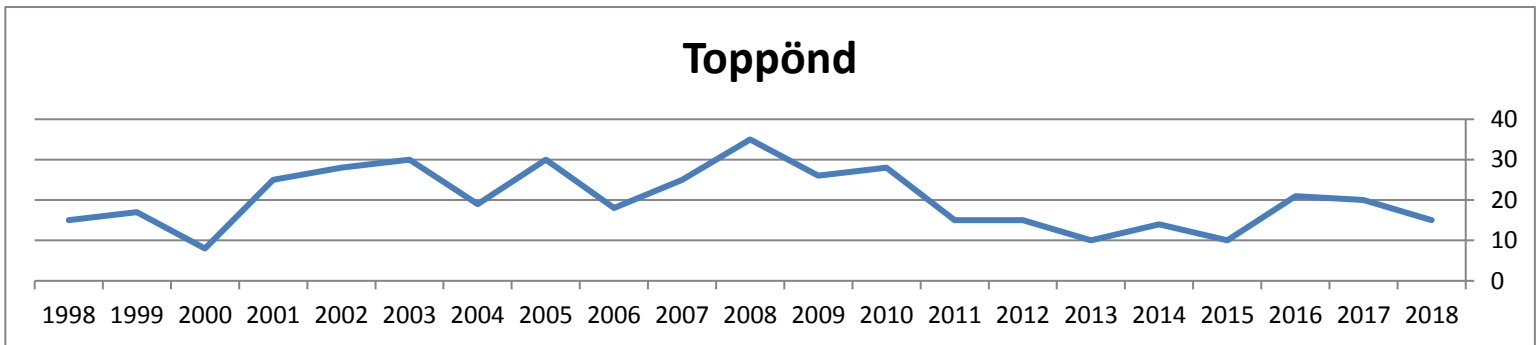

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

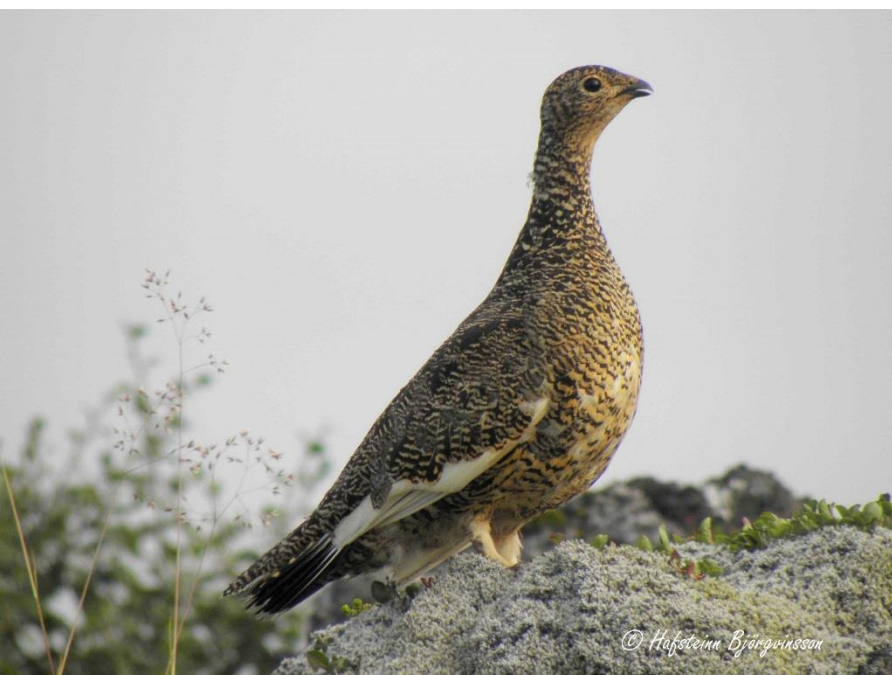
© Hafsteinn Björgvinsson

Rjúpa (Lagops mutus)

Rjúpur halda sig árið um kring í Heiðmörk og verpa tvö til þrjú pör á Jaðarssvæði, eitt til

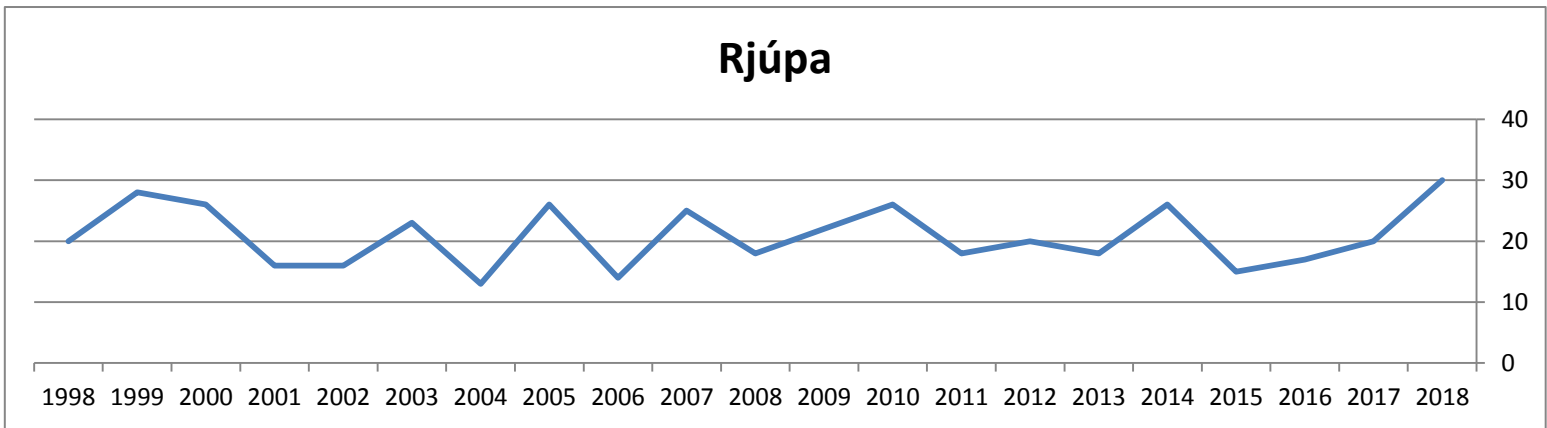

tvö á Myllulækjarsvæði og um tvö pör í Vatnsendakrika. Rjúpan er jurtaæta. Fjöldi unga er venjulega frá 8 til 12. Þótt svo að rjúpnastofninn sveiflist til á nokkurra ára fresti þá virðist mér samt fjöldi varpfugla á vorin sé ætíð sá sami enda helgar karrinn sér óðul og er sem þau séu öll yfirsetin í Heiðmörk. Lítið er um fáka í Heiðmörk svo helstu ógnir rjúpunnar eru refir og minkar.

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

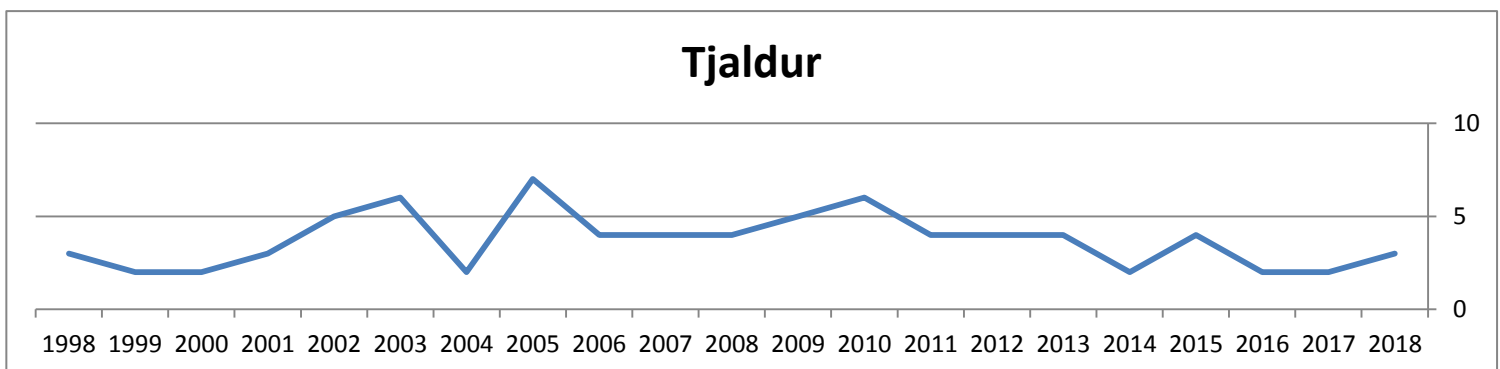

© Hafsteinn Björgvinsson

Tjaldur (*Haematopus ostralegus*)

Tjaldar hafa verpt á vatnsverndarsvæðunum en ekkert varp hefur verið síðan 1996 innan svæða vatnsbóla. Þó hefur það komið fyrir að tjaldar komi með unga inn á svæðin. Tjaldar sjást þó oft við tjarnir vatnsbóla í ætisleit einkum þá á vorin. Tjaldar eru lin- og skordýraætur.

Sandlóa (*Charadrius hiaticula*)

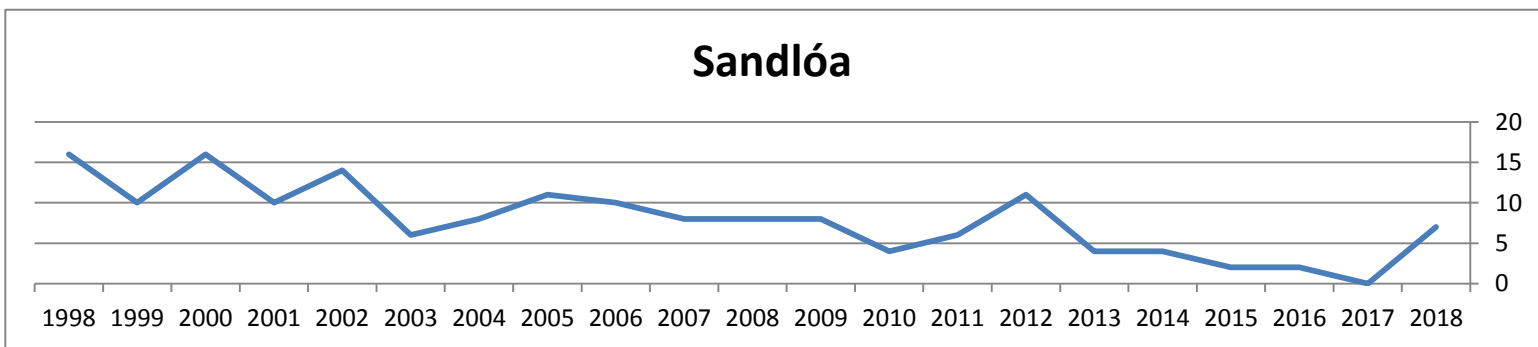
Tvö til þrjú pör verpa á Jaðarssvæði og eitt til tvö pör á Myllulækjarsvæði. Sandlóan á það til að verpa á vegum að vatnsbólum og hefur þá þurft að verja hreiðrin með búkkum svo bifreiðar aki ekki yfir þau. Ungarnir halda sig oft í vegköntum og stundum hefur verið brugðið á það ráð að smala þeim á öruggari staði. Fjöldi unga er allt að fjórir. Sandlóan er skordýra og vatnadýraæta.

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

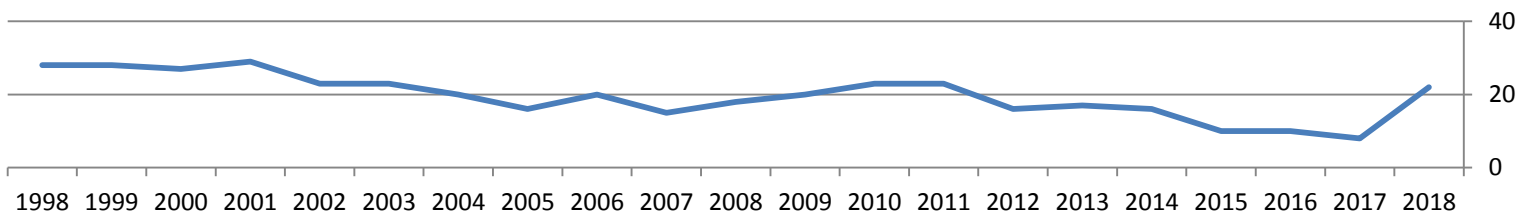
Heiðlóa (*Pluvialis apricaria*)

Algengur varpfugl í Heiðmörk. Um tíu þör verpa innan girðinga en mikil afföll verða vegna vargfugls, refa og minka. Fjöldi unga er allt að fjórir. Lóan lifir á lindýrum og berjum.

© Hafsteinn Björgvinsson

Heiðlóa

© Hafsteinn Björgvinsson

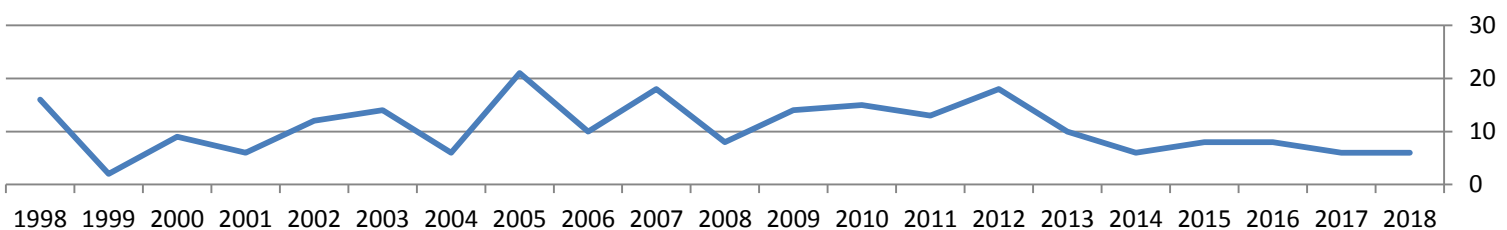
Lóupræll (*Calidris alpina*)

Einn af þeim varpfuglum sem hefur átt í vök að verjast á vatnsverndarsvæðunum. Lítið áberandi og því erfitt að henda reiður á fjölda. Ég ætla þó að um fimm þör verpi innan svæða. Lifir á vatnadýrum, lindýrum og skordýrum. Fjöldi unga er allt að fjórir.

© Hafsteinn Björgvinsson

Lóupræll

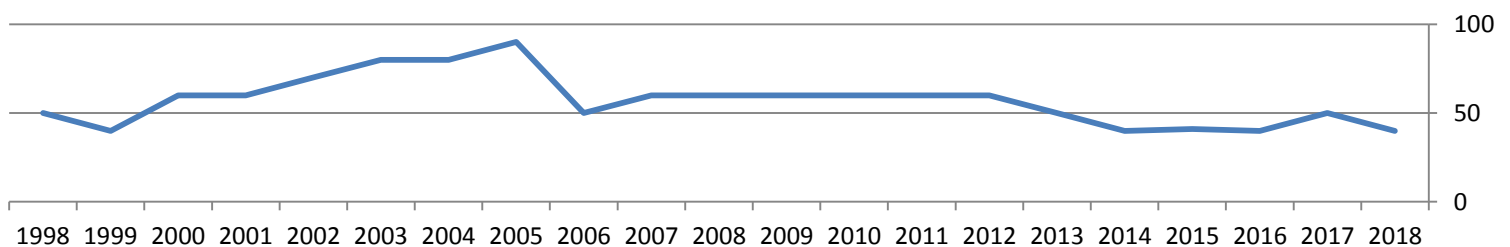

Hrossagaukur (*Gallinago gallinago*)

Sú fuglategund sem hefur mestan fjölda varppara á vatnsverndarsvæðunum er sennilega hrossagaukurinn. Lauslega áætla ég að um 30 til 40 pör verpi á vatnsverndarsvæðunum. Fjöldi unga er yfirleitt allt að fjórir hjá hverju pari en mikil afföll eru vegna hrafna, sílamáfa, refa og minka. Hrossagaukur lifir á lindýrum, skordýrum og vatnadýrum. Hrossagaukum hefur farið fækkandi síðustu ár í Heiðmörk.

Hrossagaukur

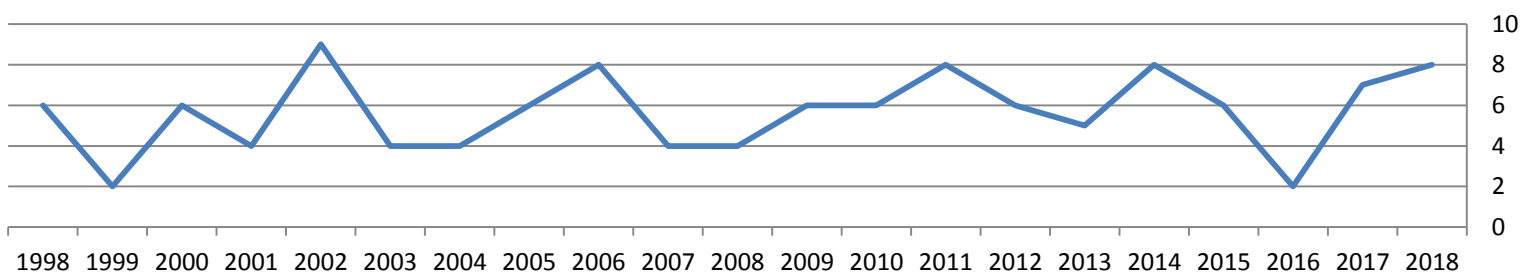

Jaðrakan (*Limosa limosa*)

Jaðrakan hefur verið árviss varpflug. Eitt til tvö þör verpa að öllu jöfnu á vatnsverndarsvæðunum og fjöldi unga er allt að fjórir. Jaðrakan er vaðflug sem lifir mest á vatnadýrum, lindýrum og skordýrum.

Jaðrakan

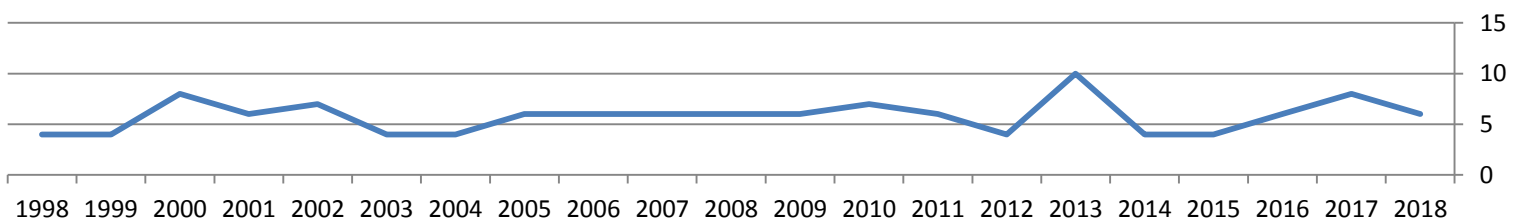

Spói (*Numenius phaeopus*)

Algengur varpfugl í Heiðmörk. Verpir einna helst í Vatnsendakrika og austan við Gvendarbrunnahús. Oftast verpa um tvö til þrjú pör á vatnsverndarsvæðunum og fjöldi unga er allt að fjórir. Spóinn er skordýra- og lindýraæta.

Spói

© Hafsteinn Björgvinsson

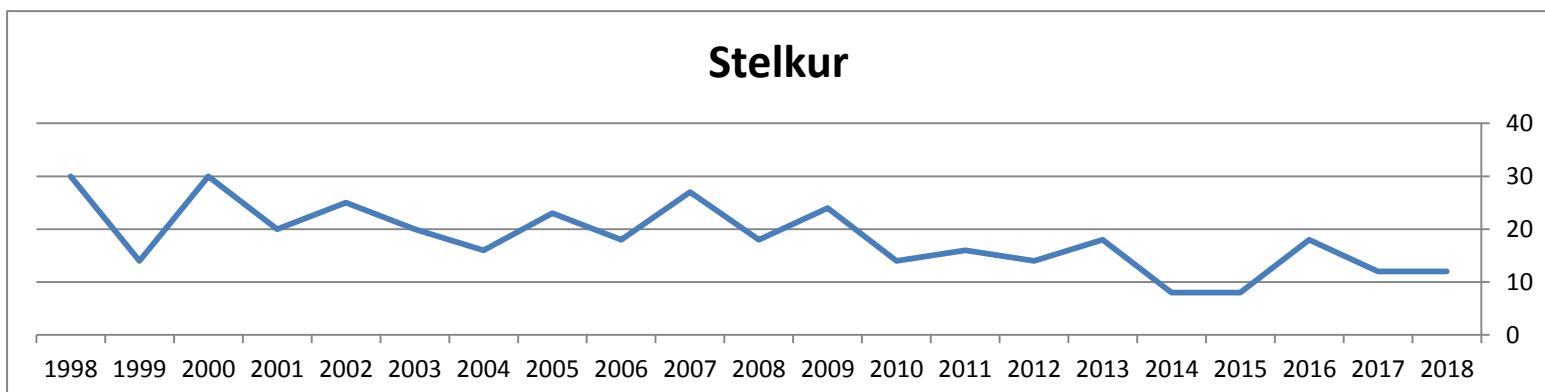
Stelkur (Tringa totanus)

Um fjögur pör verpa á Jaðarssvæði og tvö á Myllulækjarsvæði. Mikil afföll eru á ungum stelksins og venjulega komast aðeins örfáir ungar á legg ár hvert. Fjöldi unga er allt að fjórir. Stelkurinn lifir á ýmsum lin- og vatnadýrum.

© Hafsteinn Björgvinsson

Stelkur

© Hafsteinn Björgvinsson

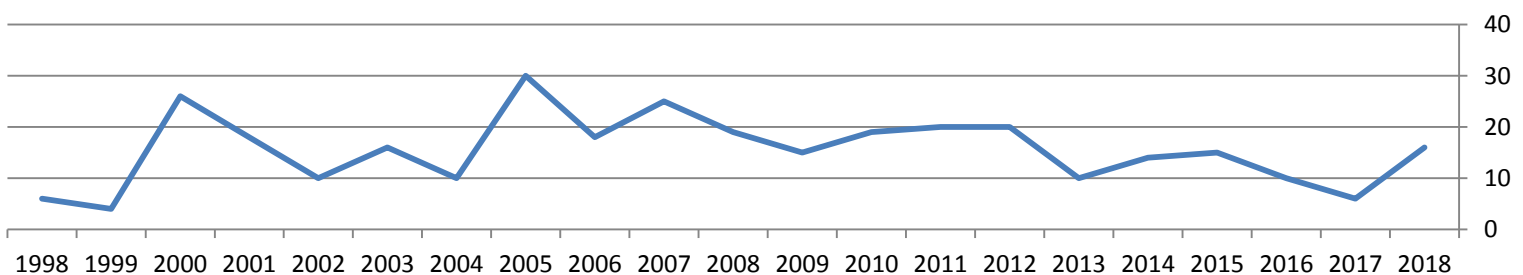
Óðinshani (Phalaropus lobatus)

Tvö til fjögur pör verpa á vatnsverndarsvæðunum að jafnaði. Óðinshaninn er einn þeirra fugla sem tilkoma minna og þverrandi votlendi hrjá. Fjöldi fugla er venjulega nálægt 20 og fjöldi unga er allt að fjórir. Lifir einkum á vatnadýrum og mýflugnalirfum.

© Hafsteinn Björgvinsson

Óðinshani

© Hafsteinn Björgvinsson

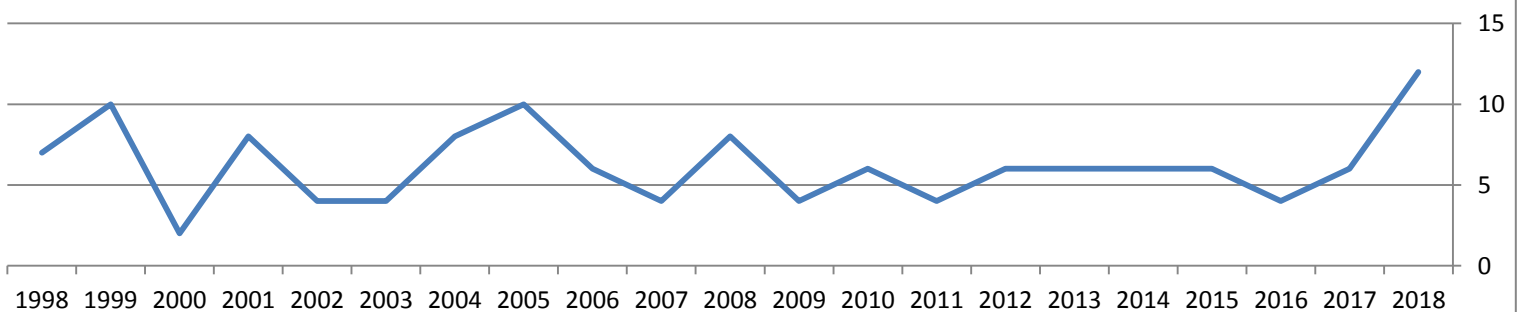
Hettumáfur (*Larus ridibundus*)

Á haustin sækja hettumáfar mjög í tjarnir og vötn vatnsverndarsvæðanna og eru þá líklega að eltast við hornsíli sem eru þá þar í miklu mæli. Hann hefur ekki orpið undanfarin ár innan svæða, en varp hefur fundist við Myllulækjar-tjörn.

© Hafsteinn Björgvinsson

Hettumáfur

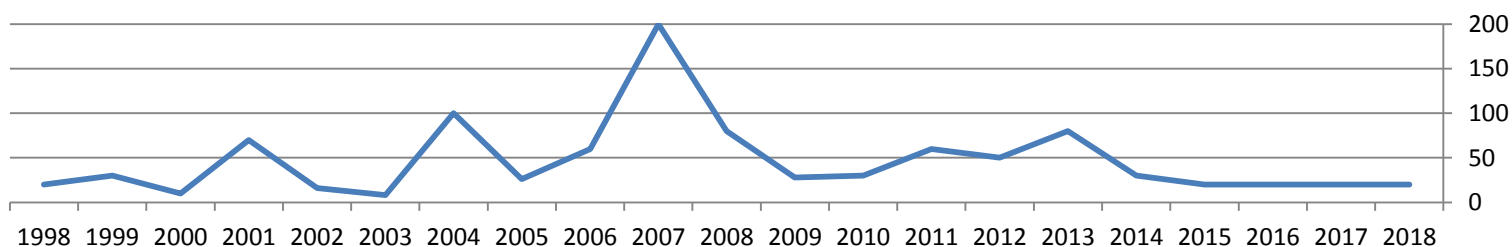

Sílamáfur (*Larus fuscus*)

Árið 1985 fannst fyrsta sílamáfshreiðrið á Jaðarssvæði og var þá ráðist í það verk að fækka honum í nágrenni vatnsbóla með eggjatínslu. Aðal varpsvæði sílamáfa var þá í Rauðhólum, á Hólmsheiði og milli Hólmsár og Suðurár. Um 80 pör voru í þessum vörpum og fyrsta árið voru um 200 egg tínd. Sílamáfunum hefur síðan fækkað ár frá ári og nú verpa sílamáfar ekki lengur þar. Lítið varp er við Elliðavatn. Fjöldi unga er allt að þrír. Sílamáfar sækjast mikið eftir ungum annarra fugla innan vatnsverndarsvæða og um alla Heiðmörk. Algengt er á haustin að sjá unga sílamáfa í berjamó um alla Heiðmörk. Það kemur fyrir á sumrin þegar rignir mikið að stórir hópar sílamáfa safnist saman í Heiðmörk og eru þá að éta ánamaðka sem koma upp úr jörðu.

Sílamáfur

© Hafsteinn Björgvinsson

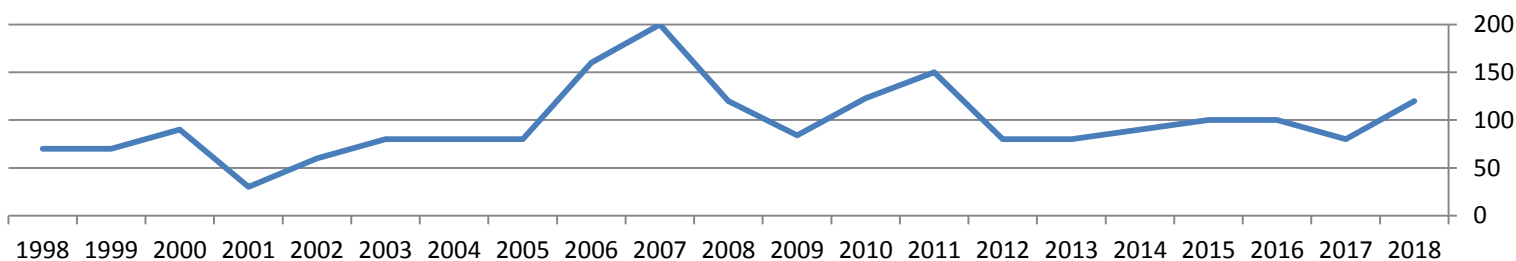
Kría (*Sterna paradisaea*)

Kríur urpu á hæðinni hjá Jaðri og voru þar um 10 pör. Eftir að girt var í gegnum varpið 1987 hurfu þær. Lítið varp er á Myllulækjarsvæði og verpa fjögur pör þar venjulega. Hins vegar hefur kríuvarp ofan við sprengiefnageymslur við Almannadal stækkað mikið undanfarin ár (því miður hafa byggingaframkvæmdir vestan við Fjárborg eyðilagt varpið sem þar var) og

sækja kríur þaðan æti inn á vatnsverndarsvæðin, einkum síli og liffur.

Oft má sjá mikinn fjölda af kríum tína flugur af Hrauntúnstjörn á sinn fimlega hátt. Fjöldi unga er einn til tveir.

Kría

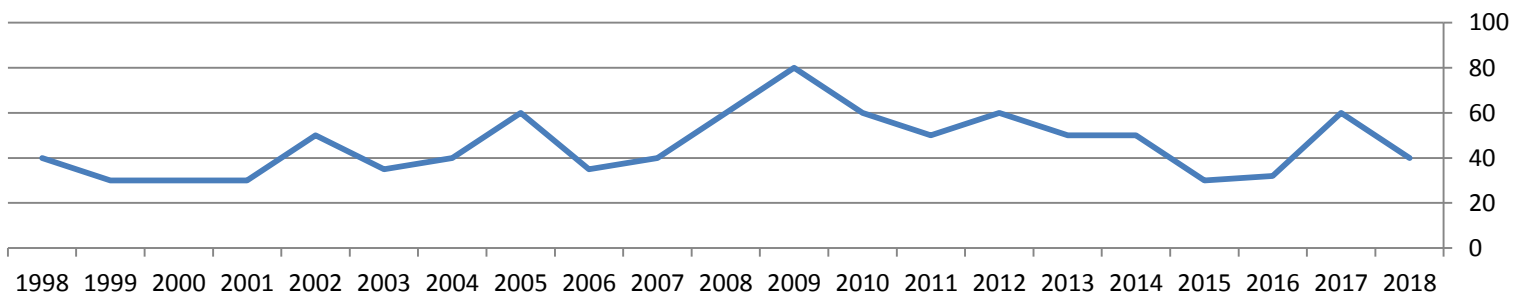

Pífutittlingur (*Anthus pratensis*)

Áætlaður fjöldi varppara er um 15 á vatnsverndarsvæðunum.
Fjöldi unga er yfirleitt fjórir.
Pífutittlingurinn er skordýraæta.

Pífutittlingur

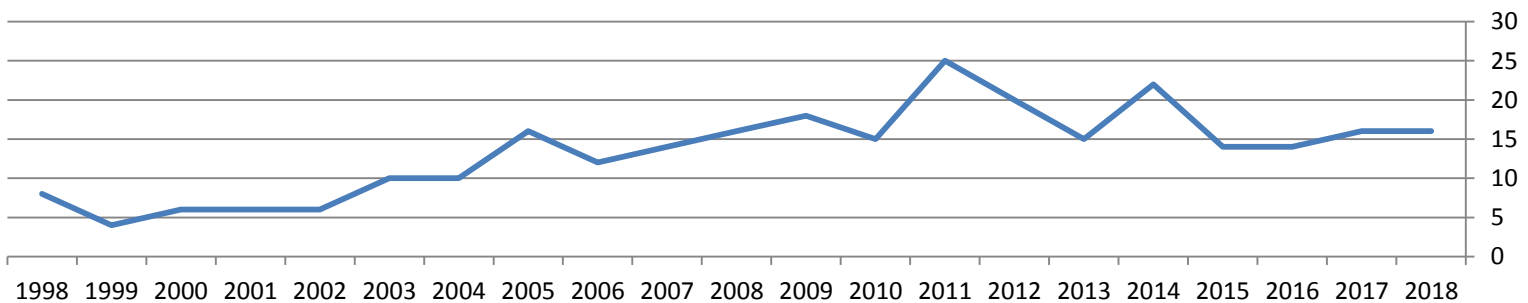

Maríuerla (*Motacilla alba*)

Oftast hafa tvö pör orpið á Jaðarssvæði. Eitt við Jaðar og annað við steinréttina hjá Gvendarbrunnahúsi. Maríuerlan er skordýraæta. Árin 1985 og 1986 verpti eitt par inni á klettunum í Gvendarbrunnahúsi. Fjöldi unga er allt að fjórir.

Maríuerla

© Hafsteinn Björgvinsson

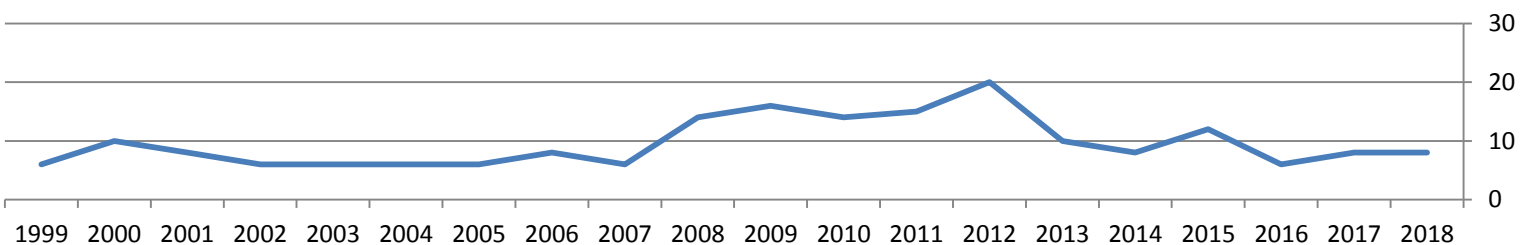
Steindepill (*Oenanthe oenanthe*)

Ekki hef ég fundið hreiður steindepils innan girðinga, en öruggt er að tvö til þrjú pör verpi á vatnsverndar-svæðunum. Algengast er að sjá steindepla í Vatnsendakrika og eins austan við Gvendarbrunnahús. Steindepillinn er skordýraæta.

© Hafsteinn Björgvinsson

Steindepill

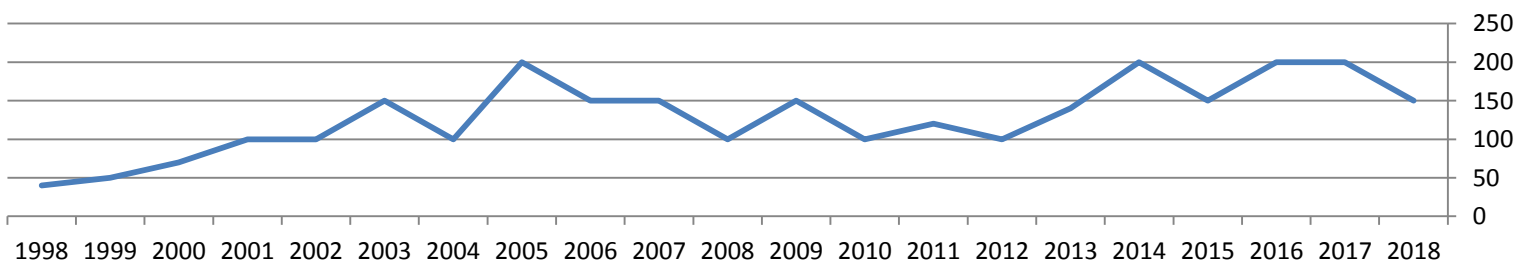

Skógarpröstur (*Turdus iliacus*)

Mikið er um skógarpresti í Heiðmörk og áætlað er að um 20 pör verpi innan vatnsverndarsvæða, flestir á Myllulækjarsvæði. Skógarprestir geta verpt oftast en einu sinni hvert sumar. Hann lifir á skordýrum og lindýrum. Einnig eru þeir sólgafir í ber á haustin og má þá sjá skógarpresti í hundruðatali í Heiðmörk.

Skógarpröstur

© Hafsteinn Björgvinsson

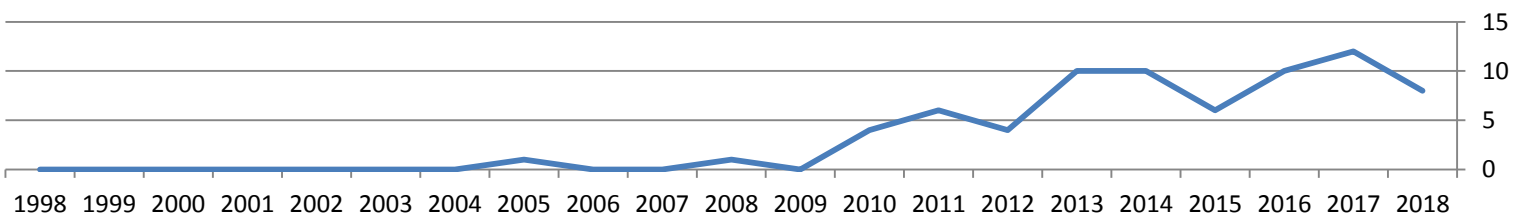
Svartpröstur (*Turdus merula*)

Svartprestir sjást yfir allt árið í Heiðmörk. Staðfest er að hann verpir þar og fer fjölgandi.

© Hafsteinn Björgvinsson

Svartpröstur

© Hafsteinn Björgvinsson

Krossnefur (*Loxia curvirostra*)

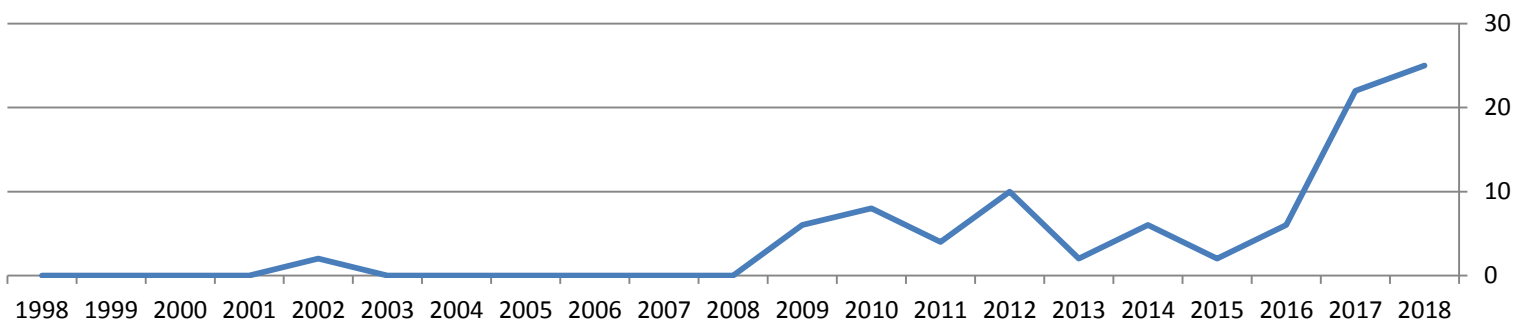
Til tveggja krossnefja sást í maí 2002 á Myllulækjarsvæði. Hann er evrópskur flækingsfugl.

Krossnefir voru með varp í Heiðmörk í mars 2009. Óreglulegur varpfugl í Heiðmörk.

© Hafsteinn Björgvinsson

Krossnefur

© Hafsteinn Björgvinsson

Glókollur (*Regulus regulus*)

Glókollar sáust í fyrsta skiptið við Kirkjuhólmatjörn í október 2002. Glókollurinn er nýbúi á Íslandi og er tekinn við hlutverki músarrindilsins sem minnsti fugl landsins. Helsta fæða hans er grenilús. Glókollar eru óreglulegir varpfuglar í Heiðmörk og koma frá Evrópu.

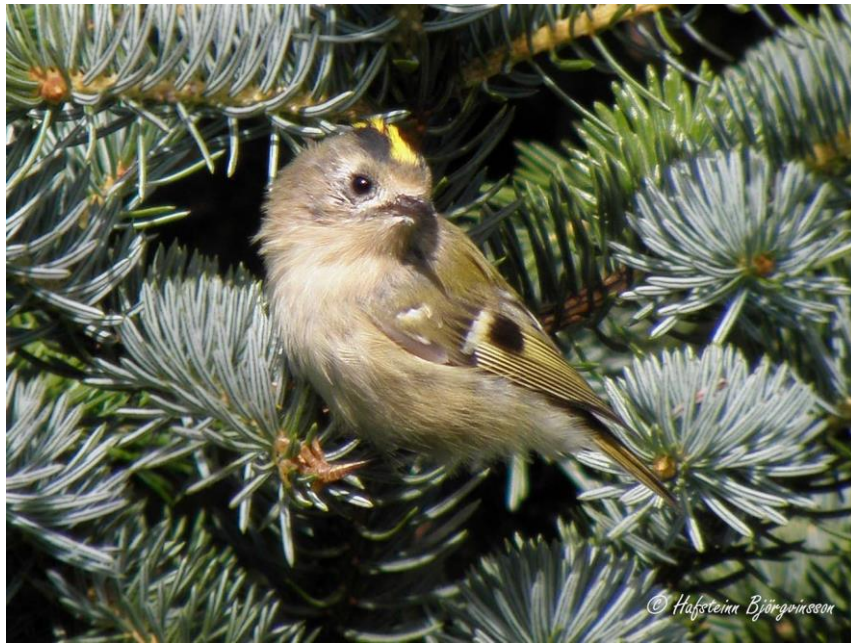
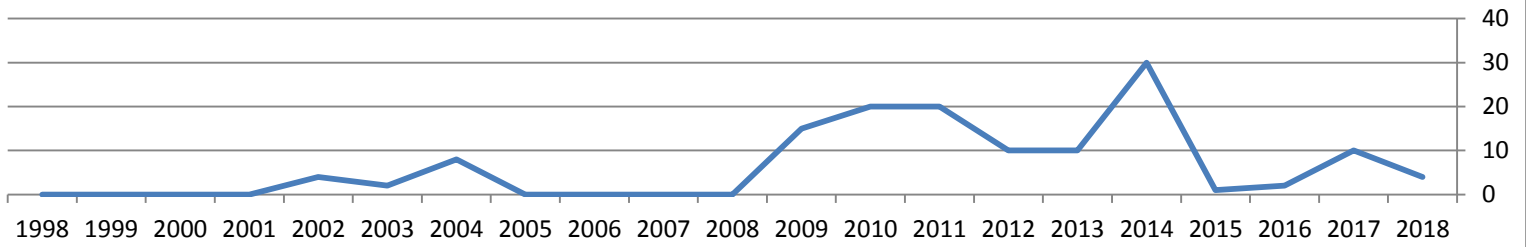
© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

Glókollur

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

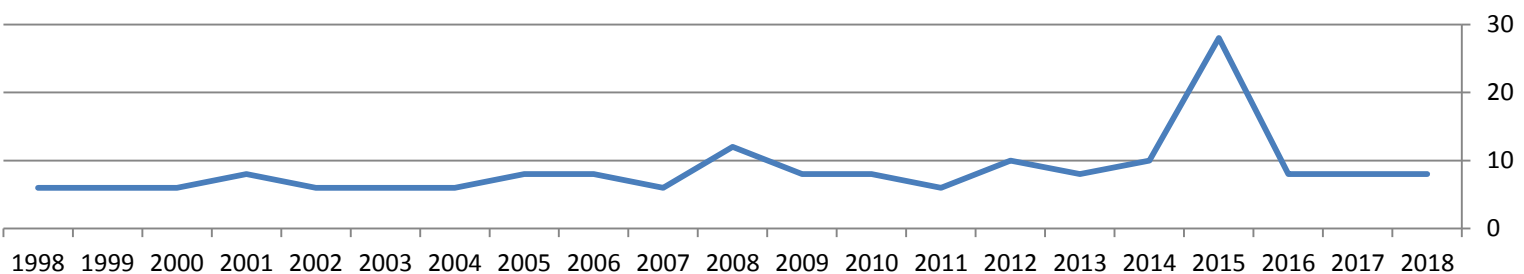
Hrafn (*Corvus corax*)

Áður en Gvendarbrunnahús var byggt verpti eitt par í gjánni, en síðari ár hafa hrafnar verpt í Rauðhólum og austan við Heiðmörk. Hrafnar sækja mikið í egg og unga varpfugla á vatnsverndarsvæðum og eru mjög stórtækir á því sviði. Þegar ungar hrafnans eru fleygir koma foreldrarnir oft með þá inn á vatnsverndarsvæðin og halda þar til. Hrafnar sækja mikið í hræ og ber. Fjöldi unga er allt að fimm.

© Hafsteinn Björgvinsson

Hrafn

© Hafsteinn Björgvinsson

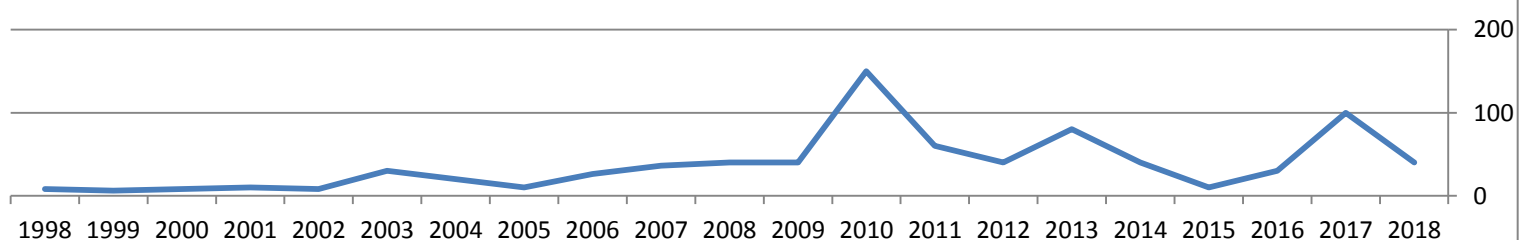
Stari (*Sturnus vulgaris*)

Starapar verpti árlega í steinskúrnum hjá Jaðri og einnig í V-5. Ráðstafanir voru gerðar til að hindra áframhaldandi varp stara á þessum stöðum. Starar sjást oft í stórum hópum innan vatnsverndarsvæða þegar þeir koma í náttstað. Starinn er skordýraæta.

© Hafsteinn Björgvinsson

Stari

© Hafsteinn Björgvinsson

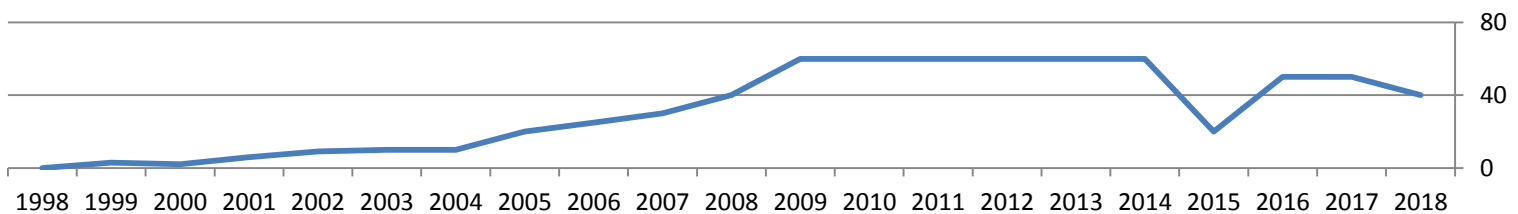
Auðnutittlingur (*Acanthis flammea*)

Nokkuð algengt er að sjá auðnutittlinga í Heiðmörk, einkum á haustin. Hann er árviss varpfugl í Heiðmörk. Auðnutittlingar sjást allt árið og lifa á skordýrum og birkifræjum.

© Hafsteinn Björgvinsson

Auðnutittlingur

© Hafsteinn Björgvinsson

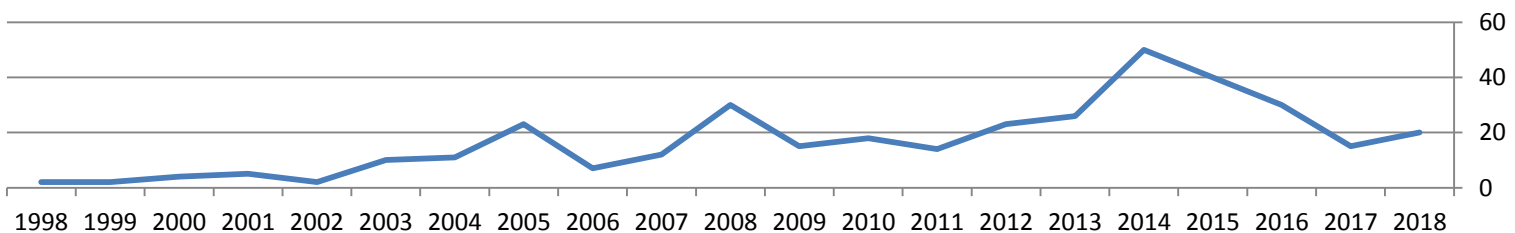
Rauðhöfðaönd (*Anas penelope*)

Rauðhöfðaendur sjást venjulegast allt árið en mest þó yfir vetrartímann á tjörnum vatnsverndarsvæða. Er óreglulegur varpfugl í Heiðmörk. Rauðhöfðaönd lifir einkum á vatnagróðri.

© Hafsteinn Björgvinsson

Rauðhöfðaönd

© Hafsteinn Björgvinsson

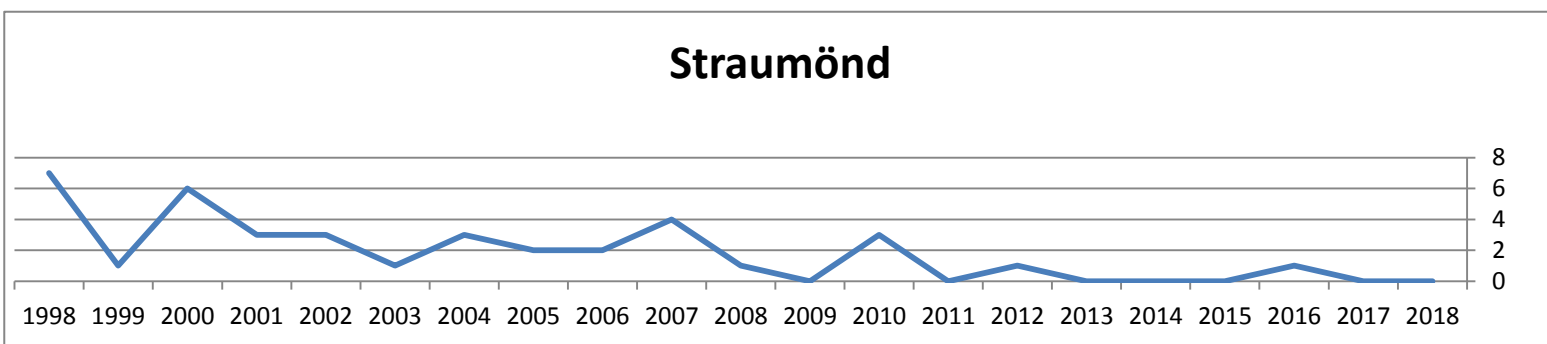
Straumönd (*Histrionicus histrionicus*)

Straumöndin er ekki varpfugl innan vatnsverndarsvæða en straumendur sjást stundum á Suðurá við Hrauntúnstjörn og heimildir eru til um varp í nágrenni. Straumöndin er mýflugnaæta.

© Hafsteinn Björgvinsson

Straumönd

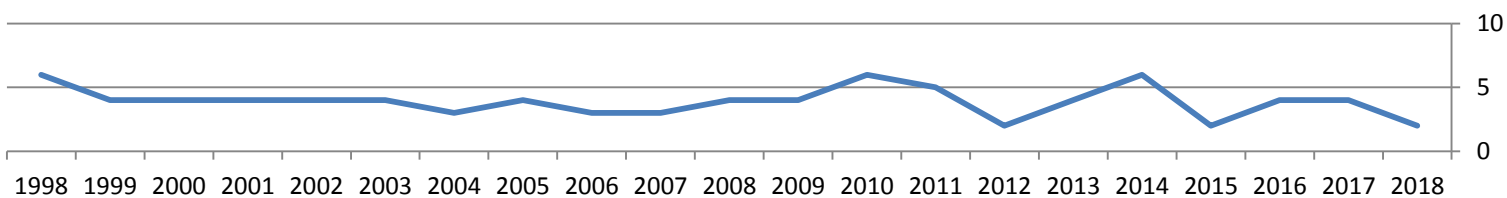

Smyrill (*Falco columbarius*)

Smyrlar sjást allt árið einkum þó á haustin og eru þá að veiða smáfugla og unga í Heiðmörk. Heimildir eru til um varp smyrila í Heiðmörk.

Smyrill

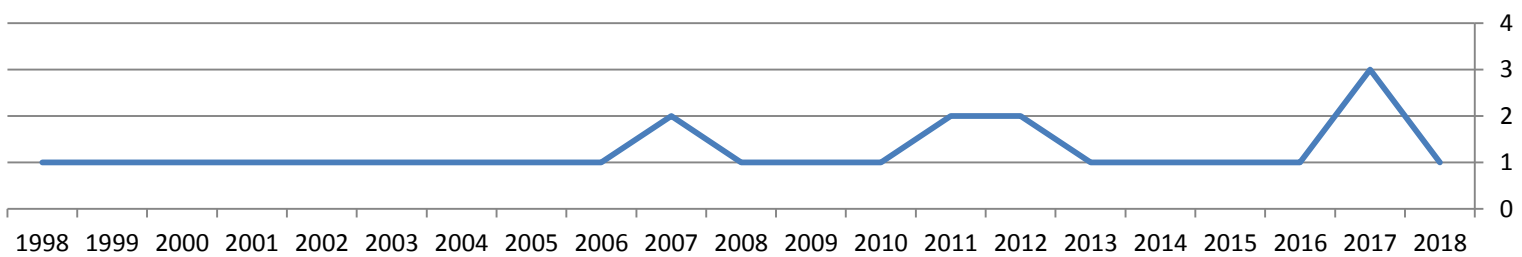

Fálki (Falco rusticolus)

Fálkinn er algengur á haustin í Heiðmörk og sækist þá eftir rjúpum og öðrum fuglum. Ekki er ósennilegt að varp fálka sé í nágrenni Heiðmerkur.

Fálki

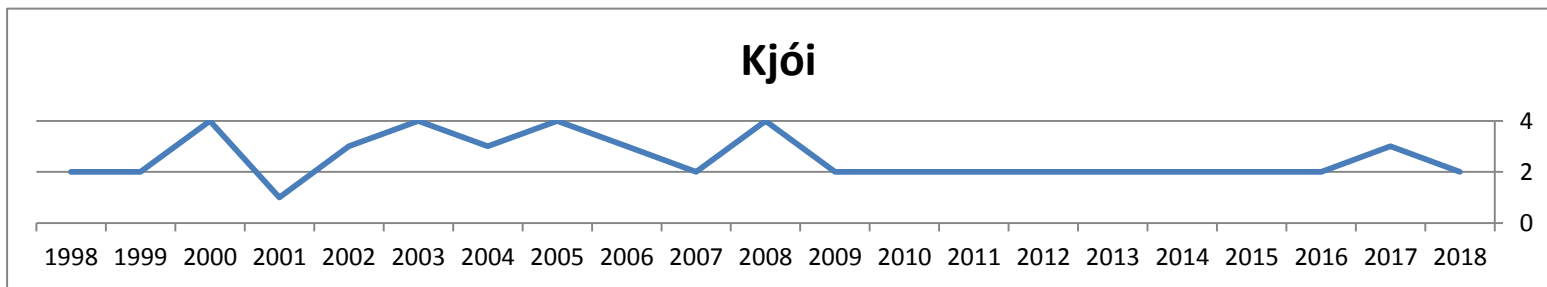
© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

Kjóí (*Stercorarius parasiticus*)

Kjóar sjást oft á flugi í Heiðmörk. Kjóapar hélt sig vestan við Vatnsendakrika nokkur sumur í kring um 1996 en ekki hefur fengist staðfesting á varpi.

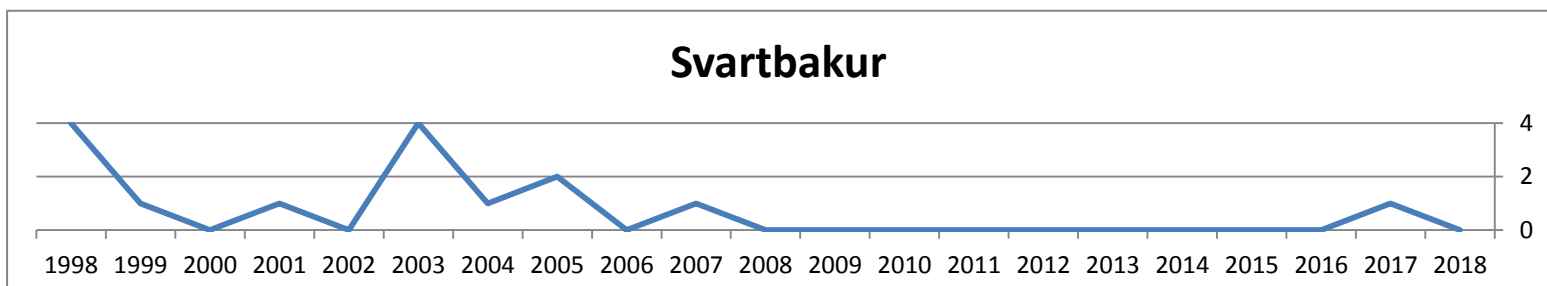

Svartbakur (*Larus marinus*)

Svartbakur er sjaldséður fugl í Heiðmörk en eitt hreiður fannst þó árið 1990 á Hólmsheiði.

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

Brandugla (*Asio flammeus*)

Branduglur sjást af og til í Heiðmörk og þá einkum á haustin. Hún er mýsaæta mikil og veiðir þær er rökkva tekur. Einnig lifir hún á ungum annarra fugla. Heimildir eru til um varp í Heiðmörk.

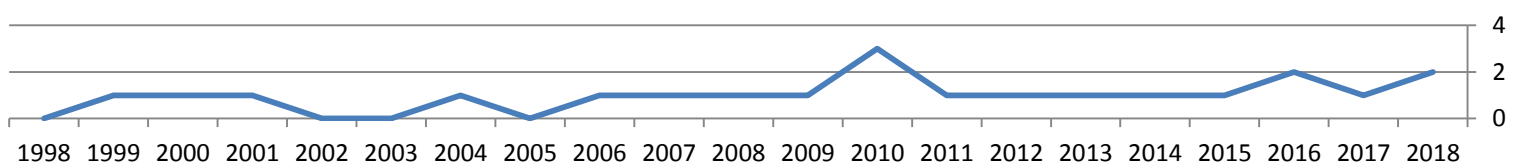

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

Brandugla

© Hafsteinn Björgvinsson

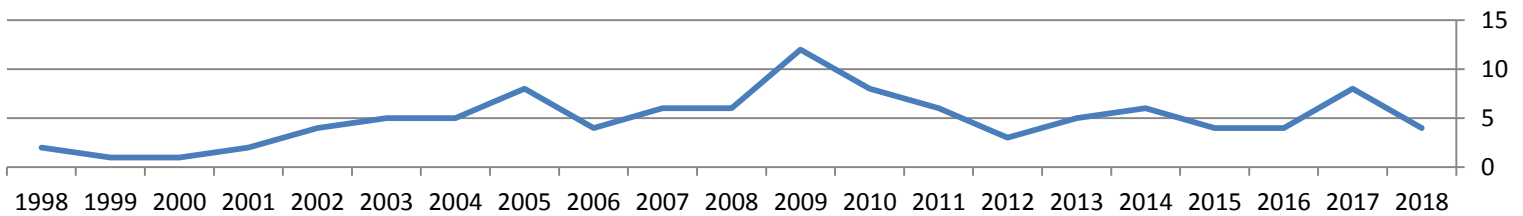
Músarrindill (Troglodytes troglodytes)

Músarrindlar eru algengir um alla Heiðmörk og sjást allt árið um kring. Músarrindillinn er skordýraæta. Undanfarin ár hefur yfirleitt verið varp á Jaðarssvæði.

© Hafsteinn Björgvinsson

Músarrindill

© Hafsteinn Björgvinsson

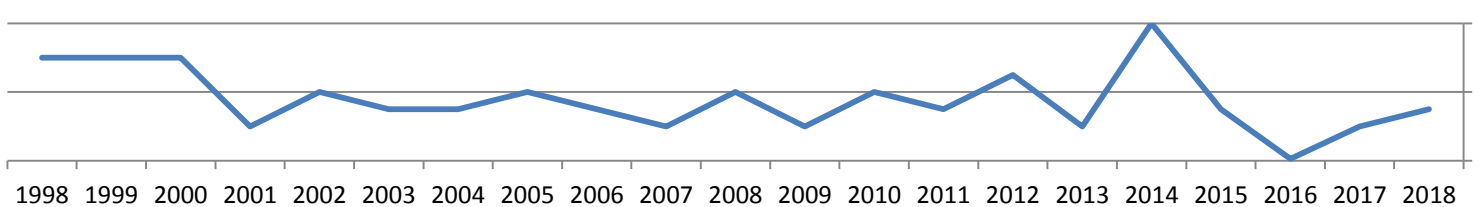
Snjótittlingur (Sólkríkja) (Plectrophenax nivalis)

Algennt er að sjá hópa snjótittlinga í Heiðmörk á veturna. Ekki hef ég þó orðið var við varp hingað til en heimildir eru til um varp í Heiðmörk.

© Hafsteinn Björgvinsson

Snjótittlingur

Gestir í Heiðmörk

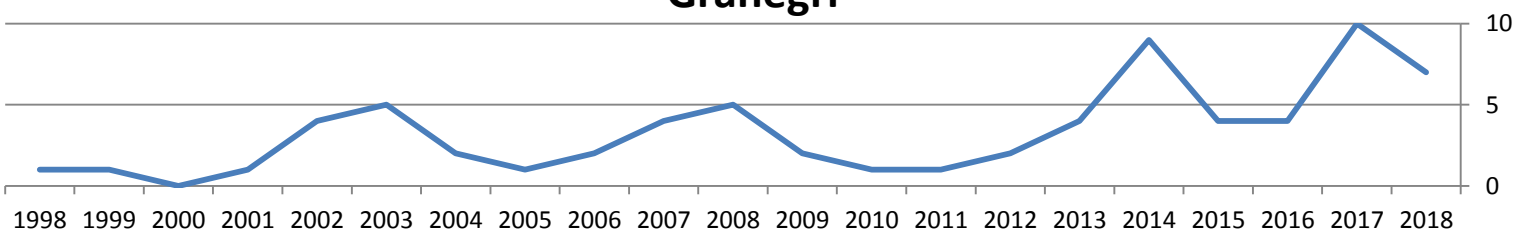
Gráhegri (*Ardea cinerea*)

Gráhegrar hafa oft vetursetu á vatnasvæðum Heiðmerkur. Þeir eru flækingar hér á landi.

Gráhegrar sækjast eftir síli og fiski í tjörnum og vötnum Heiðmerkur. Gráhegrar koma hingað líklegast frá Evrópu.

Gráhegri

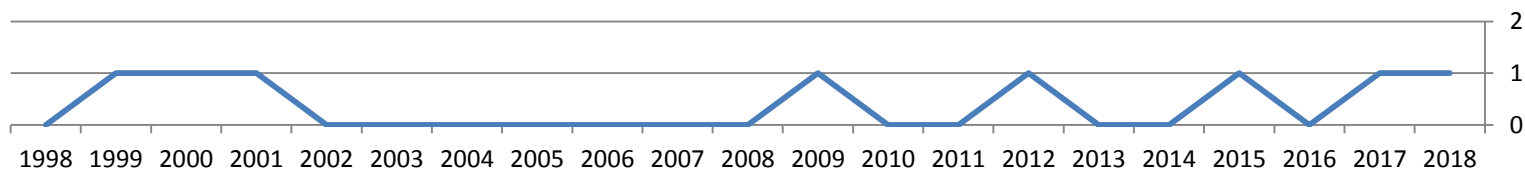

Haförn (*Haliaeetus albicilla*)

Hafernir hafa af og til sést í Heiðmörk og þá einna helst ung-fuglar. Haförnninn lifir á fiski, fuglum og hræjum.

Haförn

© Hafsteinn Björgvinsson

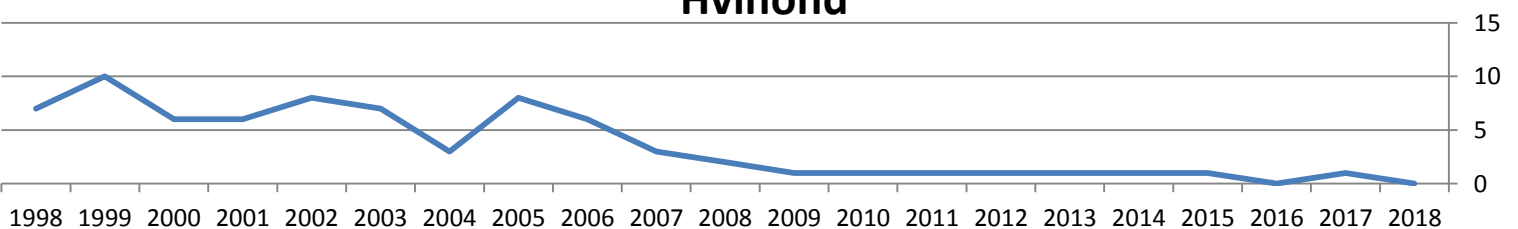
Hvinönd (*Bucephala clangula*)

Hvinöndin er nokkuð algengur gestur yfir vetrartímamann á vatnsverndarsvæðunum. Hún sækir æti í botn vatna og þá einkum krabbadýr. Hún kemur líklegast frá Norðurlöndunum hingað til vetursetu.

© Hafsteinn Björgvinsson

Hvinönd

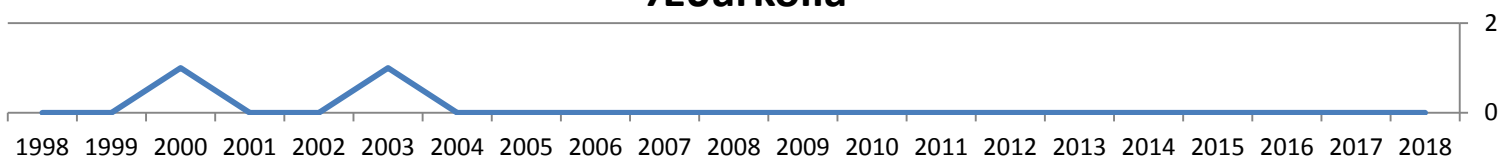

Æðarfugl (*Somateria mollissima*)

Af og til hafa æðarfuglar sést á Suðuránni ofan við Helluvatn.

© Hafsteinn Björgvinsson

Æðarkolla

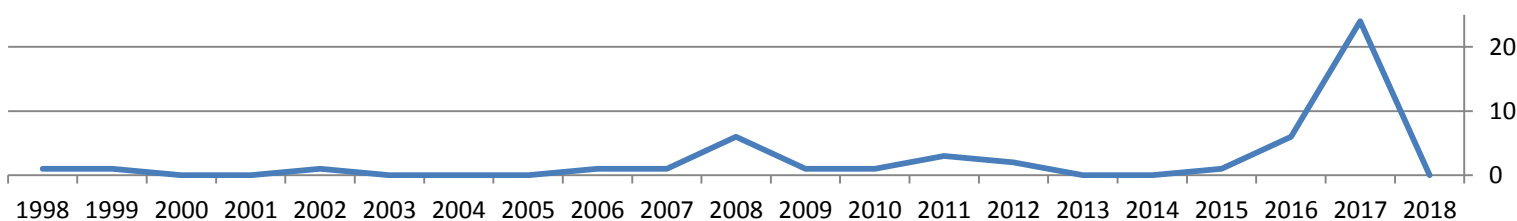
Dílaskarfur (*Phalacrocorax carbo*)

Algengt er að sjá unga dílaskarfa við vötnin í Heiðmörk, aðallega snemma vors. Eru þeir þá að eltast við fiska í vötnunum.

© Hafsteinn Björgvinsson

Dílaskarfur

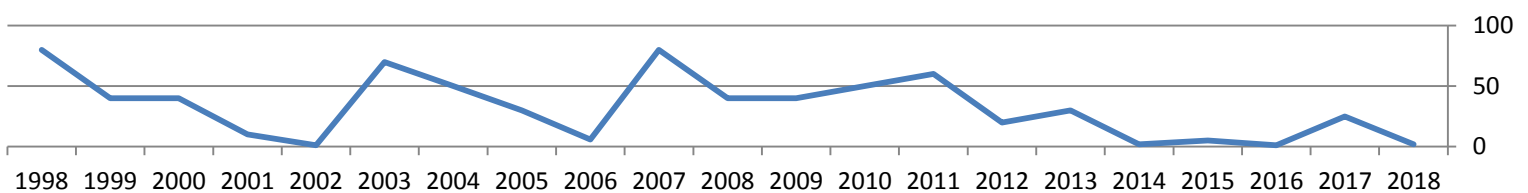

Tildra (*Arenaria interpres*)

Tildirur hafa einkum viðdvöl í maí og eru þá aðallega að tína upp rykmý við vötnin. Sennilega eru tildirnar í Heiðmörk með viðkomu þar á leið sinni til varpstöðva á Grænlandi.

Tildra

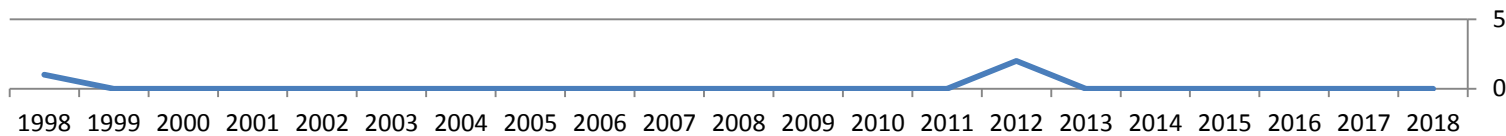

© Hafsteinn Björgvinsson

Skeiðönd (*Anas clypeata*)

Skeiðandarsteggur hélt sig við Elliðavatn vorið 1998. Tvær skeiðendur sáust svo 2012 á Elliðavatni.

Skeiðönd

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgrímsson

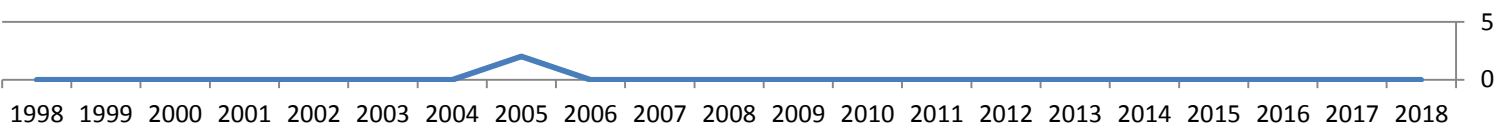
Sendlingur (*Calidris maritima*)

Sendlingar sjást einstaka sinnum, og þá helst á vorin.

© Hafsteinn Björgrímsson

Sendlingur

© Hafsteinn Björgrímsson

© Hafsteinn Björgrímsson

© Hafsteinn Björgvinsson

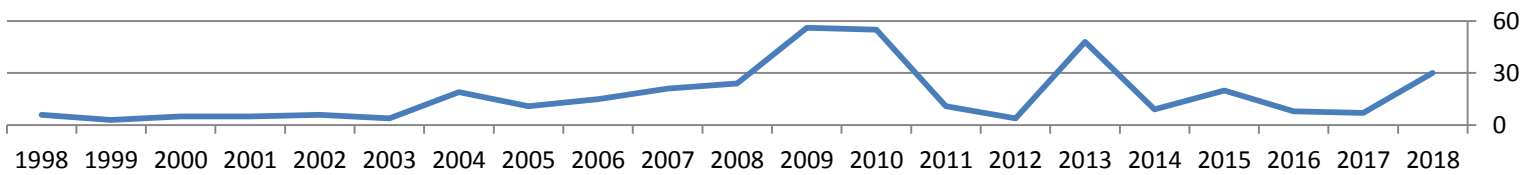
Gulönd (*Mergus merganser*)

Gulendur halda til á vatna-
svæðum Heiðmerkur en
eingöngu þó yfir
vetrartímenn. Ekki er vitað
um varp gulanda í Heiðmörk.
Gulöndin er fiskæta.

© Hafsteinn Björgvinsson

Gulönd

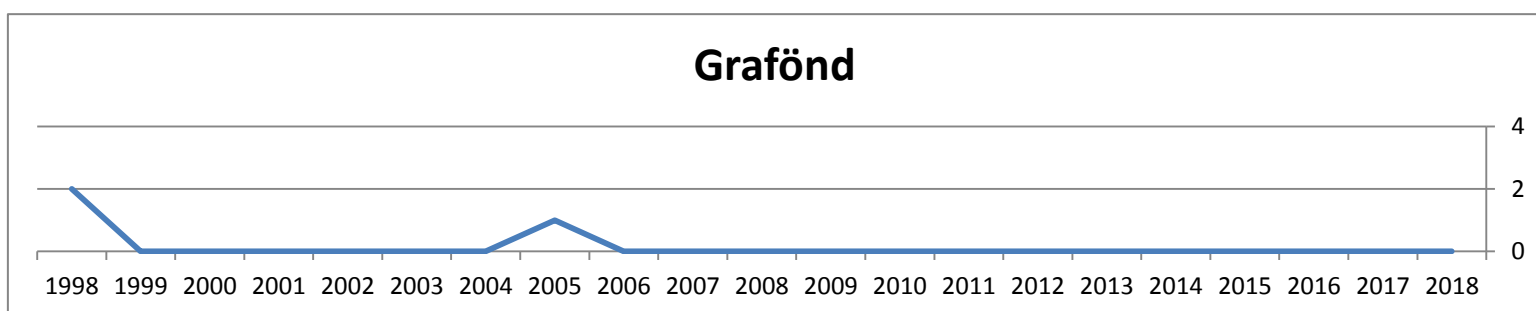
© Hafsteinn Björgvinsson

Grafönd (*Anas acuta*)

Tvær grafendur sáust hjá Hrauntúnstjörn í ágúst 1998. Einn grafandarsteggur hélt sig við Helluvatn í apríl og maí árið 2005.

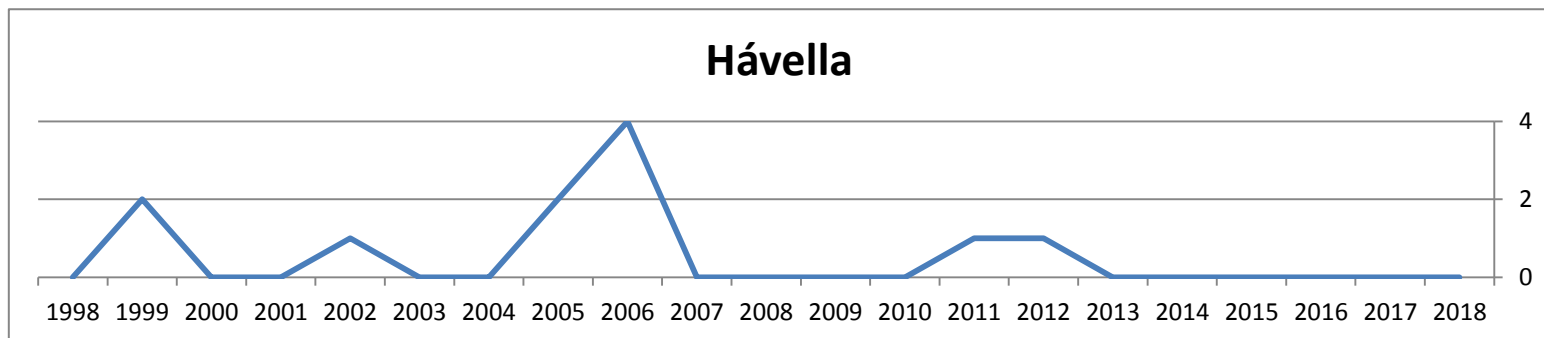

© Hafsteinn Björgvinsson

Hávella (*Clangula hyemalis*)

Tvær hávellur sáust í október 1999 á Hrauntúnstjörn og sjást af og til yfir vetrarmánuðina.

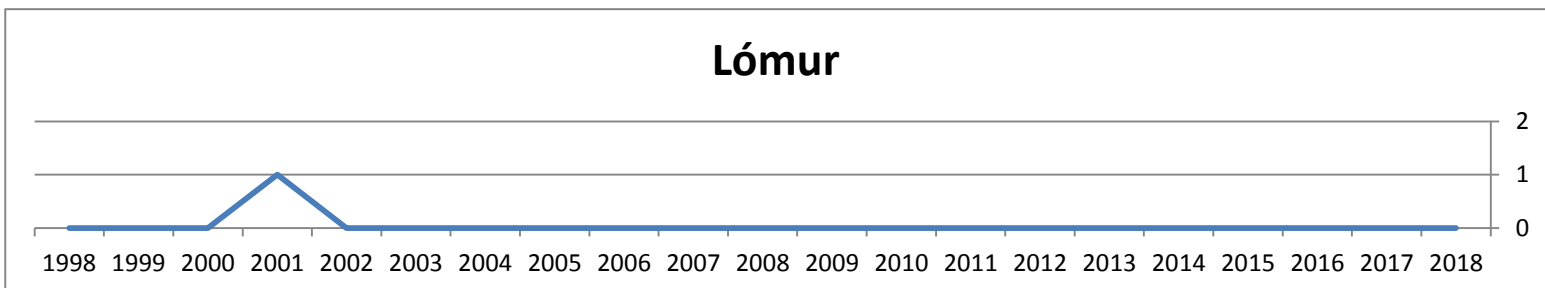

Lómur (*Gavia stellata*)

Lómur sást á Elliðavatni í júlí 2001. Hefur ekki sést aftur síðan þá. Heimildir eru til um varp lóma á Kirkjuhólmatjörn.

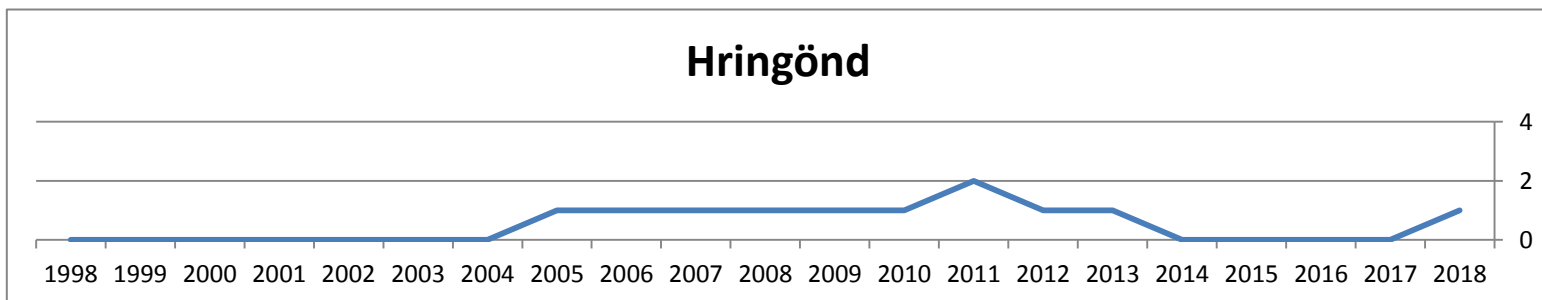

Hringönd (*Aythya collaris*)

Til hringandarsteggs sást með skúfandahóp í febrúar 2001. Hefur sést nokkrum sinnum eftir það og þá einkum að vetri til. Hringöndin er flækingur frá Ameríku.

Bakkasvala
(*Riparia riparia*)

Bakkasvala sást við Elliðavatn í apríl 2004 og hefur sést þar aftur. Bakkasvölur lifa bæði í Evrópu og N- Ameríku.

©2008 Yann Kolbeinsson

Fjallvákur
(*Buteo lagopus*)

Fjallvákur hélt sig við Vatnsendakrika í apríl 2002. Sást við Jaðar í október 2007. Fjallvákur lifir bæði í Ameríku og Evrópu.

Photo. Yann Kolbeinsson

Skúmur
(*Catharacta skua*)

Skúmar sjást stundum á flugi í Heiðmörk en hefur ekki viðdvöl þar svo vitað sé.

© Hafsteinn Björgvinsson

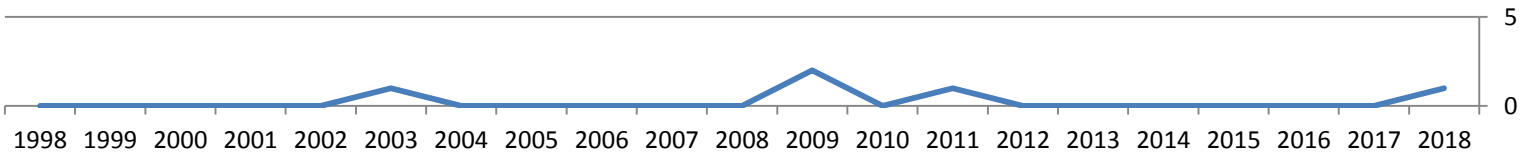
Skógarsnípa (*Scolopax rusticola*)

Skógarsnípa sást austan við Myllulækjarsvæði í mars 2003. Tvær skógarsnípur sást svo í maí 2009 í Heiðmörk.

Hún er evrópskur flækingur og staðfest er að hún hafi verpt á Íslandi.

Skógarsnípa

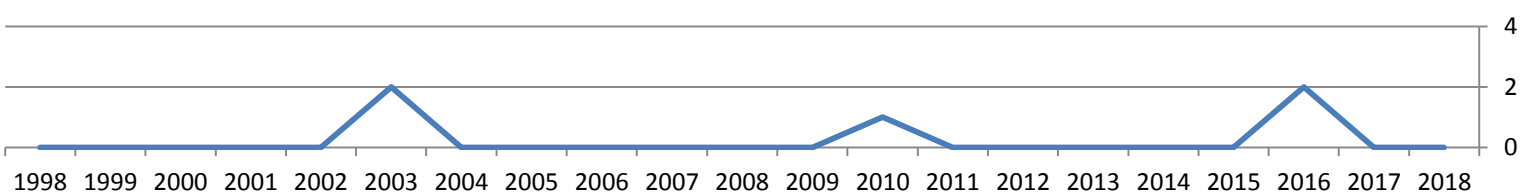

Landsvala (*Hirundo rustica*)

Tvær landsvölur sást í maí 2003. Sjást stundum á vorin.

Landsvala

Haftyrðill (Alle alle)

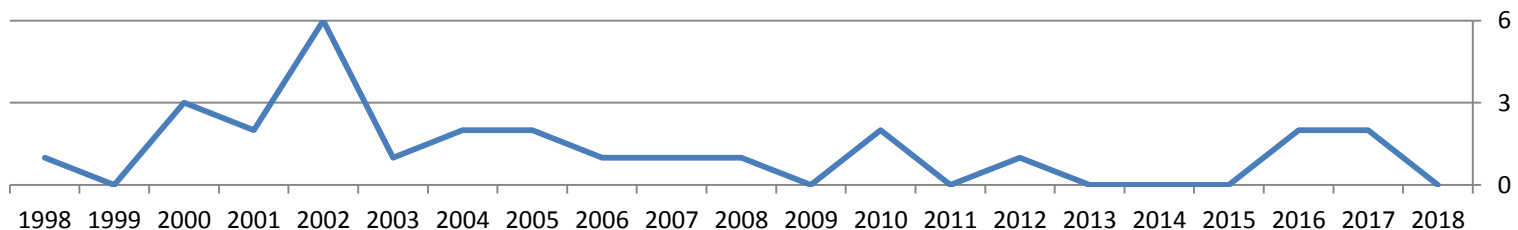
Haftyrðill sást á
Helluvatni í janúar 2005.
Sennilega hrakist þangað í
vöndu veðri.

Fýll (Fulmarus glacialis)

Fýlsungar verða oft
strandaglópar innan
vatnsverndarsvæða í
ágúst og september
þegar þeir missa flug
á leið sinni til sjávar.
Þeir verða þá oft
bráð minka og refa
innan svæða.

Fýll

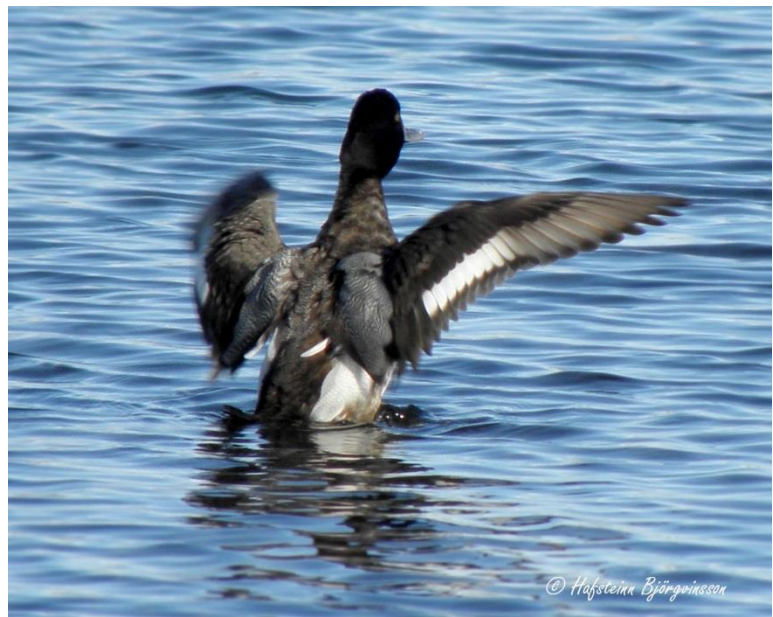

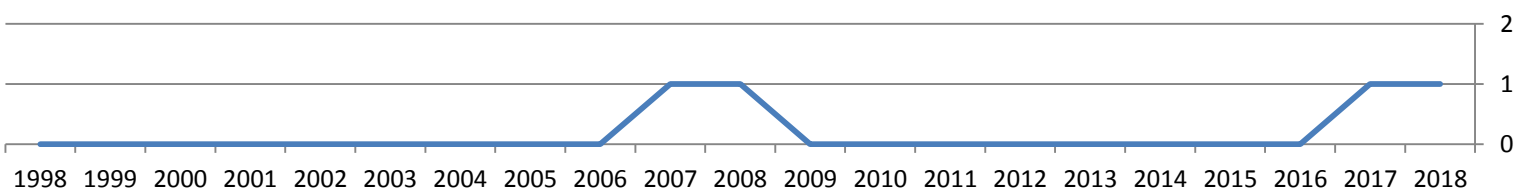

Kúfönd (*Aythya affinis*)

Kúfönd sást á Hrauntúnstjörn í lok febrúar 2007. Kúföndin er amerískur flækingsfugl.

Kúfönd

**Rauðhegri
(*Ardea
purpurea*)**

Rauðhegri
hélt sig við
tjarnir og vötn
í Heiðmörk í
maí 2007.
Þetta er annað
skiptið sem
þessi tegund
finnst á
Íslandi. Hann
er sjaldgæfur
evrópskur
flækingsfugl.

© Hafsteinn Björgvinsson

**Gransöngvari
(*Phylloscopus collybita*)**

Gransöngvari sást við Myllulækjartjörn í lok október 2007. Gransöngvarinn er evrópskur flækingsfugl.

© 2005 Yann Kolbeinnsson

© Hafsteinn Björgvinsson

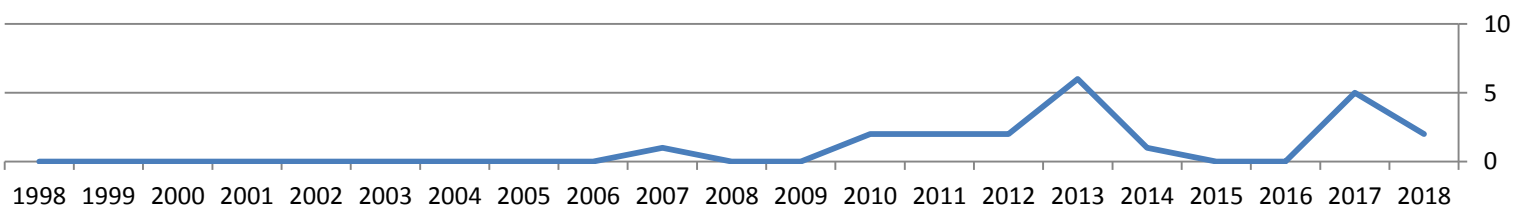
Flórgoði (*Podiceps auritus*)

Flórgoðar eru farnir að sjást í meira mæli á vötnum Heiðmerkur. Þeir lifa einkum á hornsílum. Nú er staðfest að flórgoðar eru farnir að verpa á Elliðavatni.

© Hafsteinn Björgvinsson

Flórgoði

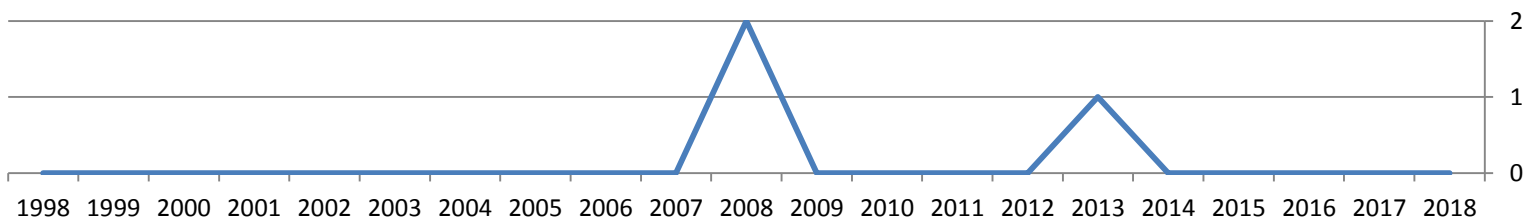

Gargönd (*Anas strepera*)

Eitt gargandarpar var við Helluvatn í apríl 2008 og einn fugl sást 2013.

Gargönd

© Hafsteinn Björgvinsson

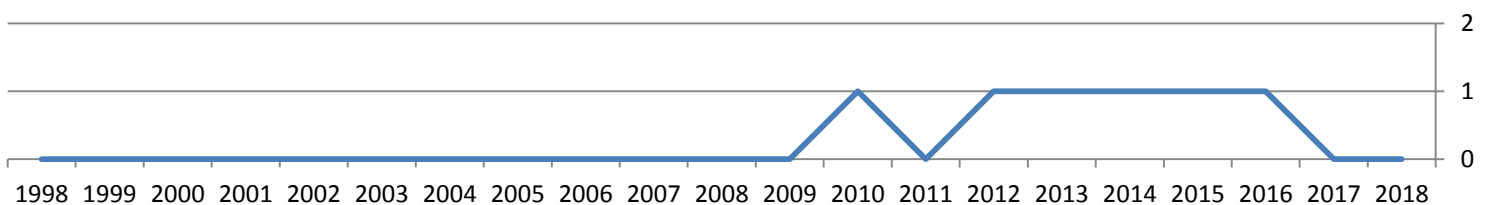
Ljóshöfðaönd (*Anas americana*)

Ljóshöfðasteggur sást á Hrauntúnstjörn í nóvember 2010 ásamt rauðhöfðaöndum. Virtist sem hann væri paraður við unga rauðhöfðakollu. Ljóshöfði er norður-amerískur flækingur.

© Hafsteinn Björgvinsson

Ljóshöfðaönd

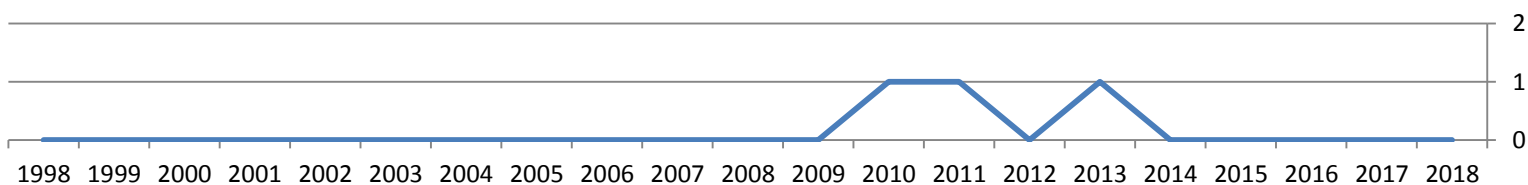

Keldusvín (*Rallus aquaticus*)

Keldusvín er einn af þeim fuglum sem hættir eru að verpa á Íslandi, þverrandi votlendi og minkar eru talin ein helsta ástæða þessa. Einstaka fugl sést þó af og til á landinu en ekki hef ég orðið var við keldusvín í Heiðmörk gegnum árin fyrr en árið 2010.

Keldusvín

© Hafsteinn Björgvinsson

Silkitoppa (Bombycilla garrulus)

Tvær silkitoppur sáust austan við Gvendarbrunna í desember 2010. Silkitoppa er nokkuð algengur flækingur á Íslandi sem lifir í barrskógum norðarlega í Evrópu og Ameríku.

© Hafsteinn Björgvinsson

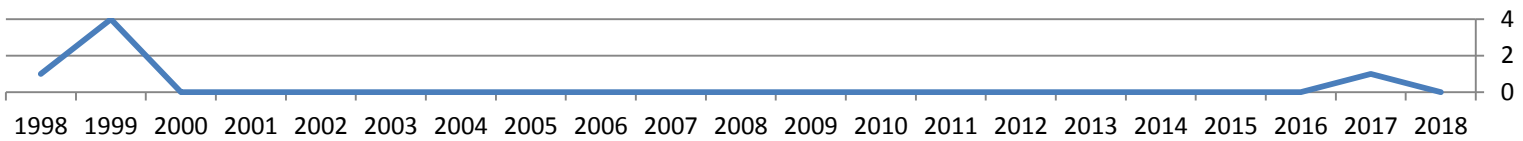

Hvitmáfur (*Larus hyperboreus*)

Hefur sjaldan viðdvöl en sést þó stundum á flugi í Heiðmörk.

Hvitmáfur

Bjartmáfur (*Larus glaucooides*)

Einn bjartmáfur sást við Hrauntúnstjörn í lok maí 2011. Bjartmáfar eru ekki varpfuglar á Íslandi en verpa norðarlega í Kanada og á Grænlandi. Þeir sjást stundum við vötn og þá helst á vorin og haustin.

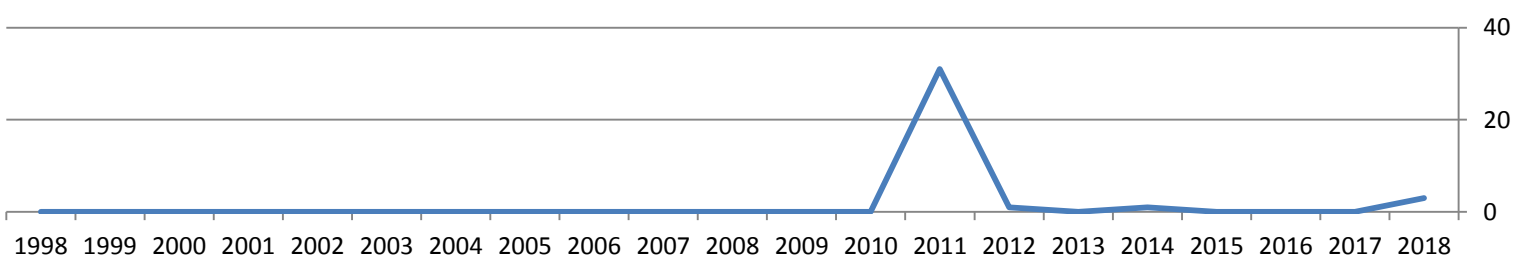

© Hafsteinn Björgvinsson

Grápröstur (*Turdus pilaris*)

Hópur gráprasta sást á Jaðarssvæðinu í nóvember 2011, alls um 31 fugl. Einnig sást grápröstur við Elliðavatn í janúar 2012. Gráprestir eru flækingar sem koma væntanlega frá Skandinavíu.

Grápröstur

© Hafsteinn Björgvinsson

Helsingi (*Branta leucopsis*)

Einn helsingi hélt sig nálægt Rauðhólum í maí 2011 með hópi grágæsa. Helsinginn hefur viðdvöl á Íslandi á leið sinni til milli Bretlands og Grænlands en lítill stofn helsingja verpir í Skaftafellssýslu.

Flóastelkur (*Tringa glareola*)

Tveir flóastelkar sáust í júní 2011 við Elliðavatn. Hann er evrópskur flækingur.

©2009 Yann Kolbeinsson

Gudmundur Geir

Taumönd
(Anas querquedula)

Taumönd sást við Elliðavatn í maí árið 2009. Taumöndin er evrópskur flækingur.

Bláheiðir
(Circus cyaneus)

Ungur bláheiðir sást í Heiðmörk í febrúar 2012. Hann er evrópskur flækingsfugl.

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

© Sigmundur Ásgeirsson

Trjásvala (Tachycineta bicolor)

Trjásvala sást í Heiðmörk í maí 2012. Hún er amerískur flækingsfugl og var þetta fyrsta staðfesta skiptið um að þessi tegund hafi komið til landsins.

Kolþerna (Chlidonias niger)

Kolþerna sást við Helluvatn og Hrauntúnstjörn í maí og júní 2012. Hún er evrópskur flækingsfugl. Kolþerna sást við Reykjavíkurtjörn sumarið 2013.

© Hafsteinn Björgólfsson

© Hafsteinn Björgólfsson

Húsönd (*Bucephala islandica*)

Húsandarsteggur hélt sig á Helluvatni þar sem Suðurá rennur í vatnið í mars 2013.

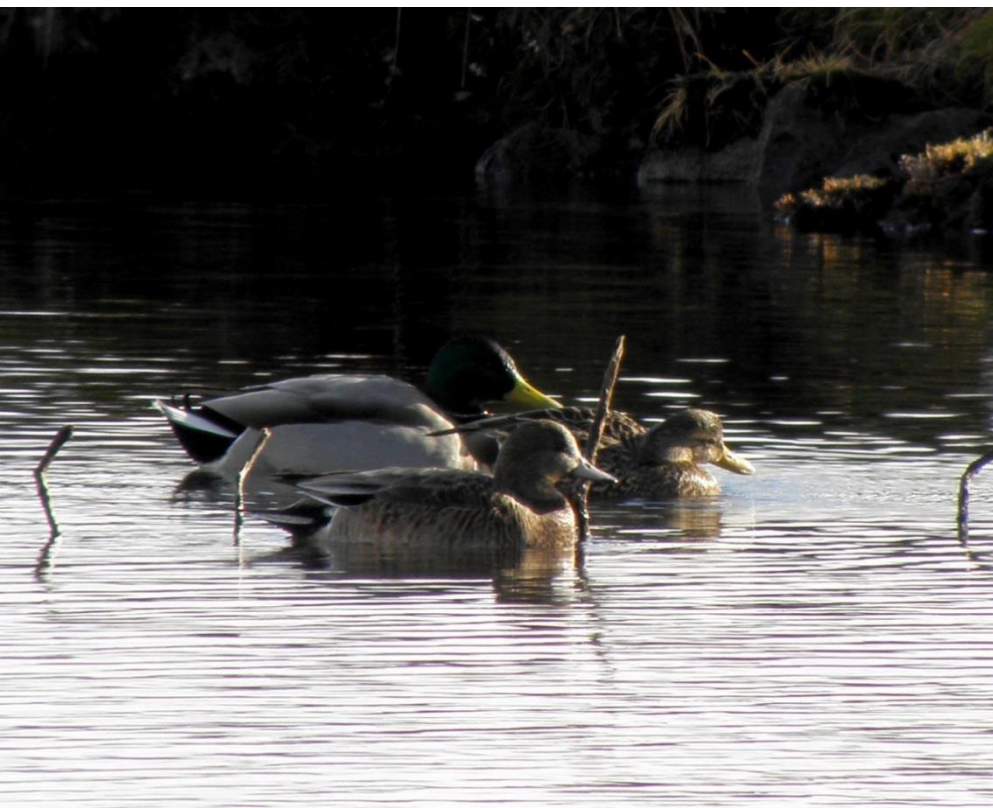

Gvönd (o: *Penelope acuta* platyrhynchos :o)

Þessir tveir blendingar hafa sést við Gvendarbrunna. Annar í mars 2013 og hinn í mars 2016. Þeir héldu sig báðir með stökköndum sem voru á tjörn þeirri sem fyrst var notuð til að veita köldu vatni til Reykjavíkur. Sennilegast eru þetta blendingar rauðhöfða eða grafandar og stökkandar. Aðrar tilgátur hafi þó komið fram.

Blendingur duggandar og skúfandar var á Hrauntúnstjörn í mars 2017.

Blendingar hringanda og skúfanda hafa stundum sést á Hrauntúnstjörn.

© Hafsteinn Björgvinsson

Kambönd (*Lophodytes cucullatus*)

Ung kambönd á fyrsta vetri sást á tjörnum Heiðmerkur í janúar 2014 og hélt sig þar fram á vorið. Í nóvember og desember sást svo kambandarsteggur í fullum skróða og sennilegt er að um sama fugl sé að ræða. Fuglinn sást áfram fram á sumar 2015 og birtist svo aftur um haustið.

Önnur kambönd sást á Elliðavatni í desember 2015 en hvarf fljótlega.

Kamböndin sást síðast í maí 2016.

Þetta er fjórða kamböndin sem finnst á Íslandi, en hún er flækingsfugl sem kemur frá norðanverðri Ameríku. Helsta fæða kambanda er síli.

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

Glóbrystingur
(Erithacus rubecula)

Glóbrystingur hélt sig austan Gvendarbrunna sumarið 2015. Hann er evrópskur flækingsfugl.

Skutulönd
(Aythya ferina)

Skutulönd sást á Hrauntúnstjörn í lok maí 2015. Hún er evrópskur flækningur sem verpir þó við Mývatn.

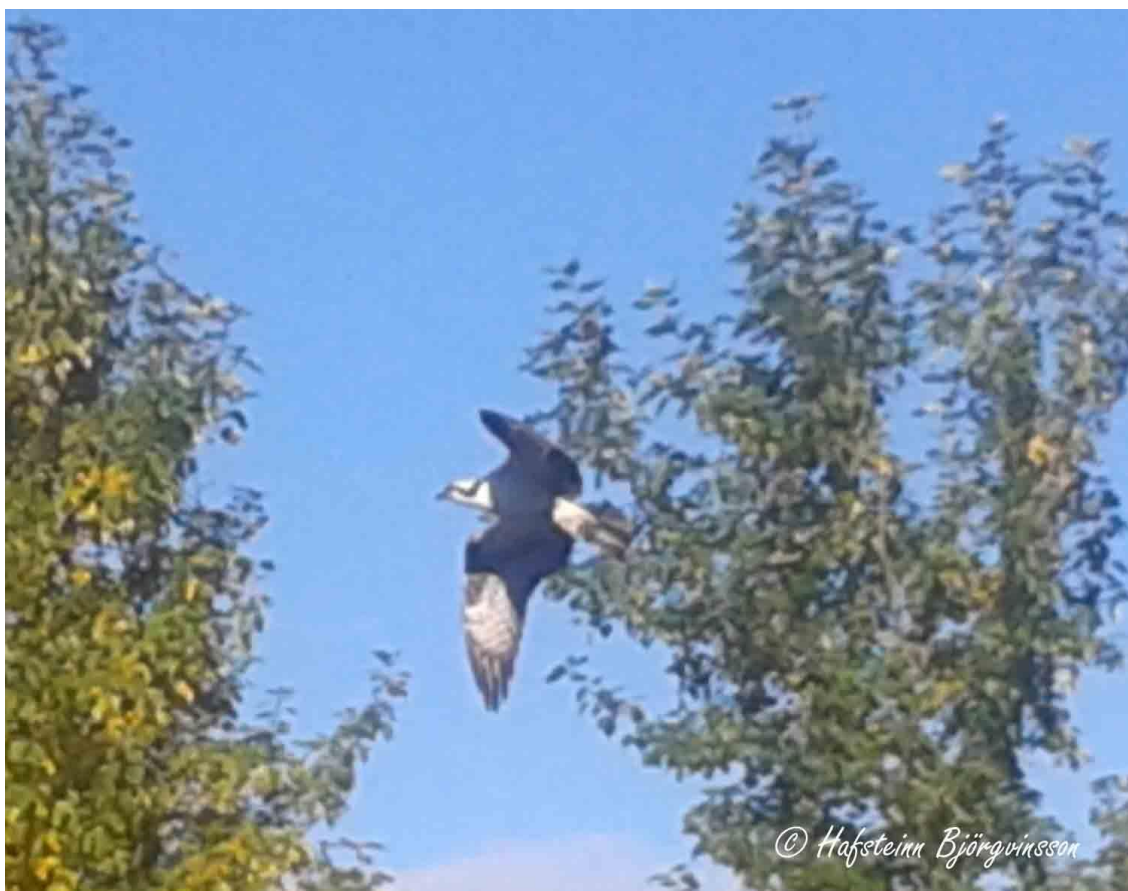

© Sigmundur Ásgeirsson

Gjóður

(*Pandion haliaetus*)

Gjóður sást við Elliðavatn í septemberlok 2016. Líklegast er þetta amerískur flækingur. Gjóðar lifa einkum á fiski.

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

Bjarthegri
(Egretta garzetta)

Bjarthegri var við Elliðavatn í október 2016. Hann er evrópskur flækingur og sést stundum á haustin hér á landi.

Margæs
(Branta bernicla)

Ein margæs var við Hrauntúnstjörn í október 2016. Sennilega verið viðskila við stærri hóp í farflugi. Margæsir hafa viðdvöl á Ísland á leið sinni til og frá Írlandi til Grænlands og Kanada þar sem þær verpa.

© Hafsteinn Björgvinsson

Blesgæs
(*Anser albifrons*)

Ein blesgæs hafði stutta viðdvöl við Hrauntúnstjörn í nóvember 2017.

Blesgæsir hafa sést á engjunum við Elliðavatn en þær hafa viðdvöl á Íslandi vor og haust á leið sinni til og frá Grænlandi.

© Sigmundur Ásgeirsson

Bleshæna
(*fulica atra*)

Bleshæna var við Hrauntúnstjörn í desember 2018. Hún er evrópskur flækingsfugl. Bleshænan borðar jafnt egg annara fugla sem og þörunga, ýmsan gróður, fræ og aldin.

© Hafsteinn Björgvinsson

© Hafsteinn Björgvinsson

Spendýr í Heiðmörk

Hagamús (*Apodemus sylvaticus*)

Mikill fjöldi hagamúsa lifir í Heiðmörk og á vatnsverndarsvæðunum og ber töluvert á því að þær sækji í mannvirki vatnsöflunar á veturna. Erfitt getur verið að henda reiður á fjölda þeirra enda er hann mjög breytilegur eftir árferði. Alæta sem lifir þó mest á fræjum og berjum.

Hagamús yfirlit ára

Árið 1998: Mikil fjölgun hjá hagamúsum þetta árið vegna góðs tíðarfars í sumar.

Árið 1999: Heldur minna um mýs á þessu ári.

Árið 2000: Frekar lítið um hagamýs á þessu ári.

Árið 2001: Mikið hefur sést af hagamúsum í haust og vetur.

Árið 2002: Frekar lítið um hagamýs.

Árin 2003 til 2010: Töluvert um hagamýs og þá einkum á haustin.

Árið 2011: Mun minna af hagamúsum.

Árið 2012: Lítið um hagamýs þetta árið.

Árin 2013 og 2014: Virðist sem hagamúsum sé aftur byrjað að fjölga.

Árið 2015: Lítið um hagamýs þetta árið.

Árin 2016 og 2017: Mun meira um hagamýs þessi ár.

Árið 2018: Mun minna af hagamúsum en síðustu tvö ár.

Húsamús (Mus musculus)

Húsamús finnst helst í húsakynnum Veitna, þó í mjög litlum mæli. Húsamúsinn er alæta.

Húsamús yfirlit ára

Árin 1998 til 2000: Óbreytt ástand.

Árið 2001: Meira hefur sést af húsamúsum en undanfarin ár.

Árin 2002 til 2007: Óbreytt ástand.

Árið 2008: Ein mús veiddist á Jaðri í nóvember.

Árin 2009 til 2018: Óbreytt ástand.

Kanína **(Oryctolagus cuniculus)**

Kanínur hafa lengi sést í Heiðmörk og er skemmst frá því að segja að ein kanína hélt sig á Myllulækjarsvæðinu í tvö ár og virtist geta lifað af harðan vetur. Líklegt er að þeim hafi verið sleppt í Heiðmörkinni eða þær sloppið úr búrum í nágrenni Heiðmerkur. Kanínur eru jurtaætur.

Kanína yfirlit ára

Árið 1998: Til kanínu sást í vor fyrir ofan T-2.

Árið 1999: Kanínur sást austan við Myllulækjarsvæði í sumar.

Árið 2000: Tvær kanínur sást í sumar vestan við Myllulækjarsvæði.

Árið 2001: Ekki sést til kanína á þessu ári.

Árið 2002: Nokkrar kanínur héldu sig við Elliðavatnsbæinn.

Árin 2003 og 2004: Fjölgun kanína við Elliðavatnsbæinn.

Árin 2005 til 2013: Mikið um kanínur við Elliðavatnsbæinn.

Árin 2014 til 2018: Mjög lítið um kanínur þessi ár.

Köttur (Felis catus)

Það hefur borið á því af og til að kettir sjáist í Heiðmörk og þá bæði heimilis- og villikettir og oft eru það þá kettir sem fólk hefur losað sig við þar.

Köttur yfirlit ára

Árin 1998 til 2004: Óbreytt ástand.

Árið 2005: Læða með fjóra kettlinga fannst við Hraunslóð.

Árið 2006: Óbreytt ástand.

Árið 2007: Óbreytt ástand.

Árið 2008: Einn villiköttur aflífaður við Hrauntúnstjörn.

Árið 2009: Óbreytt ástand.

Árið 2010: Einn villiköttur aflífaður við Hrauntúnstjörn.

Árin 2011 til 2018: Óbreytt ástand. Einn villiköttur aflífaður 2013 hjá Jaðri og annar á sama stað 2014.

© Hafsteinn Björgvinsson

Refur **(*Alopex lagopus*)**

Refum hefur fjölgað mjög síðan 1990 og ber mest á þeim í Vatnsendakrika enda hefur greni fundist skammt þar frá. Seinustu ár hefur hann verið að færa sig neðar í Heiðmörkina og greni fundist innan girðinga vatnstökusvæða. Mjög algengt er að sjá þá rölta um Heiðmörkina í leit að æti og þá helst eggjum, fuglum, kanínum og músum.

© Hafsteinn Björgvinsson

Refur yfirlit ára

Árið 1998: Algengt var að sjá refi upp í Vatnsendakrika í sumar og er það næsta víst að greni var í nágrenninu. Útlit er fyrir að fjölgun refa haldi áfram meðan engar aðgerðir eru í gangi til að fækka þeim.

Árið 1999: Mjög algengt var að sjá refi í sumar í Vatnsendakrika og allt útlit fyrir að greni hafi verið nálægt Húsfelli. Þó hefur ekki sést mikið af förum á Jaðarssvæði í vetur.

Árið 2000: Mjög mikið bar á refum í Heiðmörk í sumar og sáust til dæmis tveir refir samtímis við Gvendarbrunnahús.

Árið 2001: Mjög mikið bar á refum þetta árið. Eitt greni fannst í nágrenni Gvendarbrunna í september sem skýrir það hversu algengt hefur verið að sjá refi í nágrenni Gvendarbrunna.

Árið 2002: Mjög mikið bar á refum þetta árið. Greni var í nágrenni Gvendarbrunna, en refurinn flutti sig eftir góðfúslegar óskir um að vera annars staðar. En töluvert er um að þeir sjáist í Heiðmörkinni.

Árið 2003: Svipaður fjöldi refa og undanfarin ár en öruggt er að greni var í ábúð nálægt Vatnsendakrika.

Árið 2004: Refum virðist ennþá fjölga í Heiðmörk og tvær tófur voru með hvolpa úr sitthvoru greninu.

Árið 2005: Áberandi mikið af ref eins og síðustu ár.

Árið 2006: Svipaður fjöldi refa og undanfarin ár. Öruggt er að greni var í ábúð nálægt Vatnsendakrika.

Árið 2007: Nokkuð var um refi þetta árið og eitt greni fannst nálægt Hjallabraut.

Árið 2008: Meira var um refi en undanfarin ár og líklega þrjú greni í ábúð í Heiðmörk.

Árið 2009: Mikið um refi allt árið. Ein tófa með hvolpa í Vatnsendakrika og nýtt greni fannst á Jaðarssvæði.

Árið 2010: Mikið um refi allt árið. Eitt greni í Vatnsendakrika í ábúð, en ekki tókst að staðsetja það.

Árið 2011: Nokkuð um refi á þessu ári. Eitt grein austan við Vatnsendakrika og hvolpar sáust á Jaðarssvæði í sumar.

Árið 2012: Mun minna um refi á þessu ári og engin greni fundust.

Árið 2013: Engin greni fundust en hvolpar voru við Gvendarbrunna í ágúst.

Árið 2014: Engin greni fundust en hvolpar voru í Vatnsendakrika síðsumars.

Árin 2015 og 2016: Engin greni fundust en hvolpar voru við Gvendarbrunna síðsumars.

Árin 2017 og 2018: Engin greni fundust en hvolpar sáust í Vatnsendakrika.

© Hafsteinn Björgvinsson

Minkur (*Mustela vison*)

Oftast eru eitt til tvö greni á Jaðarssvæði og algengast er að minkar sjáist snemma vors og síðla sumars. Yfirleitt veiðast tíu til tuttugu dýr á ári og er þá Myllulækjarsvæðið talið með. Minkar lifa mest á fiskum, fuglum, eggjum og músum.

© Hafsteinn Björgvinsson

Minkur yfirlit ára

Árið 1998: Tvö greni fundust og grunsemdir eru um það þriðja. Eitt greni fannst hjá gamla sumarbústaðnum og annað við Myllulækjartjörn. Hugsanlegt er að það þriðja hafi verið austan við Gvendarbrunnahús. Alls veiddust nítján minkar þetta árið sem er töluvert yfir meðalveiði.

Árið 1999: Aðeins varð vart við eitt greni í sumar á Jaðarssvæði. 20 minkar veiddust þetta árið sem bendir til að fjölgun sé hjá stofninum.

Árið 2000: Heldur var minna um minka í ár en tvær spenasognar læður náðust í vor sem gæti verið skýringin á fækkun veiddra minka þetta árið. Alls veiddust 15 minkar.

Árið 2001: Mikil aukning var á tölu veiddra minka á svæðunum þetta árið og náðust 22 minkar.

Árið 2002: 21 minkur veiddist þetta árið. Ekki fannst neitt greni á svæðunum.

Árið 2003: 21 minkur veiddist þetta árið. Læða með hvolpa var við Hrauntúnstjörn og önnur spenasogin læða veiddist í sumar.

Árið 2004: Meira var um mink þetta árið og veiddust 24 minkar.

Árið 2005: Mun minna var um mink þetta árið og aðeins veiddust 8 minkar. Tvær læður veiddust snemma árs svo það getur útskýrt fækkun á veiddum dýrum.

Árið 2006: Mun minna var um mink þetta árið og aðeins veiddust 9 minkar.

Árið 2007: Mun minna var um mink þetta árið og aðeins veiddust 5 minkar.

Árið 2008: Mun minna var um mink þetta árið og aðeins veiddust 4 minkar.

Árið 2009: Aukning frá síðustu árum. Tíu minkar veiddust á þessu ári.

Árið 2010: Sextán minkar veiddust á þessu ári. Hvolpar fundust bæði á Myllulækjar- og Jaðarssvæði.

Árið 2011: Tólf minkar veiddust á þessu ári. Ein læða með hvolpa við Hrauntúnstjörn.

Árið 2012: Sautján minkar veiddust á þessu ári. Ein læða með hvolpa við Hrauntúnstjörn snemma sumars og önnur um haustið.

Árið 2013: Átta minkar veiddir á þessu ári. Ein læða með hvolpa við Hrauntúnstjörn.

Árið 2014: Fjórtán minkar veiddir á þessu ári. Tvær læður með hvolpa við Hrauntúnstjörn.

Árið 2015: Átta minkar veiddir á þessu ári, þar af tvær spenasognar læður við Hrauntúnstjörn.

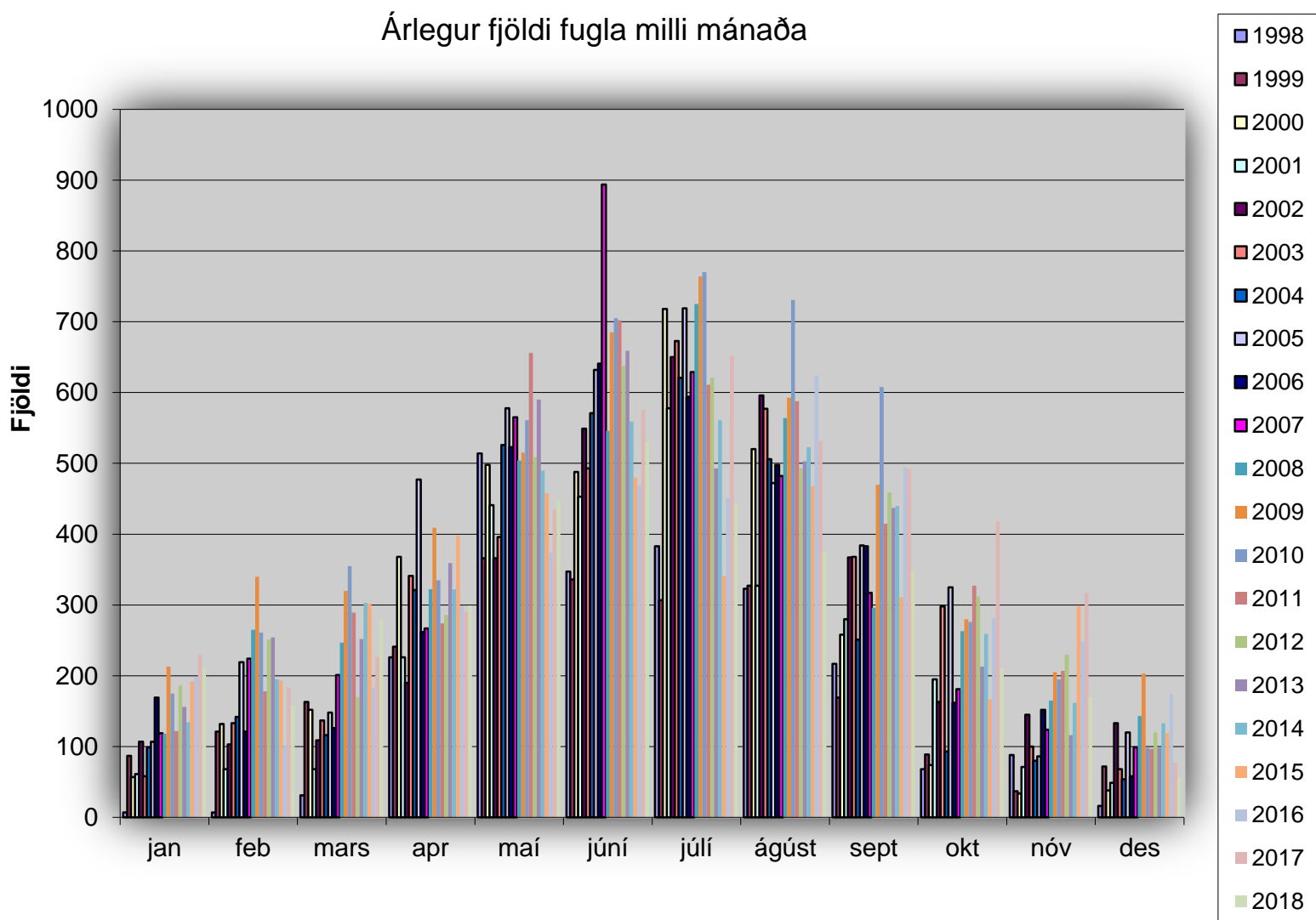
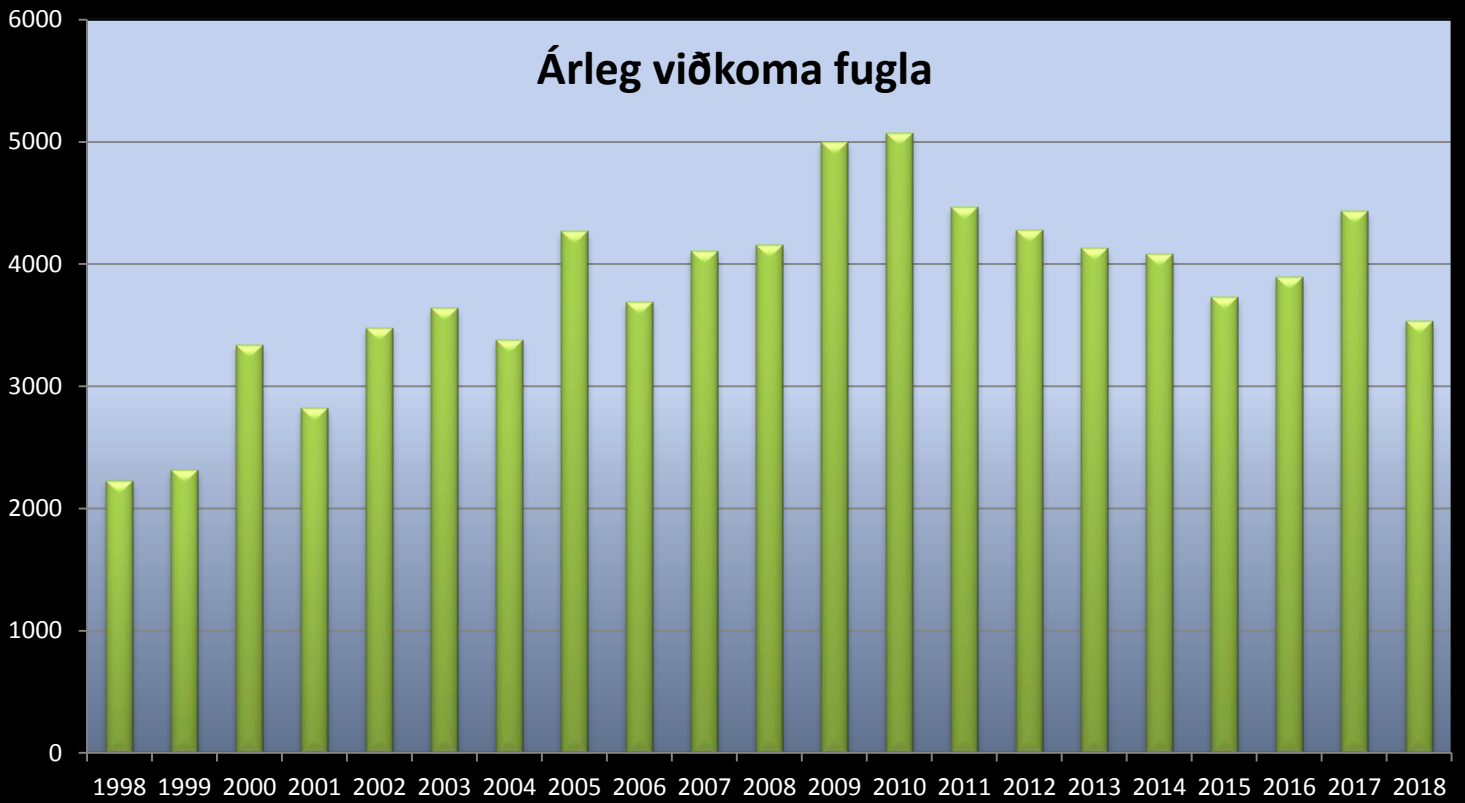
Árið 2016: Níu minkar veiddir.

Árið 2017: Átta minkar veiddir.

Árið 2018: Met veiði á mink þetta árið. Alls veiddust 24 minkar þar á með talin ein ógotin læða með 8 fóstur.

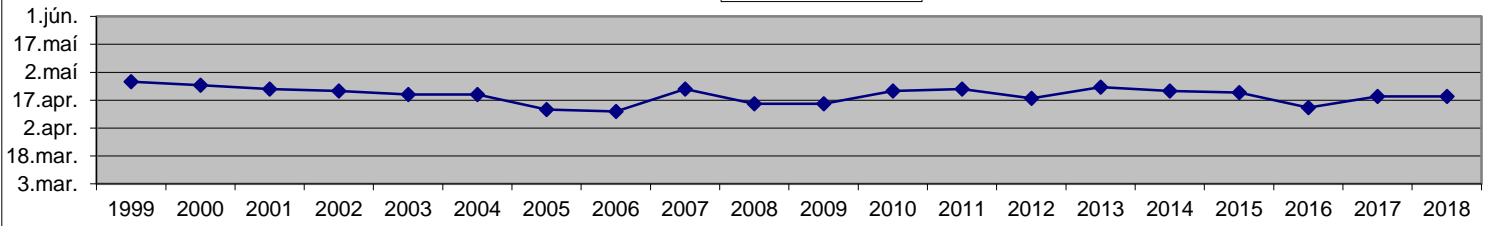

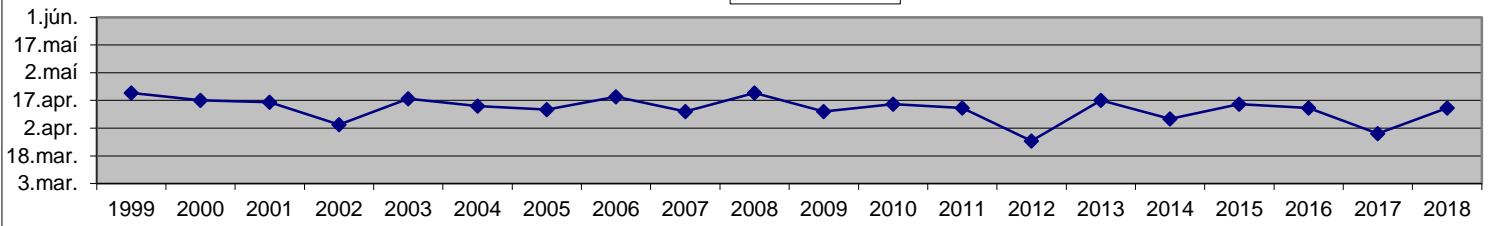

Komutími einstaka varpfugla

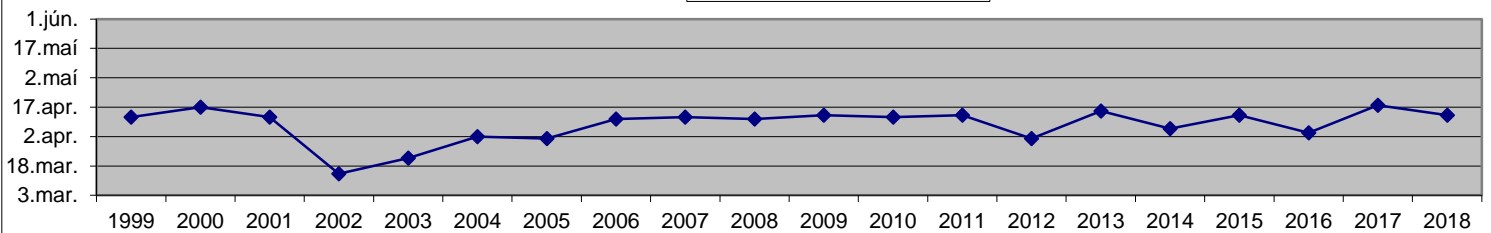
Himbrimi

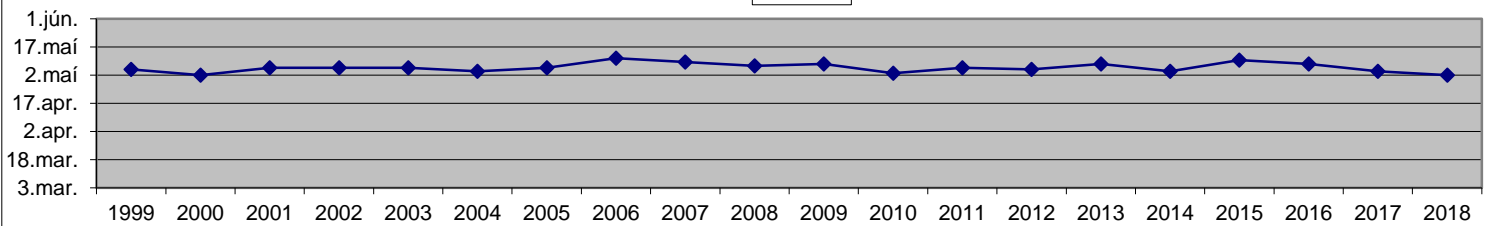
Heiðlóa

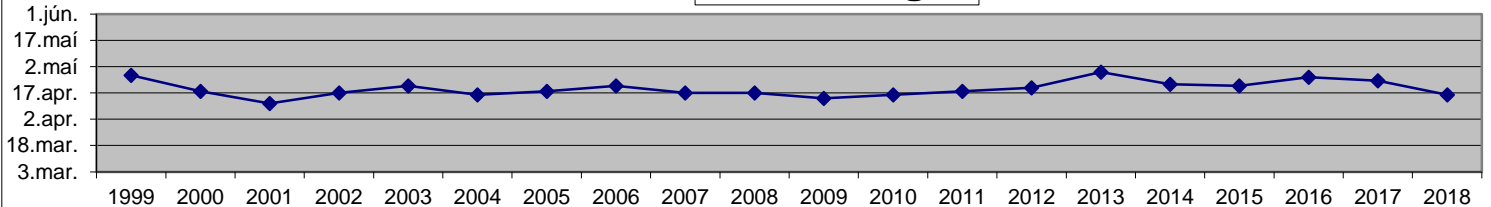
Hrossagaukur

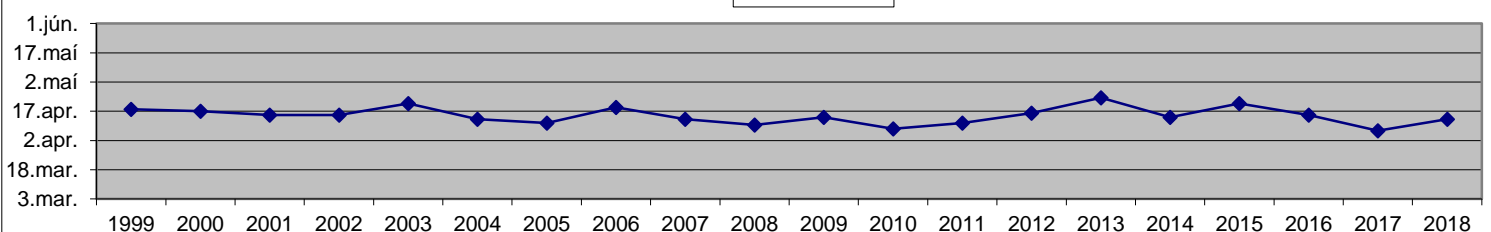
Kría

Púfutittlingur

Stelkur

Heimildir:

Náttúra Mývatns
Fuglar Íslands og Evrópu
Fjölrit Náttúrufræðistofnunar nr. 25
Jón S. Hannesson
Jón Þ. Þorgeirsson
Karl Skírnisson
Baldur Sigurðsson
Þorvaldur St. Jónsson
Ólafur K. Nielsen
Vignir Sigurðsson

Myndir:

Yann Kolbeinsson <https://notendur.hi.is/yannk/indexeng.html>
(fjallvákur, bakkasvala, gransöngvari og flóastelkur)
Guðmundur Geir <http://frontpage.simnet.is/dna/> (haförn, haftyrdill og taumönd)
Hrafn Óskarsson <http://www.flickr.com/photos/hrafnoskarsson/> (skógarsnípa og húsamús)
Sigmundur Ásgeirsson <https://www.flickr.com/photos/simmi25/> (trjásvala, skutulönd,
gjóður og blesgæs)
Hafsteinn Björgvinsson hafsteinn.bjorgvinsson@veitur.is

Sérstakar þakkir:

Kolbeinn Bjarnason
Bókasafn OR
Hildigunnur Þorsteinsdóttir
Daníel Bergmann
Friðþjófur Helgason

Óheimilt er með öllu að breyta þessari útgáfu eða nota efni úr henni nema með samþykki höfundar og eða höfunda mynda.

Hafsteinn Björgvinsson.

Yfirlit ára

Himbrimi yfirlit ára

Árið 1998: Himbrimapar verpti við Hrauntúnstjörn að venju. Tvö egg voru í hreiðrinu en aðeins annað þeirra klaktist út. Unginn komst á legg og fór burt í október.

Árið 1999: Himbrimapar kom upp tveimur ungum sem yfiringáfu Hrauntúnstjörnina í byrjun september.

Árið 2000: Himbrimaparið verpti að venju við Hrauntúnstjörn. Tvö egg voru í hreiðrinu en aðeins annað þeirra klaktist út. Unginn komst á legg og yfiringaf Hrauntúnstjörn í byrjun október. Mestur fjöldi himbrima var 6 í júní.

Árið 2001: Himbrimaparið verpti að venju við Hrauntúnstjörn en um það leyti sem til útungunar kom var það rænt. Parið verpti þó aftur og komust tveir ungar á legg og hurfu þeir til sjávar í október.

Árið 2002: Himbrimapar verpti við Hrauntúnstjörn og tveir ungar komu úr hreiðri, annar þeirra hvarf þó fljótlega en hinn komst á legg og hvarf til sjávar um miðjan október.

Árið 2003: Ekkert varp var í sumar þar sem annar fuglinn flaug á línu um vorið rétt áður en varp hófst.

Árið 2004: Himbrimapar verpti að venju við Hrauntúnstjörn og einn ungi komst á legg.

Árið 2005: Himbrimapar verpti að venju við Hrauntúnstjörn og tveir ungar komust á legg. Fullorðinn himbrimi fannst vængbrotninn í ágúst við affall Hrauntúnstjarnar og var hann aflífaður.

Árið 2006: Himbrimapar verpti að venju við Hrauntúnstjörn. Fljótlega eftir útungun flaug kvenfuglinn á háspennulínu og vængbrotnaði. Karlfuglinn reyndi að sinna ungunum en þegar aðkomufugl kom á vatnið fór of mikill tími í að hrekja hann í burtu og vegna slæms veðurs dóu báðir ungarnir. Vængbrotni fuglinn var svo aflífaður með leyfi umhverfisráðuneytis .

Árið 2007: Hvorugur unganna komust upp, annar þeirra hvarf og hinn fannst dauðu eftir að hafa lent í sjálfheldu en fengið aðhlyningu. Báðir ungarnir voru nálægt því að verða fleygir. Annað par reyndi varp á Myllulæk sem misfórst.

Árið 2008: Einn ungi komst upp á Hrauntúnstjörn og parið á Myllulæk kom líka upp einum unga eins komst einn ungi upp á Elliðavatni. Einn fullorðin himbrimi fannst dauður á Elliðavatni í haust. Hann var skaddaður á væng.

Árið 2009: Eitt par verpti á Myllulækjarsvæði og kom upp einum unga. Parið á Hrauntúnstjörn verpti tvisvar en eftir seinna varpið flaug karlfuglinn á línu og lést, við það hætti kvenfuglinn að liggja á. Elliðavatnsparið verpti við Helluvatn þetta árið og kom upp tveim ungum.

Árið 2010: Parið á Hrauntúnstjörn kom upp tveim ungum. Varpið á Myllulækjartjörn misfórst og parið á Elliðavatni missti báða ungana fljótlega eftir að þeir komu úr hreiðri.

Árið 2011: Einn ungi komst upp á Hrauntúnstjörn en hinn ungin vængbrotnaði. Ekki komu neinir ungar úr hreiðri hjá Elliðavatnsparinu né Myllulækjarparinu.

Árið 2012: Einn ungi af tveim komst upp á Hrauntúnstjörn en hinn unginn vængbrotnaði. Sitthvor unginn komst upp á Myllulækjartjörn og Elliðavatni.

Árið 2013: Tveir ungar komust upp á bæði Myllulækjar- og Hrauntúns-tjörn og sitt hvor unginn var á Elliða- og Helluvatni. Unginn á Helluvatni flæktist í girni sem vafðist um gogginn og hindraði að hann gæti matast. Giftusamlega tókst að handsama ungann og ná girninu úr honum. Ekki er annað vitað nema allir ungarnir hafi komist á legg.

Árið 2014: Tveir ungar komust upp á Myllulækjartjörn. Einn ungi var á Hrauntúnstjörn en komst ekki á legg. Ekki er vitað hvort að ungar hafi verið á Elliðavatni þetta sumarið.

Árið 2015: Parið á Hrauntúnstjörn reyndi tvisvar varp sem misfórst í bæði skiptin. Fullorðin himbrimi fannst dauður á Hrauntúnstjörn í sumar. Einn ungi komst upp á Myllulækjartjörn. Ekki er vitað til þessa að ungar hafi verið á Elliða- eða Helluvatni.

Árið 2016: Parið á Hrauntúnstjörn reyndi tvisvar varp og í seinna skiptið komu tveir ungar sem hurfu fljótlega. Karlfuglinn var merktur um vorið en skaðaði sig á raflínu og sást síðast til hans á Elliðavatni um haustið þá enn ófær um að fljúga. Parið á Myllulækjartjörn kom upp einum unga. Ekki er vitað um hvernig gekk hjá himbrimum á Elliðavatni.

Árið 2017: Parið á Hrauntúnstjörn kom upp tveimur ungum, en parið á Myllulækjartjörn missti annan ungann þegar hann flæktist í girni. Ekki er vitað um hvernig gekk hjá himbrimum á Elliðavatni en öruggt er að einn ungi komst þar á legg

Árið 2018: Tveir ungar voru á Hrauntúnstjörn en annar þeirra flaug á raflínu og lést. Tveir ungar komust upp á Myllulækjartjörn og einn á Elliðavatni.

Álft yfirlit ára

Árið 1998: Eitt par verpti á Myllulækjarsvæði og komust fjórir ungar á legg. Álftirnar fóru þó fljótt af svæðinu með ungana og sáust þær ekki aftur fyrr en um haustið.

Árið 1999: Eitt par verpti á Myllulækjarsvæði en fór strax með ungana af svæðinu svo ekki reyndist unnt að hafa tölu á þeim.

Árið 2000: Eitt par verpti að venju á Myllulækjarsvæði en ekki náðist að telja ungana áður en álftin fór með þá á Elliðavatn.

Árið 2001: Eitt par verpti á Myllulækjarsvæði og kom upp ungum á Elliðavatni

Árið 2002: Eitt par verpti á Myllulækjarsvæði og kom upp fjórum ungum á Elliðavatni.

Árið 2003: Eitt par verpti á Myllulækjarsvæði og kom upp ungum á Elliðavatni.

Árið 2004: Eitt par verpti á Myllulækjarsvæði og kom upp ungum á Elliðavatni.

Árið 2005: Eitt par verpti að venju á Myllulækjarsvæði og annað part verpti við Hrauntúnstjörn eftir langt hlé á varpi þar. Fimm ungar voru með hvoru pari og héldu til á Elliðavatni og Helluvatni.

Árið 2006: Eitt par verpti að venju á Myllulækjarsvæði og annað part verpti við Hrauntúnstjörn. Fimm ungar voru með hvoru pari og héldu til á Elliðavatni og Helluvatni. Nokkur afföll voru á ungum, en ástæðan ókunn.

Árið 2007: Eitt par verpti á Myllulæk og annað á Hrauntúnstjörn. Fimm ungar hjá hvoru pari en einhver afföll.

Árið 2008: Eitt par á Myllulæk og annað á Hrauntúnstjörn. Þrír ungar komust á legg.

Árið 2009: Eitt par á Myllulæk og annað á Hrauntúnstjörn. Þrír ungar komust á legg á Myllulæk en varp misfórst við Hrauntúnstjörn. Eitt par verpti á Elliðavatnsengjunum en það misfórst.

Árið 2010: Ekkert varp við Hrauntúnstjörn og parið á Myllulækjarsvæði var með einn unga sem hvarf fljótlega.

Árið 2011: Fimm ungar komust á legg við Hrauntúnstjörn og tveir við Myllulækjartjörn.

Árið 2012: Fimm ungar komu úr hreiðri við Hrauntúnstjörn og 3 við Myllulækjartjörn. Aðeins einn ungi komst þó upp á báðum stöðum þar sem áflug á raflínur og önnur skakkaföll urðu þeirra örlög.

Árið 2013: Ekkert varp var við Myllulækjartjörn en álftaparið við Hrauntúnstjörn var með sex unga, og fimm af þeim komust á legg.

Árin 2014 og 2015: Ekkert varp var við Myllulækjartjörn. Parið á Hrauntúnstjörn kom upp fjórum ungum bæði árin.

Árið 2016: Fimm ungar komu úr hreiðri við Hrauntúnstjörn og þrír við Myllulækjartjörn. Bæði pörin misstu sitt hvorn ungann.

Árið 2017 og 2018: Fjórir ungar komust á legg bæði árin við Hrauntúnstjörn en engir ungar komu úr hreiðri hjá Myllulækjarparinu.

Grágæs yfirlit ára

Árið 1998: Töluvert færri gæsir verptu í ár á báðum svæðum. Aðeins 9 pör á Myllulækjarsvæði og fjögur á Jaðarssvæði. Ástæðan er hugsanleg ásókn refa og minka.

Árið 1999: Mun færri gæsir verptu á Jaðarssvæðinu, aðeins um tvö pör sáust þar með unga þetta árið. Eðlilegt varp var þó á Myllulækjarsvæði.

Árið 2000: Fáar gæsir verptu á Myllulækjarsvæði þetta árið og aðeins sáust fjögur pör með unga þar en mun fleiri voru við Kirkjuhólmatjörn og fundust þar um 8 hreiður en mestur fjöldi taldist vera um 200 fuglar í ágúst á báðum svæðum.

Árið 2001: Nokkur pör reyndu varp við Kirkjuhólmatjörn en öll hreiðrin voru rænd. Töluverð fækkun var því á fjölda gæsa í sumar á svæðunum. Mestur fjöldi 150 í júlí.

Árið 2002: Nokkur pör náðu að koma upp ungum þetta árið og mestur fjöldi unga taldist vera um 40 innan girðinga á báðum svæðum. Þó var mun minna af grágæs þar sem mestur fjöldi gæsa náði ekki 100 fuglum þetta árið.

Árið 2003: Svipaður fjöldi og 2002.

Árið 2003: Svipaður fjöldi en þó heldur meira af gæsum en 2002.

Árið 2005: Svipaður fjöldi og undanfarin tvö ár.

Árið 2006: Fækkun frá fyrri árum.

Árið 2007: Ennþá nokkur fækkun á fjölda gæsa.

Árið 2008: Ennþá nokkur fækkun á fjölda gæsa.

Árið 2009: Meira um gæsir en undanfarin ár. Nálægt 110 fuglar um haustið.

Árið 2010: Minna um gæsir en undanfarin ár. Nálægt 70 fuglar um haustið.

Árið 2011: Minna um gæsir en undanfarin ár. Flestar 65 í september.

Árin 2012 til 2017: Ennpá fækkun um 50 fuglar í ágúst 2012 og 60 árin 2013 og 2014. Um 80 gæsir í nóvember 2015. Um 50 fuglar haustið 2016. Um 60 fuglar haustið 2017.
Árið 2018: Engir ungar sáust þetta árið og fækkun á fullorðnum gæsum í haust.

Urtönd yfirlit ára

Árið 1998: Eitt par verpti við Kirkjuhólmatjörn og komust þrír ungar upp.

Árið 1999: Tvö pör verptu við Kirkjuhólmatjörn og sáust alls 8 ungar þetta árið. Mestur fjöldi taldist vera 13 í apríl.

Árið 2000: Tvær fjölskyldur sáust á svæðunum með um 8 unga í sumar en mestur fjöldi taldist vera 12 í ágúst.

Árið 2001: Eitt par verpti við Kirkjuhólmatjörn í sumar og sáust tveir ungar þar en mestur fjöldi taldist vera 6 urtendur í sumar.

Árið 2002: Líklega verptu tvær urtendur við Kirkjuhólmatjörn í sumar og sáust sjö ungar þar en mestur fjöldi taldist vera 8 urtendur í nóvember.

Árið 2003: Mestur fjöldi 8 og ein urtönd með unga. Hópur urtanda var á Hólmsánni í haust, um 20 fuglar.

Árið 2004: Óbreytt ástand.

Árið 2005: Svipaður fjöldi en lítið um unga.

Árið 2006: Svipaður fjöldi en heldur meira um unga.

Árin 2007 til 2016: Svipaður fjöldi en lítið um unga. Um 70 urtendur voru með viðkomu í september árið 2010 og um 20 urtendur í ágúst 2011 á Myllulækjartjörn.

Árið 2017: Flestar 8 í janúar og 6 ungar sáust í sumar.

Árið 2018: Flestar 8 í ágúst en engir ungar sáust í sumar.

Stökkönd yfirlit ára

Árið 1998: Alls sáust þrjár endur með unga, allt frá einum upp í sjö.

Árið 1999: Tvær endur sáust með 8 unga þetta árið. Annars óbreyttur fjöldi.

Árið 2000: Tvær endur sáust með 13 unga í sumar en mestur fjöldi var um 20 í maí.

Árið 2001: Tvær endur sáust með 6 unga í sumar en mestur fjöldi var um 22 í maí.

Árið 2002: Þrjár endur sáust með samtals 15 unga en mestur fjöldi var um 20 í sumar.

Árið 2003: Sennilega þrjár stökkendur með unga mestur fjöldi 25 að meðtöldum ungum

Árið 2004: Óbreytt ástand.

Árið 2005: Lítilsháttar fjölgun.

Árin 2006 til 2010: Óbreytt ástand.

Árið 2011: Mun minna af ungum. Við Gvendarbrunna voru 28 stökkendur í febrúar.

Árið 2012: Lítilsháttar fjölgun.

Árin 2013 til 2015: Hefðbundinn fjöldi og varp.

Árið 2016: Hefðbundinn fjöldi en mikið um unga þetta sumar. Flestir ungar taldir 35.

Árin 2017 og 2018: Hefðbundinn fjöldi og varp.

Skúfönd yfirlit ára

Árið 1998: Tvær skúfendur sáust með unga. Önnur á Myllulækjartjörn með 7 unga og hin á Kirkjuhólmatjörn, einnig með 7 unga.

Árið 1999: Tvær skúfendur sáust með unga á Kirkjuhólmatjörn og ein á Myllulækjartjörn alls með 14 unga. Mestur fjöldi skúfanda var í apríl um 100 fuglar. Lítið hefur verið um skúfendur í vetur.

Árið 2000: Tvær endur voru með 8 unga í sumar en mestur fjöldi skúfanda taldist vera um 140 í apríl.

Árið 2001: Mestur fjöldi skúfanda var um 80 í maí og þá flestar á Myllulækjartjörn. Ein önd var með fjóra unga í sumar á Kirkjuhólmatjörn.

Árið 2002: Mestur fjöldi skúfanda var um 60 í september og þá flestar á Myllulækjartjörn. Tvær endur voru með 10 unga í sumar.

Árið 2003: Mestur fjöldi 50 og tvær endur með unga í sumar. Lítið hefur verið af skúföndum í vetur miðað við undanfarin ár.

Árið 2004: Óbreytt ástand.

Árið 2005: Svipaður fjöldi en lítið um unga.

Árin 2006 og 2007: Óbreytt ástand.

Árið 2008: Svipaður fjöldi en lítið um unga.

Árið 2009: Um 140 fuglar um vorið og nokkuð um unga í sumar.

Árið 2010: Um 170 fuglar um vorið og nokkuð um unga í sumar. Um 200 fuglar í október að meðtöldum fuglum á Elliðavatni.

Árin 2011 til 2018: Lítið um unga en flestar voru skúfendurnar 150 í mars 2011 og 140 í janúar 2016. 130 skúfendur í október 2017. 130 skúfendur í mars 2018.

Duggönd yfirlit ára

Árið 1998: Aðeins tvö pör sáust um vorið. Ekkert varp var sjáanlegt.

Árið 1999: Sex duggendur sáust í júní en ekkert varp.

Árið 2000: Um 8 duggendur sáust í júní en á Helluvatni voru þrjár duggendur með 12 unga í júlí.

Árið 2001: Milli 15 og 20 duggendur sáust í sumar. Tvær endur með 10 unga voru á Helluvatni.

Árið 2002: Um 8 duggendur sáust í sumar og tvær endur sáust með 10 unga.

Árið 2003: Heldur meira um duggendur í sumar og sennilega fjórar endur með unga. Þær sáust líka með unga á Hrauntúnstjörn sem er nýlunda.

Árin 2004 til 2010: Svipaður fjöldi.

Árin 2011 til 2018: Minna um duggendur og unga en síðustu ár

Toppönd yfirlit ára

Árið 1998: Ein toppönd sást með fjórtán unga á Hrauntúnstjörn. Annars óbreyttur fjöldi.

Árið 1999: Mestur fjöldi var 13 fuglar í maí. Ein toppönd var með 14 unga á Hrauntúnstjörn um sumarið.

Árið 2000: Flestar voru toppendur 8 í júní. Ein toppönd var með fjóra unga í júlí við Hrauntúnstjörn.

Árið 2001: Flestar voru toppendur 25 í júní. Tvær toppendur sáust með 15 unga á svæðunum.

Árið 2002: Flestar voru toppendur 20 í ágúst. Tvær toppendur sáust með 20 unga á svæðunum.

Árið 2003: Mikil fjölgun á fuglum, mest 30 að meðtöldum ungum í september.

Árið 2004: Óbreytt ástand.

Árið 2005: Svipaður fjöldi en minna um unga en síðustu ár.

Árið 2006: Óbreytt ástand.

Árið 2007: Óbreytt ástand.

Árið 2008: Fjölgun á fuglum, mest 35 að meðtöldum ungum í júlí.

Árið 2009: Óbreytt ástand en minna um unga.

Árin 2010 til 2018: Fækkun á fuglum og minna um unga. 20 toppendur í sept. 2017.

Rjúpa yfirlit ára

Árið 1998: Heldur færri rjúpur sáust í ár og kemur það heim og saman við niðurstöðu Náttúrufræðistofnunar. Þó var hefðbundinn fjöldi varppara á öllum svæðum.

Árið 1999: Hefðbundinn fjöldi varppara var á öllum svæðum.

Árið 2000: Hefðbundinn fjöldi varppara en meira sást af rjúpu í sumar en undanfarin ár.

Árið 2001: Hefðbundinn fjöldi varppara .

Árið 2002: Hefðbundinn fjöldi varppara en þó bar heldur minna á rjúpum í sumar en undanfarin ár.

Árið 2003: Lítils háttar fjölgun en minna sást af rjúpum með unga en undanfarin ár.

Árið 2004: Fjölgun frá síðustu árum.

Árið 2005: Áberandi fjölgun.

Árið 2006: Fækkun frá síðasta ári.

Árið 2007: Nokkuð bar á rjúpum snemma á árinu en fækkun frá síðasta ári í varpi.

Árið 2008: Fjölgun frá síðustu árum.

Árin 2009 og 2010: Svipaður fjöldi og árið 2008.

Árin 2011 til 2013: Minna um rjúpur og unga en venja er.

Árið 2014: Fjölgun frá síðustu árum.

Árin 2015 og 2016: Minna um rjúpur þessi ár.

Árið 2017 og 2018: Fjölgun frá síðustu tveim árum en mjög fáar rjúpur haustið 2018.

Tjaldur yfirlit ára

Árið 1998: Tjaldar sáust með einn unga við Hrauntúnstjörn í júní en ekkert varp var þó innan girðinga svo vitað sé.

Árin 1999 til 2005: Engir tjaldar sáust með unga þessi ár.

Árið 2006: Þar með fleyga unga sást á Myllulækjarsvæði en sennilega orpið annar staðar.

Árin 2007 til 2018: Engir tjaldar sáust með unga þessi ár.

Sandlóa yfirlit ára

Árið 1998: Fjórar sandlour hófu varp, þar af ein á Myllulæk. Varp tókst hjá þremur þeirra en vatnavextir og eggjarán skemmdu fyrir hjá einni. Um 10 ungar komust á legg.

Árið 1999: 8 sandlour héldu til á svæðunum þetta sumar en aðeins sáust fjórir ungar.

Árið 2000: 10 sandlour voru á svæðunum í sumar og um 5 pör reyndu varp. Um 8 ungar komust á legg.

Árið 2001: Heldur færri sandlour voru á svæðunum í sumar og aðeins ein sandlóa kom upp fjórum ungum.

Árið 2002: Hefðbundinn fjöldi en 8 ungar sáust í sumar en einhver afföll urðu þó á þeim.

Árið 2003: Fækkun og engir ungar sáust í sumar.

Árið 2004: Óbreytt ástand.

Árið 2005: Óbreytt ástand en minna um unga en síðustu ár.

Árið 2006: Óbreytt ástand og aðeins eitt þar með unga.

Árið 2007: Óbreytt ástand og aðeins eitt þar með unga á Myllulæk.

Árið 2008: Fækkun og aðeins eitt þar með unga við Hrauntúnstjörn.

Árið 2009: Fækkun og aðeins eitt þar með unga við Myllulækjartjörn.

Árið 2010: Eitt hreiður var við Hrauntúnstjörn en varp misfórst.

Árið 2011: Hefðbundinn fjöldi en öll hreiður voru rænd og engir ungar komust upp.

Árið 2012: Hefðbundinn fjöldi og 4 ungar komust upp við Hrauntúnstjörn.

Árið 2013: Hefðbundinn fjöldi og 2 ungar komust upp við Hrauntúnstjörn.

Árin 2014 til 2017: Ekkert varp og minna um sandlour þessi ár.

Árið 2018: Eitt hreiður var við Hrauntúnstjörn og 3 ungar komust á legg.

Heiðlóa yfirlit ára

Árið 1998: Hefðbundinn fjöldi.

Árið 1999: Hefðbundinn fjöldi.

Árið 2000: Hefðbundinn fjöldi en töluverð afföll urðu af völdum refa.

Árið 2001: Heldur færri lóur en undanfarin ár.

Árið 2002: Mun færri lóur en undanfarin ár.

Árið 2003: Meira var um lóur þetta árið og nokkrar komu upp ungum.

Árið 2004: Heldur minna um lóur í ár og lítið af ungum.

Árið 2005: Fækkun og minna um unga en síðustu ár.

Árin 2006 til 2018: Óbreytt ástand frá 2005.

Lóupræll yfirlit ára

Árið 1998: Heldur minna var um lóupræl í ár. Engir ungar sáust.

Árið 1999: Lítið var um lóupræl í ár, aðeins sáust tveir fuglar.

Árið 2000: 8 lóuprælar sáust í sumar og einn ungi sást við Myllulækjartjörn.

Árið 2001: Mestur fjöldi 6 en engir ungar sáust.

Árið 2002: Mestur fjöldi 8 og fjórir ungar sáust í sumar.

Árið 2003: 6 fuglar sáust og fjórir ungar.

Árið 2004: Óbreytt ástand.

Árið 2005: Fleiri fuglar sáust en minna bar á ungum en síðustu ár.

Árin 2006 og 2007: Óbreytt ástand.

Árið 2008: Mun minna um lóupræla þetta árið. Ekki var við varp.

Árið 2009: Tvö pör með unga annars lítið um lóupræla.

Árið 2010: Lítið um lóupræla og ekkert um unga.

Árið 2011: Meira um unga en áður fyrr.

Árin 2012 til 2018: Lítið um lóupræla og unga. Engir ungar sáust 2014, 2017 og 2018.

Hrossagaukur yfirlit ára

Árin 1998 til 2004: Hefðbundinn fjöldi.

Árið 2005: Fleiri fuglar en undanfarin ár.

Árin 2006 til 2018: Mun minna um hrossagauka þessi ár.

Jaðrakan yfirlit ára

- Árið 1998:* Trúlega reyndu tvö pör varp en ekki var vart við unga.
- Árið 1999:* Tveir fuglar sáust en ekki var neitt varp sjáanlegt.
- Árið 2000:* Hefðbundinn fjöldi. Við Myllulækjartjörn sáust tveir ungar.
- Árið 2001:* Hefðbundinn fjöldi en engir ungar sáust.
- Árið 2002:* Mestur fjöldi fjórir en 5 fleygir ungar sáust í júlí.
- Árið 2003:* Hefðbundinn fjöldi en engir ungar.
- Árið 2004:* Óbreytt ástand.
- Árið 2005:* Óbreytt ástand en ekkert varp.
- Árið 2006:* Hefðbundinn fjöldi og eitt par verpti við Hrauntúnstjörn.
- Árin 2007 og 2008:* Óbreytt ástand en ekkert varp.
- Árið 2009:* Hefðbundinn fjöldi og eitt par verpti við Hrauntúnstjörn.
- Árin 2010 og 2011:* Hefðbundinn fjöldi og eitt par með unga á Myllulækjarsvæði.
- Árið 2012:* Hefðbundinn fjöldi en ekkert um unga.
- Árið 2013:* Hefðbundinn fjöldi. Þrír ungar sáust við Hrauntúnstjörn.
- Árið 2014:* Hefðbundinn fjöldi. Engir ungar fundust.
- Árið 2015:* Hefðbundinn fjöldi. Fjórir ungar sáust við Hrauntúnstjörn.
- Árið 2016:* Aðeins tveir fuglar sáust þetta ár og engir ungar.
- Árið 2017:* Flestar 6 í maí og eitt par með unga við Hrauntúnstjörn.
- Árið 2018:* Flestar 4 í sumar og eitt par með unga við Hrauntúnstjörn.

Spói yfirlit ára

- Árið 1998:* Tvö pör urpu í Vatnsendakrika og komu þau ungum upp.
- Árið 1999:* Tvö pör urpu að venju í Vatnsendakrika en ungar sáust ekki.
- Árið 2000:* Hefðbundinn fjöldi en engir ungar sáust.
- Árið 2001:* Töluverð fækkun var í sumar og engir spóar voru með varp í Vatnsendakrika.
- Árið 2002:* Flestir voru spóar 7 í ágúst en aðeins var vart við eitt varppar norðan Hrauntúnstjarnar.
- Árið 2003:* Varp norðan Hrauntúnstjarnar en annars lítið um spóa.
- Árið 2004:* Óbreytt ástand.
- Árið 2005:* Óbreytt ástand en ekkert varp.
- Árið 2006:* Óbreytt ástand.
- Árið 2007:* Óbreytt ástand en ekkert varp.
- Árin 2008 til 2018:* Varp norðan Hrauntúnstjarnar öll árin en annars lítið um spóa. Varp við Vatnsendakrika 2012, 2016, 2017 og 2018.

Stelkur yfirlit ára

Árið 1998: Eitt par kom upp ungum við Gvendarbrunnahús en ekki er vitað um afdrif hjá öðrum stelkum.

Árið 1999: Nokkur pör verptu og að minnsta kosti fjórir ungar komust á legg. Mestur fjöldi 14 í maí.

Árið 2000: Heldur var meira um stelka þetta árið en mestur fjöldi unga taldist vera um 10 þegar mest var. Mikil afföll voru þó af völdum refa og sílamáfa.

Árin 2001 til 2007: Hefðbundinn fjöldi.

Árin 2008 til 2015: Heldur minna um stelka en venjulega.

Árið 2016: Hefðbundið varp og fjöldi.

Árin 2017 og 2018: Minna af stelkum og færri ungar en venja er.

Óðinshani yfirlit ára

Árið 1998: Hefðbundinn fjöldi en ekki varð vart við unga.

Árið 1999: Aðeins sáust fjórir fuglar í sumar og engir ungar.

Árið 2000: Mestur fjöldi taldist vera um 26 í sumar þar af 6 ungar.

Árið 2001: Heldur minna var um óðinshana í sumar en þó sáust 8 ungar í haust.

Árið 2002: Mestur fjöldi 8 í sumar og engir ungar sáust.

Árið 2003: Mestur fjöldi 12 þar af fjórir ungar.

Árin 2004 til 2008: Hefðbundinn fjöldi.

Árin 2009 til 2013: Fækkun frá síðustu árum og minna um unga.

Árið 2014: Hefðbundinn fjöldi.

Árin 2015 til 2018: Mun minna um óðinshana.

Hettumáfur yfirlit ára

Árin 1998 og 1999: Ekkert varp þetta árið.

Árið 2000: Ekkert varp þetta árið og aðeins sáust tveir hettumáfar í sumar.

Árið 2001: Ekkert varp þetta árið en 8 hettumáfar sáust í apríl.

Árið 2002: Ekkert varp þetta árið en fjórir hettumáfar sáust í apríl og maí.

Árin 2003 til 2005: Ekkert varp.

Árið 2006: Óbreytt ástand en eitt par verpti á Elliðavatnsengjum en kom ekki upp ungum.

Árin 2007 til 2018: Óbreytt ástand en ekkert varp.

Sílamáfur yfirlit ára

Árið 1998: Innan við 10 hreiður fundust á Hólmsheiði. Töluvert bar á fleygum sílamáfsungum um haustið (um 20) í Heiðmörk sem voru að sækjast eftir berjum.

Árið 1999: Um 5 pör reyndu varp á Hólmsheiði.

Árið 2000: Um 5 pör reyndu varp á Hólmsheiði.

Árið 2001: Um 5 pör reyndu varp á Hólmsheiði.

Árið 2002: Nokkur pör reyndu varp á Hólmsheiði.

Árið 2003: Örfá pör reyndu varp á Hólmsheiði.

Árið 2004: Óbreytt ástand en þó var mjög mikið af sílamáfi þetta haustið í Heiðmörk þar sem mikið var af berjum þetta árið.

Árið 2005: Óbreytt ástand og ekkert varp. Minna var um sílamáfa um haustið en síðastliðið ár.

Árin 2006 og 2007: Mikið um sílamáfa í júní sem voru að háma í sig orma.

Árið 2008: Óbreytt ástand. Mikið um sílamáfa í júlí.

Árin 2009 og 2012: Mun minna um sílamáfa þessi ár.

Árið 2013: Flestir taldir 80 í júní sem voru að gæða sér á ormum.

Árin 2014 til 2018: Minna um sílamáfa þessi ár.

Kría yfirlit ára

Árið 1998: Tvö pör urpu á Myllulækjarsvæði og komu bæði pörin upp ungum. Mikill fjöldi kría hélt sig við Hrauntúnstjörn (um 70 fuglar er mest var) í maí og voru þá í mýflugnaeti á vatninu.

Árið 1999: Eitt par reyndi varp á Myllulækjarsvæði sem misfórst.

Árið 2000: Eitt par verpti við Myllulækjartjörn og kom upp tveimur ungum.

Árið 2001: Ekkert varp var þetta árið á vatnsverndarsvæðunum og mun færri kríur sáust í sumar en undanfarin ár.

Árið 2002: Ekkert varp var þetta árið á vatnsverndarsvæðunum. Fjöldinn var þó svipaður og í fyrra.

Árið 2003: Ekkert varp en svipaður fjöldi.

Árið 2004: Óbreytt ástand. Ein kría verpti við Myllulækjartjörn.

Árið 2005: Óbreytt ástand en ekkert varp. Jarðrask vestan við Fjárborg virðist hafa haft áhrif á varpið þar og minna bar á fleygum kríuungum.

Árin 2006 til 2010: Óbreytt ástand. Tvö pör eða fleiri urpu við Myllulækjartjörn.

Árin 2011 til 2018: Engir ungar komust á legg og heldur minna um kríur þessi ár. Nokkrir fleygir ungar við Hrauntúnstjörn síðsumars öll árin.

Þúfutittlingur yfirlit ára

Árin 1998 til 2006: Hefðbundinn fjöldi.

Árið 2007: Heldur minna um þúfutittlinga í ár.

Árið 2008: Hefðbundinn fjöldi.

Árin 2009 til 2013: Fjölgun frá síðustu árum.

Árin 2014 til 2018: Hefðbundinn fjöldi.

Mariuerla yfirlit ára

Árið 1998: Eitt hreiður fannst í grenitré við Jaðar. Fjórir ungar komust á legg. Mjög líklegt er að annað varp hafi verið á Jaðarssvæði.

Árið 1999: Ekki fannst neitt hreiður í ár en gera má ráð fyrir varpi.

Árið 2000: Ekki fannst neitt hreiður í ár en 6 mariuerlur sáust í sumar.

Árið 2001: Ekki fannst neitt hreiður í ár en 6 mariuerlur sáust í haust, þar af fjórir ungar.

Árið 2002: Ekki fannst neitt hreiður í ár en 6 mariuerlur sáust í haust, þar af fjórir ungar.

Árið 2003: Ekkert hreiður fannst en hefðbundinn fjöldi fugla.

Árin 2004 til 2007: Óbreytt ástand.

Árin 2008 til 2018: Meira um mariuerlur þessi ár. Um 25 fuglar í júní 2011.

Steindepill yfirlit ára

Árið 1998: Að minnsta kosti tvö pör urpu í Vatnsendakrika.

Árin 1999 til 2002: Hefðbundinn fjöldi.

Árin 2003 til 2007: Mun minna um steindepla þessi ár.

Árin 2008 til 2015: Töluverð fjölgun. Mestur fjöldi 15 í ágúst 2011.

Árin 2016 til 2018: Færri fuglar en áður.

Skógarþróstur yfirlit ára

Árin 1998 til 2002: Hefðbundið varp.

Árið 2003: Hefðbundið varp en töluvert mikið var um skógarþrósti í haust alveg fram í nóvember.

Árið 2004: Óbreytt ástand.

Árið 2005: Óbreytt ástand en um 200 fuglar sáust í október í Heiðmörk.

Árin 2006 til 2018: Hefðbundið varp og fjöldi.

Svartþröstur yfirlit ára

Árið 2006: Syngjandi svartþröstur við Hraunslóð.

Árið 2007: Tveir svartþrestir sáust við Elliðavatnsbæinn.

Árið 2008: Einn flug sást í apríl
við Myllulækjartjörn.

Árin 2009 og 2010: Staðfest varp skammt frá Elliðavatnsbænum.

Árin 2011 og 2012: Áberandi fjölgun fugla. Örugglega varp.

Árin 2013 til 2018: Ennþá virðist svartþröstum vera að fjölga í Heiðmörk. Líklega nokkur pör með varp þessi sumur. Svartþrastarhreiður við Gvendarbrunna 2016, 2017 og 2018.

Krossnefur yfirlit ára

Árið 2002: Til tveggja krossnefja sást í maí á Myllulækjarsvæði

Árin 2003 til 2008: Enginn fugl sést.

Árið 2009: Um 40 fuglar sáust í Heiðmörk í janúar. Að minnsta kosti eitt par var með varp snemma vors í Heiðmörk.

Árið 2010: Hugsanlega varp í Heiðmörk. Fimm krossnefir sáust síðla sumars.

Árin 2011 til 2017: Sáust af og til þessi ár. Mjög líklega varp öll árin í Heiðmörk.

Árið 2018: Um 25 krossnefir sáust í janúar en minna um krossnefi þetta árið. Ekki staðfest varp þetta árið.

Glókollur yfirlit ára

Árið 2002: Glókollar sáust í fyrsta skiptið við Kirkjuhólmatjörn í október fjórir eða fleiri.

Árið 2003: Tveir glókollar sáust í febrúar og aftur í ágúst og september þar af einn ungi sem hafði flogið á glugga og var eitthvað vankaður. Dó seinna sama dag.

Árið 2004: Sést af og til.

Árin 2005 til 2008: Enginn fugl sést.

Árið 2009: Mikið af glókollum um haustið og sáust um alla Heiðmörk.

Árið 2010: Mjög mikið af glókollum allt árið og staðfest varp í Heiðmörk.

Árið 2011: Mikið af glókollum um haustið, en minna fyrripart árs. Örugglega varp.

Árið 2012: Lítið af glókollum þetta árið en nokkuð sást af glókollum í september.

Árið 2013: Sáust víða um Heiðmörk flesta mánuði en þó mest af glókollum um haustið.

Árið 2014: Sáust víða um Heiðmörk flesta mánuði en flestir í júlí og ágúst.

Árið 2015: Aðeins einn fugl sást í apríl.

Árið 2016: Aðeins tveir fuglar sáust síðla hausts.

Árið 2017: Tíu glókollar sáust í júlí og september.

Árið 2018: Mun minna um glókolla þetta árið og líklega ekkert varp.

Hrafn yfirlit ára

Árið 1998: Varp var í Rauðhólum en ekki vitað um árangur.

Árið 1999: Lítil umferð hrafna á svæðunum. Ekki vitað um varp.

Árið 2001: Hefðbundið varp.

Árið 2001: Nokkuð var um hrafna í sumar og sóttust þeir allmikið eftir eggjum innan girðinga vatnsbólanna.

Árin 2002 til 2011: Hefðbundinn fjöldi. Varp í Rauðhólum flest árin.

Árið 2012: Eitt par gerði sér hreiður í tré sunnan við Helluvatn.

Árin 2013 til 2018: Hefðbundinn fjöldi. Varp í Rauðhólum 2013, 2015 og 2017.

Stari yfirlit ára

Árið 1998: Eitt par verpti í steinskúrnum. Ekki er annað vitað en að ungarnir hafi komist á legg.

Árið 1999: Eitt par verpti í steinskúrnum og kom upp ungum.

Árið 2000: Eitt par verpti að venju í steinskúrnum.

Árið 2001: Eitt par verpti að venju í steinskúrnum.

Árið 2002: Ekki vitað um varp en nokkrir starar sáust í sumar.

Árið 2003: Varp í steinskúrnum og mestur fjöldi 30 starar í júlí.

Árið 2004: Óbreytt ástand. Eitt hreiður í V-5.

Árið 2005: Óbreytt ástand og engin hreiður fundust.

Árið 2006: Fjölgun en engin hreiður fundust.

Árið 2007: Óbreytt ástand. Mikill fjöldi stara (nokkur hundruð) höfðu náttstað við Elliðavatn í sumar.

Árið 2008: Óbreytt ástand og engin hreiður fundust.

Árið 2009: Óbreytt ástand og engin hreiður fundust.

Árið 2010: Óbreytt ástand. Eitt hreiður var í loftopi á Jaðri.

Árin 2011 til 2016: Óbreytt ástand og engin hreiður fundust.

Árið 2017: Óbreytt ástand. Eitt hreiður var í loftopi á Jaðri.

Árið 2018: Óbreytt ástand. Ekkert hreiður þetta árið.

Auðnutittlingur yfirlit ára

Árið 1998: Lítið verið um auðnutittlinga.

Árið 1999: Fáir fuglar sáust í ár.

Árið 2000: Fáir fuglar sáust í ár.

Árið 2001: Nokkrir fuglar sáust í ár.

Árið 2002: Nokkrir fuglar sáust í ár og hugsanlegt að eitt par hafi orpið á Jaðarssvæði.

Árið 2003: Hefðbundinn fjöldi og sennilega varp innan svæða.

Árið 2004: Óbreytt ástand.

Árið 2005: Óbreytt ástand en meira bar á ungum en undanfarin ár.

Árið 2006: Fjölgun fugla.

Árið 2007: Óbreytt ástand.

Árið 2008: Mikið um auðnutittlinga allt árið. Flestir áætlaðir um 40 síðsumars.

Árin 2009 til 2014: Óbreytt ástand.

Árin 2015 og 2016: Töluverð fækkun frá síðustu árum.

Árið 2017: Fjölgun fugla.

Árið 2018: Hefðbundin fjöldi.

Rauðhöfðaönd yfirlit ára

Árið 1998: Tvær rauðhöfðaendur sáust í júní en ekkert varp.

Árið 1999: Hópur rauðhöfða var á Elliðavatni í vor en fáir fuglar sáust á vatnsverndarsvæðunum.

Árið 2000: Lítið um rauðhöfða í sumar og ekkert varp.

Árið 2001: Fimm rauðhöfðaendur sáust í nóvember en tvær endur voru á svæðunum í sumar en ekkert varp fannst.

Árið 2002: Aðeins tvær rauðhöfðaendur sáust í sumar en ekkert varp.

Árið 2003: Töluvert af rauðhöfða í vor en ekkert varp.

Árið 2004: Óbreytt ástand.

Árið 2005: Meira sást af rauðhöfða þetta árið en ekkert varp fannst.

Árið 2006: Rauðhöfði sást með einn unga á Hrauntúnstjörn annars hefðbundinn fjöldi.

Árið 2007: Eitt par verpti nálægt Jaðarssvæði en enginn ungi komst upp.

Árið 2008: Þrjátíu rauðhöfðar voru á Hrauntúnstjörn í janúar en ekki var við varp í sumar utan þess að eitt hreiður fannst við engjarnar á Elliðavatni.

Árin 2009 til 2015: Nokkuð um rauðhöfða vor og haust en lítið um varp. Um 60 fuglar á Elliðavatni í september 2010. Rauðhöfðaönd með fjóra unga á Hólmsá 2012. Um 50 fuglar á Elliðavatni haustið 2014.

Árið 2016: Þrjá kollur sáust með alls 9 unga þetta sumar.

Árin 2017 og 2018: Engir ungar þessi ár.

Straumönd yfirlit ára

Árið 1998: Sjö straumendur sást á Suðurá í júní. Ekkert varp var sjáanlegt.

Árið 1999: Aðeins ein straumönd sást í maí.

Árið 2000: Flestar sást straumendur um 6 í júlí en ekkert varp fannst.

Árið 2001: Aðeins sást þrjár straumendur í sumar en ekkert varp.

Árið 2002: Aðeins sást þrjár straumendur í sumar en ekkert varp.

Árið 2003: Lítið um straumendur og ekkert varp.

Árin 2004 og 2005: Óbreytt ástand.

Árið 2006: Lítið um straumendur og ekkert varp.

Árið 2007: Ein kolla var með unga á Suðurá í haust. Annars lítið um straumendur.

Árið 2008: Aðeins ein straumönd sást í apríl.

Árið 2009: Enginn fugl sést.

Árið 2010: Kolla með tvo unga sást við útfall Hrauntúnstjarnar í ágúst.

Árið 2011: Enginn fugl sést.

Árið 2012: Einn steggur sást um vorið og einn kvenfugl í nóvember.

Árin 2013 til 2015: Enginn fugl sést.

Árið 2016: Einn ungfugl sást við Hrauntúnstjörn um haustið.

Árin 2017 og 2018: Enginn fugl sést.

Smyrill yfirlit ára

Árið 1998: Heldur fleiri smyrlar sást í sumar og bendir allt til að varp hafi verið í nágrenni Heiðmerkur.

Árið 1999: Flestir voru smyrlarnir fjórir í ágúst. Sáust þó allt árið.

Árin 2000 til 2018: Óbreyttur fjöldi.

Fálki yfirlit ára

Árið 1998: Ekkert sést í sumar en aðeins hefur borið á fálkum í haust.

Árið 1999: Ekkert orðið vart við fálka í ár.

Árin 2000 til 2018: Mest borið á fálkum yfir vetrarmánuðina. Sáust öll þessi ár.

Kjói yfirlit ára

Árin 1998 til 2018: Sést af og til yfir sumarmánuðina.

Svartbakur yfirlit ára

Árið 1998: Ekkert varp. Einn vængbrotinn svartbaksungi aflífaður í haust við Gvendarbrunna.

Árið 1999: Aðeins sást tvisvar til svartbaks þetta árið.

Árin 2000 til 2018: Lítið sem ekkert sést þessi ár.

Brandugla yfirlit ára

Árið 1998: Enginn fugl sést.

Árið 1999: Til branduglu sást í ágúst við Jaðar.

Árið 2000: Til branduglu sást bæði í júní og júlí.

Árið 2001: Til branduglu sást í október.

Árið 2002: Enginn fugl sést.

Árið 2003: Enginn fugl sést.

Árið 2004: Enginn fugl sést.

Árið 2005: Enginn fugl sést.

Árið 2006: Til branduglu sást í nóvember við Jaðar.

Árið 2007: Til branduglu sást í febrúar og desember við Jaðar.

Árið 2008: Til branduglu sást í nóvember við Jaðar.

Árin 2009 og 2010: Nokkuð mikið um branduglur þessi ár og staðfest varp nálægt Heiðmörk.

Árin 2011 til 2018: Mun minna um branduglur en síðustu ár. Sjást þó af og til.

Músarrindill yfirlit ára

Árið 1998: Einn fugl sást við Gvendarbrunna 19. október og tveir við affall Myllulækjartjarnar í byrjun nóvember.

Árið 1999: Hefur sést af og til þetta árið.

Árið 2000: Hefur sést af og til í haust.

Árið 2001: Hefur sést af og til þetta árið.

Árið 2002: Hefur sést af og til þetta árið og líkur á að varp hafi verið í Heiðmörk þar sem fjórir músarrindlar sáu saman í október við Jaðar.

Árið 2003: Áberandi mikið af músarrindlum í haust.

Árið 2004: Óbreytt ástand. Sást til unga við V-5.

Árið 2005: Óbreytt ástand. Hugsanlega tvö pör sem verptu á Jaðarssvæði.

Árin 2006 til 2008: Óbreytt ástand.

Árin 2009 til 2011: Meira um músarrindla þessi ár.

Árin 2012 til 2016: Lítið um músarrindla.

Árið 2017: Áberandi mikið af músarrindlum í haust.

Árið 2018: Minna um músarrindla þetta árið.

Snjótittlingur yfirlit ára

Árin 1998 til 2018: Sést aðeins yfir vetrarmánuðina.

Gestir í Heiðmörk

Gráhegri yfirlit ára

Árið 1998: Til gráhegra sást í desember.

Árið 1999: Gráhegri hélt sig við Hrauntúnstjörn í janúar.

Árið 2000: Ekki sést í ár.

Árið 2001: Til gráhegra sást í október.

Árið 2002: Fjórir gráhegrar voru við Kirkjuhólmatjörn í nóvember.

Árið 2003: Mikið af gráhegra, flestir voru þeir 5 í vor. Gráhegrar sáust alla mánuði nema í júlí.

Árið 2004: Mun minna af gráhegra í ár.

Árið 2005: Lítið um gráhegra þetta árið.

Árið 2006: Lítið um gráhagar þetta árið.

Árið 2007: Gráhegrar sáust allt árið flestir 4 í apríl.

Árið 2008: Gráhegrar sáust mest allt árið, flestir 5 í nóvember.

Árið 2009: Minna um gráhegra þetta árið flestir 2 um vorið.

Árin 2010 til 2012: Minna um gráhegra þessi ár.

Árið 2013: Flestir 4 í apríl.

Árið 2014: Flestir 9 í nóvember á Elliðavatnsengjunum.

Árin 2015 til 2017: Flestir 4 í apríl 2015, 4 í október 2016 og 10 í september 2017.

Árið 2018: Flestir 7 í mars.

Haförn yfirlit ára

Árið 1999: Haförn sást þann 22.12. við Myllulækjartjörn.

Árið 2000: Til hafarnar sást í apríl og október á vatns-verndarsvæðunum.

Árið 2001: Til hafarnar sást í mars og júlí á vatnsverndarsvæðunum.

Árin 2002 til 2008: Ekki sést þessi ár.

Árið 2009: Fullorðin haförn sást á flugi í lok mars við Myllulækjartjörn.

Árin 2010 og 2011: Ekki sést þessi ár.

Árið 2012: Ungur haförn sást í Heiðmörk í janúar. Merktur í hreiðri í Breiðafirði 2011.

Árin 2013 og 2014: Ekki sést þessi ár.

Árið 2015: Einn haförn sást af og til í febrúar og mars.

Árið 2016: Enginn fugl sést.

Árið 2017: Einn fugl sást í mars.

Árið 2018: Einn fugl sást í mars og apríl.

Hvinönd yfirlit ára

Árið 1998: 7 hvinendur sáust á Hrauntúnstjörn í mars og fjórar í nóvember.

Árið 1999: Flestar voru hvinendurnar 10 í mars og héldu þá til á Hrauntúnstjörn. Fjórar hvinendur voru mættar í nóvember.

Árið 2000: Flestar voru hvinendur 6 í vor.

Árið 2001: Flestar voru hvinendur 6 í vor en aðeins þrjár í haust.

Árið 2002: Flestar voru hvinendur 8 í febrúar en aðeins fjórar í haust.

Árið 2003: Sjö hvinendur voru á Hrauntúnstjörn í febrúar en engar sáust í haust.

Árið 2004: Mun minna af hvinönd í ár. Ein hvinönd var á Hrauntúnstjörn í desember.

Árið 2005: Flestar átta í febrúar og þrjár hvinendur í desember á Hrauntúnstjörn.

Árið 2006: Flestar sex í mars á Hrauntúnstjörn.

Árið 2007: Flestar fjóra í febrúar á Hrauntúnstjörn.

Árið 2008: Tvær hvinendur voru á Hrauntúnstjörn í febrúar.

Árið 2009: Ein hvinönd sást um vorið á Hrauntúnstjörn.

Árið 2010: Ein hvinönd sást um vorið á Hrauntúnstjörn og ein í október.

Árin 2011 til 2014: Ein hvinönd sást í febrúar og mars 2011 og 2013 og ein í febrúar 2012. Ein hvinandarkolla í nóvember 2013 og fram á vorið 2014.

Árið 2015: Ein hvinönd sást á Elliðavatni í mars.

Árið 2016: Enginn fugl sást þetta árið.

Árið 2017: Einn fugl sást í mars.

Árið 2018: Enginn fugl sást þetta árið.

Æðarfugl yfirlit ára

Árið 2000: Æðarkolla hélt til við Suðurá í sumar.

Árin 2001 og 2002: Enginn fugl sést.

Árið 2003: Ein æðarkolla var á Suðurá í júlí.

Árin 2004 til 2018: Enginn fugl sést.

Tildra yfirlit ára

- Árið 1998:* 80 tildirur voru við Hrauntúnstjörn í maí.
Árið 1999: Nálægt 40 tildirur stöldruðu við í maí við Hrauntúnstjörn.
Árið 2000: Um 40 tildirur sáu við Hrauntúnstjörn í maí.
Árið 2001: Um 10 tildirur sáu við Hrauntúnstjörn í maí.
Árið 2002: Aðeins ein tildra sást þetta árið.
Árið 2003: Um 70 tildirur sáu við Hrauntúnstjörn í maí.
Árið 2004: Um 50 tildirur sáu við Hrauntúnstjörn í maí.
Árið 2005: Um 30 tildirur voru við Hrauntúnstjörn í apríl.
Árið 2006: Sex tildirur voru við Hrauntúnstjörn í maí.
Árið 2007: Um 80 tildirur sáu við Hrauntúnstjörn í maí.
Árið 2008: Um 40 tildirur sáu við Hrauntúnstjörn í maí.
Árið 2009: Um 40 tildirur sáu við Hrauntúnstjörn í maí.
Árið 2010: Um 40 tildirur sáu við Hrauntúnstjörn í maí.
Árið 2011: Um 60 tildirur sáu við Hrauntúnstjörn í maí.
Árið 2012: Um 20 tildirur sáu við Hrauntúnstjörn í maí.
Árið 2013: Um 30 tildirur sáu við Hrauntúnstjörn í maí.
Árin 2014 til 2017: Flestar 2 í maí 2014, 5 í maí 2015, ein í maí 2016 og 25 í maí 2017.
Árið 2018: Aðeins 2 tildirur sáu í maí.

Dílaskarfur yfirlit ára

- Árið 1999:* Til dílaskarfs sást við Hrauntúnstjörn í september.
Árin 2000 og 2001: Ekki sést.
Árið 2002: Skarfur hélt sig við Hrauntúnstjörn í mars og apríl.
Árin 2003 til 2005: Ekki sést.
Árið 2006: Einn fugl við Hrauntúnstjörn í mars og apríl.
Árið 2007: Einn fugl við Hrauntúnstjörn í mars og nóvember.
Árið 2008: Sex skarfar héldu sig við vötnin í febrúar og mars.
Árið 2009: Einn skarfur hélt sig við Hrauntúnstjörn í haust.
Árin 2010 og 2013: Algengar en áður að sjá dílaskarfa yfir vetrarmánuðina.
Árið 2014: Engin fugl sést.
Árið 2015: Einn fugl sást í apríl og einn í desember.
Árið 2016: Flestir 6 þetta árið.
Árið 2017: 24 dílaskarfar í Heiðmörk í lok árs.
Árið 2018: Engin fugl sést.

Skeiðönd yfirlit ára

Árið 1998: Skeiðandarsteggur hélt sig við Elliðavatn um vorið.

Árin 1999 til 2014: Eitt par sást í Heiðmörk í apríl 2012 annars ekki sést.

Árið 2015: Þrjár skeiðendur sáust við Elliðavatn um vorið.

Árin 2016 til 2018: Enginn fugl sést.

Sendlingur yfirlit ára

Árið 1999: Einn sendlingur var við Hrauntúnstjörn í maí.

Árið 2005: Tveir sendlingar voru við Hrauntúnstjörn í apríl.

Árin 2006 til 2018: Enginn fugl sést.

Gulönd yfirlit ára

Árið 1998: Engar gulendur sáust yfir sumarmánuðina en tvær gulendur sáust á Hrauntúnstjörn í nóvember.

Árið 1999: Þrjár gulendur héldu til í vetur við Hrauntúnstjörn.

Árið 2000: Fjórar til 5 gulendur voru á vatnsverndarsvæðunum í vetur.

Árið 2001: Fjórar til 5 gulendur voru á vatnsverndarsvæðunum í vetur.

Árið 2002: Fjórar til 6 gulendur voru á vatnsverndarsvæðunum í vetur.

Árið 2003: Hefðbundinn fjöldi.

Árið 2004: Óbreytt ástand. Mestur fjöldi 19 fuglar í febrúar.

Árið 2005: Óbreytt ástand. Mestur fjöldi 11 í febrúar.

Árið 2006: Óbreytt ástand. Mestur fjöldi 15 í mars.

Árið 2007: Óbreytt ástand. Mestur fjöldi 21 í nóvember.

Árið 2008: Óbreytt ástand. Mestur fjöldi 24 í febrúar.

Árið 2009: Óbreytt ástand. Mestur fjöldi 56 í febrúar.

Árið 2010: Óbreytt ástand. Mestur fjöldi 55 í janúar.

Árin 2011 og 2012: Minna um gulendur þessi ár.

Árið 2013: Flestar 48 í febrúar.

Árið 2014: Flestar 9 í mars.

Árið 2015: Flestar 20 í mars.

Árið 2016: Flestar 8 í mars.

Árið 2017: Flestar 8 í mars.

Árið 2018: Flestar 30 í janúar.

Grafönd yfirlit ára

Árið 1998: Tvær grafendur sáust í ágúst hjá Hrauntúnstjörn.

Árin 1999 til 2004: Enginn fugl sést.

Árið 2005: Grafandarsteggur var við Helluvatn í mars og apríl.

Árin 2006 til 2018: Enginn fugl sést.

Hávella Yfirlit ára

Árið 1999: Tvær hávellur sáust í október á Hrauntúnstjörn.

Árin 2000 og 2001: Enginn fugl sést.

Árið 2002: Ein hávella hélt til á Helluvatni í haust.

Árin 2003 og 2004: Enginn fugl sést.

Árið 2005: Tvær hávellur sáust.

Árið 2006: Mest fjórar hávellur í janúar.

Árin 2007 til 2009: Enginn fugl sést.

Árið 2010: Þrjár hávellur sáust í maí.

Árið 2011: Ein hávella sást í nóvember.

Árin 2012 og 2018: Einn fugl sást í mars og í nóvember 2012. Annars ekki sést.

Lómur yfirlit ára

Árið 2001: Lómur sást á Elliðavatni í júlí.

Árin 2002 til 2018: Enginn fugl sést.

Hringönd yfirlit ára

Árið 2002: Til hringandarsteggs sást með skúfandahóp í febrúar.

Árið 2003: Ein hringönd sást snemma í vor með skúfandahóp.

Árið 2004: Enginn fugl sést.

Árið 2005: Ein hringönd sást í mars.

Árið 2006: Ein hringönd sást í apríl.

Árin 2007 og 2008: Hringönd var á Hrauntúnstjörn í febrúar og mars bæði árin.

Árið 2009: Hringönd var á Hrauntúnstjörn í janúar, febrúar og mars

Árið 2010: Sást í febrúar, mars og október .

Árið 2011: Ein hringönd sást í janúar, tvær í mars og ein í nóvember.

Árin 2012 til 2014: Sást í mars og apríl 2012 og í maí 2013 og 2014 á Elliðavatni.

Árin 2015 til 2017: Enginn fugl sést.

Árið 2018: Ein hringönd sás í mars á Hrauntúnstjörn.

Bakkasvala yfirlit ára

Árið 2004: Ein bakkasvala sást við Elliðavatn í vor.

Árin 2005 til 2018: Einu sinni sést á þessu tímabili við Elliðavatn í maí 2008.

Skúmur yfirlit ára

Árið 2002: Skúmur sást á flugi í ágúst í Heiðmörk.

Árin 2003 til 2007: Enginn fugl sést.

Árið 2008: Einn fugl sást í júlí.

Árin 2009 til 2018: Enginn fugl sést.

Fjallvákur yfirlit ára

Árið 2002: Fjallvákur hélt sig við Vatnsendakrika í apríl.

Árin 2003 til 2006: Enginn fugl sést.

Árið 2007: Fjallvákur sást við Jaðar í október.

Árin 2008 til 2014: Enginn fugl sést.

Árið 2015: Óstaðfest að fjallvákur hafi sést í Heiðmörk í október.

Árin 2016 og 2018: Engin fugl sést.

Skógarsnípa yfirlit ára

Árið 2003: Skógarsnípa sást austan við Myllulækjarsvæði í mars 2003.

Árið 2009: Tvær skógarsnípur sáust í maí í Heiðmörk.

Árið 2010: Enginn fugl sést.

Árið 2011: Skógarsnípa sást í Heiðmörk í sumar.

Árin 2012 til 2017: Enginn fugl sést.

Árið 2018: Ein skógarsnípa í Heiðmörk í júní.

Landsval yfirlit ára

Árin 2004 til 2007: Enginn fugl sést.

Árið 2008: Tvær landsvölur sáust við Elliðavatn í maí 2008.

Árið 2009: Enginn fugl sést.

Árið 2010: Einn fugl sást í maí.

Árin 2011 til 2015: Enginn fugl sést.

Árið 2016: Tveir fuglar sáust í maí.

Árin 2017 og 2018: Enginn fugl sést.

Fýll yfirlit ára

Árið 1998: Aðeins einn fýlsungi sást í september.

Árið 1999: Enginn fugl sást þetta árið.

Árið 2000: Nokkrir fuglar villtust inn á vatnsverndarsvæðin í haust.

Árið 2001: Tveir ungfuglar villtust inn á vatnsverndarsvæðin í haust.

Árið 2002: Meira um að fýlsungar flæktust inn á vatnsverndarsvæðin en undanfarin ár.

Árin 2003 til 2008: Lítið um unga.

Árið 2009: Ekkert um unga.

Árið 2010: Einn ungi sást.

Árið 2011: Enginn fugl sést.

Árið 2012: Einn ungi sást.

Árið 2013: Enginn fugl sést.

Árið 2014: Enginn fugl sést.

Árið 2015: Enginn fugl sést.

Árið 2016: Tveir ungfuglar sáust í ágúst og tveir í september.

Árið 2017: Tveir fuglar sáust í ágúst.

Árið 2018: Enginn fugl sést.

Kúfönd yfirlit ára

Árið 2007: Kúfönd sást á Hrauntúnstjörn í lok febrúar 2007.

Árið 2008: Ein kúfönd var á Hrauntúnstjörn í febrúar og mars.

Árin 2009 til 2016: Enginn fugl sést.

Árið 2017: Kúfönd sást á Hrauntúnstjörn í mars.

Árið 2018: Kúfönd sást á Hrauntúnstjörn í mars.

Flórgoði yfirlit ára

Árið 2007: Flórgoði sást á í desember á Hrauntúnstjörn

Árin 2008 og 2009: Enginn fugl sést.

Árin 2010: Tveir flórgoðar voru á Elliða- og Helluvatni í maí. Um 5 fuglar á Elliðavatni í september.

Árið 2011: Eitt par reyndi árangurslaust hreiðurgerð við Elliðavatn .

Árið 2012: Eitt par sást á Helluvatni í maí en ekki vitað um varp.

Árin 2013 til 2014: Sex fuglar voru á Elliðavatni í maí 2013 og einn í október 2014.

Árin 2015 og 2016: Enginn fugl sést.

Árið 2017: Fimm flórgoðar sáust í maí. Varp á Elliðavatni en ekki vitað um árangur.

Árið 2018: Staðfest varp á Elliðavatni en ekki vitað um árangur.

Gargönd yfirlit ára

Árið 2008: Eitt gargandarpar var við Helluvatn í apríl.

Árið 2009: Enginn fugl sést.

Árið 2010: Um 16 fuglar á Elliðavatni í október.

Árin 2011 og 2012: Enginn fugl sést.

Árið 2013: Einn fugl sást á Elliðavatni í apríl.

Árin 2014 til 2018: Enginn fugl sést.

Ljóshöfðaönd yfirlit ára

Árið 2010: Einn karlfugl sást á Hrauntúnstjörn í nóvember.

Árið 2011: Einn karlfugl sást á Elliðavatni í nóvember.

Árið 2012: Einn karlfugl sást á Elliðavatni í nóvember.

Árið 2013: Einn karlfugl sást í janúar febrúar og mars.

Árið 2014: Einn karlfugl sást í mars.

Árin 2015 til 2017: Einn karlfugl sást í janúar 2015 og einn í júní 2016.

Árið 2018: Enginn fugl sést.

Keldusvín yfirlit ára

Árið 2010: Keldusvín sást við Hrauntúnstjörn í nóvember 2010.

Árið 2011: Keldusvínið náðist í janúar eftir að það slasaðist við að lenda í minkagildru. Fékk aðhlyningu og fóður og náði sér. Var síðan sleppt í byrjun apríl. Hefur ekki sést eftir það.

Árið 2012: Enginn fugl sést.

Árið 2013: Einn fugl sást í nóvember.

Árin 2014 til 2018: Enginn fugl sést.

Hvítmáfur yfirlit ára

Árið 1998: Einn hvítmáfur sást á flugi í sumar.

Árið 1999: Fjórir hvítmáfar sáust í ágúst.

Árin 2000 til 2010: Enginn fugl sést.

Árið 2011: Hópur hvítmáfa sást á flugi við Hrauntúnstjörn snemma í vor.

Árin 2012 til 2016: Enginn fugl sést.

Árið 2017: Ungur hvítmáfur við Hrauntúnstjörn í janúar og febrúar.

Árið 2018: Enginn fugl sést.

Grápröstur yfirlit ára

Árið 2011: Einn grápröstur sást við Elliðavatn í janúar og stór hópur (31 fugl) sást í nokkra daga á Jaðarssvæðinu í nóvember.

Árið 2012: Einn fugl sést.

Árið 2013: Enginn fugl sést.

Árið 2015: Einn fugl sást við Elliðavatn í nóvember.

Árin 2016 og 2017: Enginn fugl sést.

Árið 2018: Þrír gráprestir sáust í nóvember.